

N. X. ABDURASHIDOVA

VYETNAM TILI

(AMALIY MASHG'ULOTLAR TO'PLAMI)

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI**

ABDURASHIDOVA NOZIMAXON XABIBULLAYEVNA

**VYETNAM TILI
(AMALIY MASHG‘ULOTLAR TO‘PLAMI)**

O‘quv qo‘llanma

Toshkent 2025

Mazkur o‘quv qo‘llanma bakalavriat bosqichi “Turizm” ta’lim yo‘nalishi yuqori kurs talabalari uchun mo‘ljallangan bo‘lib, ushbu qo‘llanmada vyetnam tili grammatikasi qoidalari va ushbu qoidalar asosida amaliy topshiriqlar jamlanmasi o‘rin egallagan.

Ushbu o‘quv qo‘llanmada vyetnam tili grammatik qoidalari, ularga doir amaliy mashqlar bilan bir qatorda, Vyetnam davlati tarixi, an‘analari, jurnalistikasi, milliy taomlari, shuningdek Vyetnamga oid umumiy ma’lumotlar qo‘shimcha matn shaklida taqdim etiladi.

O‘quv qo‘llanmani tayyorlashda muallif vyetnam va rus sharqshunoslarining ilmiy izlanishlari va maqolalariga tayangan.

Mazkur qo‘llanma Vyetnam tili grammatikasi va so‘zlashuv qoidalari bo‘yicha tasavvurlarni boyitadi.

Mas’ul muharrir:

Nasirova S. –Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti
Sharq xalqlari tillari va adabiyoti instituti professori

Taqrizchilar:

Qodirova D. – Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti
Janubiy Osiyo tillari va adabiyoti oliy maktabi o‘qituvchisi

Muxamedov A. – “O‘zbekiston-Vyetnam” Do‘stlik jamiyati
ijrochi direktori

Mazkur qo‘llanma Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti O‘quv-uslubiy kengashining 2025-yil 20-martdagi 7-sonli bayonnomasi bilan nashrga tavsiya qilingan.

MUÇ LÜÇ- MUNDARIJA

BÀI MỘT - BIRINCHI MAVZU

8-18

Olmosh so‘z turkumiga oid amaliyot

- ✓ Hội thoại - Báo chí (Dialog - Matbuot)
- ✓ Bài đọc (O‘qish uchun matn)
Cách giải quyết những vấn đề thắc mắc trong cuộc sống
(Hayotdagi muammolarni qanday hal qilish kerek)
- ✓ Bài luyện (Mavzuga oid mashqlar)

BÀI HAI - IKKINCHI MAVZU

19-29

Fe‘l so‘z turkumiga oid amaliyot

- ✓ Hội thoại – Đi tham quan (Dialog - Diqqatga sazovor joylarga tashrif)
- ✓ Bài đọc (O‘qish uchun matn)
Hầm ở Việt Nam (Vyetnamdagi tunnellar)
- ✓ Bài luyện (Mavzuga oid mashqlar)

BÀI BA - UCHINCHI MAVZU

30-39

Rafish so‘z turkumi oid amaliyot

- ✓ Hội thoại - Chuyện của người già (Dialog - Keksa kishilarning hikoyalari)
- ✓ Bài đọc (O‘qish uchun matn)
Cuộc sống của những người cao tuổi ở Việt Nam
(Vyetnamdagi keksalar hayoti)
- ✓ Bài luyện (Mavzuga oid mashqlar)

BÀI BỐN – TO‘RTINCHI MAVZU

40-49

Yuklamalarga oid amaliyot

- ✓ Hội thoại - Hồ Gươm (Dialog – Qilichning qaytishi ko‘li)
- ✓ Bài đọc (O‘qish uchun matn)
Truyện thuyết Hồ Gươm (Qilich ko‘li afsonasi)
- ✓ Bài luyện (Mavzuga oid mashqlar)

BÀI NĂM - BESHINCHI MAVZU

50-60

Buyruqni ifodalovchi soʻzlarga oid amaliyot

- ✓ Hội thoại - Nấu nướng (Dialog - Taom tayyorlash)
- ✓ Bài đọc (Oʻqish uchun matn)
Phở; Trứng ngót (Foʻ (vyetnam milliy shoʻrvasi); Shirin tuxum)
- ✓ Bài luyện (Mavzuga oid mashqlar)

BÀI SAU - OLTINCHI MAVZU

61-73

Modal soʻzlarga oid amaliyot

- ✓ Hội thoại - Phụ nữ (Dialog - Ayollar)
- ✓ Bài đọc (Oʻqish uchun matn)
Phụ nữ nâng nửa bầu trời (Ayollar osmonning yarmini ushlab turishadi)
- ✓ Bài luyện (Mavzuga oid mashqlar)

BÀI BẢY – YETTINCHI MAVZU

74-84

Inkorni ifodalovchi soʻzlarga oid amaliyot

- ✓ Hội thoại - Giáo dục (Dialog -Taʼlim)
- ✓ Bài đọc (Oʻqish uchun matn)
- ✓ Lớp học đặc biệt; Khóa học đầu tiên của Đại học Harvard tại Việt Nam (Mahsus guruhlar; Garvard universitetining Vyetnamdagi ilk fakulteti)
- ✓ Bài luyện (Mavzuga oid mashqlar)

BÀI TÁM - SAKKIZINCHI MAVZU

85-96

Oʻlchovni ifodalovchi soʻzlarga oid amaliyot

- ✓ Hội thoại - Kinh tế (Dialog - Iqtisodiyot)
- ✓ Bài đọc (Oʻqish uchun matn)
Hà Nội trên đường phát triển (Xanoy rivojlanish yoʻlida)
- ✓ Bài luyện (Mavzuga oid mashqlar)

BÀI CHÍN - TO‘QQIZINCHI MAVZU	97-106
Holatni ifodalovchi birliklarga oid amaliyot	
✓ Hôì thoại - Khoa học (Dialog - Ilm)	
✓ Bài đọc (O‘qish uchun matn)	
Chinh phục sao Hỏa – ước mơ đã thành sự thật (Marsni zabt etish – orzular haqiqatga aylandi)	
✓ Bài luyện (Mavzuga oid mashqlar)	
 BÀI MƯỜI – O‘NINCHI MAVZU	107-116
Maqsad ma’nosini ifodalovchi vositalarga oid amaliyot	
✓ Hôì thoại - Bệnh tật (Dialog - Kasalliklar)	
✓ Bài đọc (O‘qish uchun matn)	
Bệnh tưởng (Ipoxondriya kasalligi)	
✓ Bài luyện (Mavzuga oid mashqlar)	
 Mustaqil o‘qish uchun matnlar	118-129
Vyetnamcha – o‘zbekcha lug‘at	130-140
O‘zbekcha – Vyetnamcha lug‘at	140-150
Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati	151-152

So‘z boshi

Yurtimiz istiqbolga erishganidan so‘ng xorijiy tillarni o‘rganishga keng imkoniyatlar yaratildi. Xususan, vyetnam tilini o‘rganish va bu til bo‘yicha ilmiy izlanishlar olib borish bugungi kunda muhim ahamiyat kasb etmoqda. ayniqsa, mamlakatimiz hamda Vyetnam Sotsialistik Respublikasi o‘rtasidagi do‘stlik-hamkorlik va sheriklik munosabatlarining takomillashib borayotganligi vyetnam tilini chuqurroq o‘rganish zarurligini va bu masala bugungi kunning muhim vazifalaridan biriga aylanayotganligini ko‘rsatmoqda.

Vyetnam tilshunosligi yo‘nalishi yurtimizda o‘rganilishga jazm qilingan yangi yo‘nalishlardan biri bo‘lib, Toshkent davlat sharqshunoslik universitetida ilk marotaba vyetnam tilini o‘qitish yo‘lga qo‘yilganligi, o‘zbek vyetnamshunosligida yangi bosqichni boshlab berdi.

Davlatimizning xorijiy sharq mamlakatlari bilan ijtimoiy, siyosiy, madaniy va iqtisodiy aloqalari mustahkamlanib borayotgan bir paytda chet tillarini, jumladan, sharq tillarini mukammal biluvchi, salohiyatli filologlar, tarjimashunoslar, sinxron-tarjimonlarni yetishtirib berish kunning dolzarb masalalaridan biri hisoblanadi.

Mazkur maqsadlardan kelib chiqqan holda tuzilgan ushbu o‘quv qo‘llanma asosiy o‘rganilayotgan til (vyetnam tili) fani “Turizm” ta’lim yo‘nalishida tahsil olayotgan yuqori bosqich talabalariga mo‘ljallangan bo‘lib, to‘rt yil davomida o‘tiladigan nazariy va amaliy mashg‘ulotlarning mazmuni, mustaqil ta’lim mavzularini o‘z ichiga oladi.

O‘quv qo‘llanmani tuzishda mamlakatimizda so‘nggi yillarda chet tilini o‘qitish borasida olib borilayotgan davlat siyosati bilan bog‘liq o‘zgarish va islohotlar hamda talablar ham e’tiborga olindi. Xususan, mamlakatimizda xorijiy tillarni o‘qitishni rivojlantirish, ta’lim sifatini oshirish, talaba yoshlarning xorijiy tillarni o‘rganish bo‘yicha ko‘nikma va malakalarini oshirish bo‘yicha chet tilini o‘zlashtirish darajasi “A1 boshlang‘ich” bosqichidan boshlab “B2 tilni mustahkam egallash va erkin muloqot qila olish” bosqichigacha bo‘lgan ko‘nikmalar doirasidagi bilimlarni qamrab olishga qaratildi.

Xorijiy sharq tili (vyetnam tili) fani bo‘yicha tuzilgan ushbu o‘quv qo‘llanma 10 bo‘limdan iborat bo‘lib, har bir bo‘lim o‘zining mazmun mohiyatidan kelib chiqqan holda kichik qismlarga ajratilgan. Har bir bo‘lim yakunida mavzu yuzasidan savollar, amaliy mashqlar, mustaqil ta’lim uchun savol va topshiriqlar mavjud. Mazkur qo‘llanma o‘zbek

vyetnamshunosligida amalga oshirilayotgan ilk ishlardan biri bo'lganligi sababli, ayrim kamchiliklardan holi deyolmaymiz. Shu bois, mutolaa chog'ida ayrim kamchiliklar uchrasa, fikr va mulohazalaringizni bildirasiz degan umiddamiz.

BÀI MỘT - BIRINCHI MAVZU

OLMOSH SO‘Z TURKUMIGA OID AMALIYOT

Mavzuning maqsadi: Talabalarda zamonaviy vyetnam tilida olmosh (belgilash va jamlash olmoshi) so‘z turkumining gapdagi vazifasi, yasalishi, uning turlari, olmosh bilan birikadigan va birikmaydigan hisob so‘zlarga oid bilim va ko‘nikmalarni amaliy mashqlar yordamida mustahkamlash.

Tayanch so‘zlar: những, mấy, vài, một, mỗi, một vài, tất cả, toàn thể

Hội thoại - Báo chí (Dialog-Matbuot)

Người mua: - Hôm nay có báo gì mới không, cô?

Người bán: - Dạ có báo Văn nghệ, báo Lao động và báo Thanh niên

Người mua: - Cô cho tôi mua *mỗi thứ một tờ*. Bao nhiêu tiền hả cô?

Người bán: - Tất cả là 6.200 đồng

Người mua: - Ày, cô tính tiền *từng tờ một* cho tôi đi.

Người bán: - Vâng, Văn nghệ giá 2.500 đồng, Lao động giá 2.000 đồng, còn Thanh niên 1.700 đồng. Tổng cộng là 6.200 đồng. Bác yên tâm đi. Cháu bán đúng giá bác ạ. *Cả phố này mua báo của cháu.*

* * *

Biên tập viên: - Thưa anh, đây là *toàn bộ các* tin bài định sẽ đăng trong số báo tới. *Các* biên tập viên đã sửa rồi, giờ anh duyệt lại.

Tổng biên tập: - Đưa tôi xem. Mấy phóng sự kinh tế?

Biên tập viên: - Như thường lệ, *mỗi số một bài*.

Tổng biên tập: - Nên thêm một bài phóng sự ngắn nữa. *Những* số báo trước ít phóng sự quá. Cậu lấy bài phóng sự của phóng viên Trần Minh đi. Tôi đã xem rồi. Viết khá lắm.

Biên tập viên: - Còn đây là phần tin nhanh trong tuần.

Tổng biên tập: - Trời ơi, tin nhanh mà sao dài thế này. Cậu cắt bớt đi. *Mỗi* tin tối đa mười dòng. Đây, kiểm tra lại *từng tin một* nhé. Mấy anh phóng viên tập sự hay viết ẩu lắm. *Hầu như* cậu nào cũng

nghĩ tin nhanh là dễ viết. Họ chỉ *mãi* viết bài dài thôi. Tôi thấy ở tòa soạn này ít người biết viết tin nhanh.

Biên tập viên: - Tôi nghĩ khác. *Các* phóng viên mới đã rất cố gắng. Những người mà anh đã chọn đều rất thông minh và nhanh. Có điều họ còn thiếu kinh nghiệm.

Tổng biên tập:- Được rồi, thế còn mục văn hóa - xã hội thì thế nào?

Biên tập viên: - Đây mời anh xem (...)

Bảng từ - Yangi soʻzlar

báo Văn nghệ	“San’at” gazetasi
báo Lao động	“Mehnat” gazetasi
báo Thanh niên	“Yoshlar” jurnali
niên	yil/yosh
tổng cộng	jami
yên tâm	tinch, hotirjam boʻlmoq
đúng giá	aniq narx, oʻz narxi
tổng biên tập	bosh muharrir
biên tập viên	muharrir
đăng	joylashtirmoq
trong số	orasida
duyet	koʻrib chiqmoq, koʻzdan kechirmoq
phóng sự	reportaj
kinh tế	iqtisodiyot
như thường lệ	doimigidek, odatdagidek
phần	qism, boʻlim
tin nhanh	tezkor yangiliklar
cắt bớt	kesish
tối đa	maksimal
ầu	beparvolik bilan
tòa soạn	tahririyat
kinh nghiệm	tajriba

Chú thích ngữ pháp về hội thoại / dialog bo'yicha grammatik izoh

Mỗi, từng—Cùng biểu hiện số lượng **một** nhưng **mỗi** nhấn mạnh sự giống nhau của các đơn vị trong nhóm, **từng** nhấn mạnh tính lần lượt của các đơn vị ấy (**Mỗi, từng** so'zlarining ikkisi ham “har bir” degan ma'noni anglatib, bir xil miqdorni ifodalaydi. Biroq **mỗi** guruhdagi birliklarning o'xshashligiga urg'u bersa, **từng** esa birliklarning navbat bilan (tartib bilan) ketma-ketlikda sanalishiga urg'u beradi va “birma-bir” deb tarjima qilinadi.).

Ví dụ: - *Mỗi* người trong nhóm chúng tôi có một cái xe máy.

Misol: - Guruhimizdagi har bir kishida mototsikl bor.

nghĩa là (anglatadi): A có một xe máy

B có một xe máy

C có một xe máy

- *Từng* người một đi vào phòng. (Har bir kishi xonaga birin-ketin kirdi)

nghĩa là (anglatadi): A vào trước

sau đó là B

sau B là C

Những, các— Cùng biểu hiện số nhiều nhưng **những** chỉ số nhiều bộ phận của một nhóm, có ý so sánh với bộ phận khác, nên sau danh từ chính thường phải có định ngữ để xác định cụ thể. **Các** chỉ số nhiều toàn bộ của một nhóm, không có ý so sánh nên không cần định ngữ sau danh từ chính (**những** so'zi ko'plik iborasi bo'lib, guruhning katta qismi ko'rsatkichlarini boshqa qismlar bilan taqqoslash maqsadida qo'llaniladi va “aksariyat” deb tarjima qilinadi. **Các** “hamma”, “barcha” degan ma'nolarni anglatadi. Ushbu so'z hech qanday taqqoslashsiz, guruhning butun ko'pligini anglatish uchun qo'llaniladi. Ya'ni **Các** butun qism, **những** esa o'sha butunning bir qismini anglatadi).

Ví dụ: - Ngày mai *các* sinh viên sẽ đi tham quan chùa Tây Phương.
Những người đã đi rồi thì có thể ở nhà.

Misol: - Ertaga barcha talabalar Tay Fuong Pagodasiga tashrif buyurishadi. U yerga avval borgan aksariyat talabalar uyda qolishlari mumkin.

* **Chú ý (Eslatma):** trong một số trường hợp khác (ba'zi boshqa hollarda):

- **Những** thường dùng trước các đại từ nghi vấn như: những ai, những đâu, những gì..(**Những** ko'pincha kim, qayerda, nima... kabi so'roq olmoshlaridan oldin qo'llaniladi).

- **Các** thường dùng trong thư gửi (**Các** odatda yozishmalarda qo'llaniladi).

Tất cả, cả, toàn bộ, toàn thể—Điều chỉ số nhiều của toàn bộ một nhóm nhưng có những sự khác biệt sau (**Tất cả, cả, toàn bộ, toàn thể** so'zlarining ham ma'nosi ma'lum bir guruhning barchasini ko'rsatish uchun qo'llaniladi, biroq quyidagi ayrim farqlar mavjud):

a. **Tất cả** có thể kết hợp rộng rãi với các loại danh từ và đứng trước các định từ biểu thị số lượng nhiều như: những, các, mọi...(Tất cả (**hamma**) keng doiradagi otlar bilan birlashib, những, các, mọi kabi ko'plik aniqlovchilaridan oldin keladi).

b. **Cả** chỉ kết hợp với danh từ chỉ tập thể như: gia đình, làng, nước, trường, lớp.. và các danh từ chỉ thời gian như: ngày, giờ, tháng, năm...(Cả (**butun**) hamma oila, qishloq, qishloq, maktab, sinf... kabi jamlangan otlar va kun, soat, oy, yil kabi vaqt otlari bilan birikadi).

c. **Toàn bộ** chỉ kết hợp với danh từ chỉ vật như: đồ đạc, cây cối, nhà, xe...(Toàn bộ (**butun**) Faqat uy jihozlari, daraxtlar, uylar, mashinalar kabi narsalarni bildiruvchi otlar bilan qo'llaniladi).

d. **Toàn thể** chỉ kết hợp với danh từ chỉ người như: giáo viên, sinh viên, học sinh, nhân dân...(Toàn thể (**butun**) so'zi kishilarni ko'rsatadigan o'quvchi, dehqon kabi kasb ifodalovchi otlar bilan qo'llaniladi).

Bài đọc (O'qish uchun matn):

Cách giải quyết những vấn đề thắc mắc trong cuộc sống

Trong các tờ báo dành cho tuổi trẻ ở Việt Nam, có một mục rất quan trọng, đến mức không thể thiếu được, đó là mục “**Tâm tình**”. Mục

này sẽ giải đáp thắc mắc của các bạn trẻ về cuộc sống, tình yêu, sự nghiệp, giúp họ vượt qua những khó khăn trong đời sống hàng ngày, đặc biệt là đời sống tình cảm. Mục “Tiền phong với tuổi trẻ” trên báo Tiền phong là một ví dụ. Dưới đây, chúng tôi xin trích một bài báo trong mục này, gồm bức thư của một cô gái gửi đến tòa soạn báo Tiền Phong và thư trả lời của tòa soạn.

“Tiền Phong thân mến!

Mình là một cô gái rất trẻ, mới 18 tuổi, đang học năm cuối phổ thông trung học. Có thể là hơi sớm, nhưng mình đã yêu anh ấy cách đây ba năm. Tình yêu của chúng mình thật đẹp, tuy thế không phải lúc nào cũng thuận lợi. Nhất là gần đây, theo nhiều người nói, anh ấy yêu một cô gái khác. Mình giận quá, nói với anh ấy rằng nên chia tay nhau. Trong lúc ấy, bất ngờ, anh ấy bị tai nạn xe máy, phải cưa một chân. Bây giờ anh ấy tàn tật. Với một chiếc chân giả, anh ấy vẫn cố gắng đi lại. Bỗng nhiên mình quên hết mọi tức giận, mình cảm thấy vô cùng yêu anh ấy, muốn sống với anh ấy, giúp anh ấy có cuộc sống bình thường như tất cả mọi người. Nhưng anh ấy trốn tránh và dứt khoát từ chối tình cảm của mình. Anh ấy nói: “Em đừng cảm thê à? Anh tàn tật rồi. Quên anh đi”. Trong khi đó mọi người trong gia đình và bè bạn đều khuyên mình nên cắt đứt với anh ấy để sau này khỏi khổ. Nhưng mọi người không hiểu mình. Tiền Phong ơi, mình phải làm gì bây giờ?”

“Bạn gái 18 tuổi ơi!”

Mình rất xúc động trước tình cảm của bạn. Khi hai người yêu nhau, trong khó khăn càng phải yêu thương nhau hơn, giúp nhau bước đi trong cuộc sống. Anh ấy đã sai lầm khi từ chối một người yêu như bạn. Tuy nhiên, có thể anh ấy có những mặc cảm riêng, bạn cũng nên thông cảm với anh ấy.

Bạn đang 18 tuổi - tuổi yêu đương thật đẹp và luôn vượt qua khó khăn bằng một tâm hồn lãng mạn. Bạn hãy suy nghĩ thật kỹ trước khi quyết định dứt khoát để sau này khỏi ân hận. Có lẽ lúc đầu hãy làm một người em gái nhỏ chăm sóc người anh lúc không may. Rồi sau đó sẽ tìm cách giải quyết ...

Chúc bạn may mắn và hạnh phúc.

Thân mến - Thương Thương

Bảng từ - Yangi soʻzlar

thắc mắc	tushunarsiz, tashvishli savol
tâm tình	samimiy, qalbga xos tuygʻular
giải đáp	javoblar, shubha gumonlarga barham berish
sự nghiệp	faoliyat, harakat
vượt	oʻtish
trích	iqtibos; matndan bir parcha
gồm	oʻz ichiga olmoq
thuận lợi	qulay; qulay sharoit
cửa	arra; arralamoq
tàn tật	nogiron
chân giả	protez oyoq
trốn tránh	qochmoq
dứt khoát	aniq, yaqqol, ochiqdan-ochiq
mặc cảm	gʻam chekish, oʻzini aybdor sezmoq
tâm hồn	yurak, qalb
lãng mạn	romantik
ân hận	afsus

Bài luyện (Mavzu boʻyicha mashqlar):

1. Điền các từ “mỗi” hoặc “từng” vào các câu sau sao cho thích hợp (“mỗi” yoki “từng” soʻzlarini toʻgʻri qoʻllagan holda gaplarni toʻldiring):

- a. gia đình chỉ nên có một hoặc hai con.
- b. Để công việc thuận lợi, tòa soạn trang bị cho phóng viên một điện thoại di động.
- c. (Tại rạp chiếu phim). Đề nghị mọi người không chen nhau..... người vào một thôi.
- d. Chị ấy là diễn viên điện ảnh nên rất diện. ngày chị ấy thay ba bộ quần áo.
- e. phút trôi qua, tôi vẫn chờ anh ấy.

f.....người trong nhóm chúng tôi đều có những kỷ niệm riêng về miền đất ấy.

g. Bà cụ cẩn thận nhặt cái vỏ chai bỏ vào thùng rác.

h. Cô ấy chán chuyển công tác đến nỗi đếm ngày để về nhà.

2. Điền các từ “những” hoặc “các” vào các câu sau sao cho thích hợp (“những” yoki “các” so‘zlaridan mosini qo‘yib, nuqtalar o‘rniini to‘ldiring):

a. Trong số bạn ở đây, bạn nào không uống được rượu?

b. Nói chung tôi thích món ăn ở cửa hàng này, nhưng chả cá và mực chiên là món mà tôi mê nhất.

c. em đã đến đủ chưa? Muộn rồi, ai đến muộn thì đành đi sau vậy.

d. Tôi rất thích người hài hước.

e. gì mà bạn tôi nói đều đúng.

f. Anh thích màu nào trong màu này?

g. lúc tôi đói, tôi hay cáu gắt.

h. trường đều khai giảng ngày 5 - 9.

i. Trong một tháng có ngày thời tiết rất khó chịu, người nào sức khỏe yếu thường bị ốm.

k. Ở Việt Nam, anh đã đi du lịch nơi nào?

3. Điền các từ “cả, tất cả” vào các câu sau sao cho thích hợp (Quyidagi gaplarni “cả, tất cả” so‘zlarini to‘g‘ri qo‘llagan holda to‘ldiring):

a. gia đình ông Liên thường tụ họp đông vui vào ngày chủ nhật.

b. những cuốn sách mà ông ấy mới mua đều là sách kỹ thuật.

c.mọi người đều chờ nghe tin thời sự.

- đ. Trong khi nhà đang xem TV thì anh ta đến chơi.
- e. dân cư ở vùng này đều đi lại bằng xe đạp.
- f. sinh viên đều phải đến trường vào sáng mai.
- g. công ty đều vui vẻ vì sắp có lương.
- h. mọi công nhân đều cố gắng làm việc thêm giờ.
- i. Cô ấy khóc lóc suýt hai tiếng khiến nhóm bạn sốt ruột.

4. Điền các từ “tất cả, toàn bộ, toàn thể” vào các câu sau sao cho thích hợp (Quyidagi gaplarni “tất cả, toàn bộ, toàn thể” so‘zlarini to‘g‘ri qo‘llagan holda to‘ldiring):

- a. bàn ghế ở lớp này đều mới.
- b. Tổng thống kêu gọi nhân viên đường sắt ngừng bãi công.
- c.các tàu ngoài biển kia đều là tàu đánh cá.
- d. thức ăn trong tủ lạnh đã đóng băng.
- e. Vì quên bỏ vào tủ lạnh nên kem mà tôi mới mua đều tan thành nước.
- f.gia đình họp lại với nhau để bàn chuyện chuyển nhà.
- g. Trước khi ra về, nhân viên phải kiểm tra lại hệ thống điện trong văn phòng.
- h. bài diễn văn mà ông ấy đọc đều do thư ký viết.

5. Hãy điền các từ “cả, tất cả, mọi, mỗi, các, những, từng” vào chỗ trống trong đoạn văn dưới đây sao cho thích hợp (Quyidagi gaplarda nuqtalar o‘rniga mos keluvchi so‘zlarni qo‘ying):

Thầy giáo bước vào lớp và thông báo:

- Ngày mai, thầy hiệu trưởng sẽ đến nói chuyện với em. lớp phải có mặt ở đây lúc 8 giờ. đều phải ăn mặc nghiêm chỉnh ai đến muộn cần có lý do chính đáng.người đều có thể phát biểu. Vì thời gian có hạn, sinh viên được phép nói trong 10 phút. người nói một. Không tranh nhau.

Bỗng sinh viên đứng lên hỏi:

- Thưa thầy nếu thầy hiệu trưởng muốn nói thì được phép nói trong mấy phút?

6. Điền các từ dưới đây vào chỗ trống trong đoạn văn sao cho thích hợp (Quyidagi gaplardagi nuqtalar o‘rniga mos keluvchi so‘zlarni qo‘ying va gaplarni yakunlang):

a. chụp ảnh	f. mặc dù	k. đã
b. đó là vì	g. sau đó	l. rất nhiều
c. sợ	h. đẩy nhĩ	m. bố mẹ
d. vui vẻ	i. nào	n. khóc
e. ngã		o. như thế

Hôm nay trông bé Nam rất bố mẹ Nam sẽ cho Nam đi chơi công viên. Mới 7 giờ sáng, bố Nam đánh thức Nam dậy. Bố nói: “....., con trai, chúng ta đi chơi chứ!”. Khi đến công viên, Nam thấy người. Có rất nhiều trẻ con đi cùng giống như Nam. Bố mẹ Nam bị lạc, nên nắm tay Nam rất chặt. Nam không thích, cậu cố gắng chạy nhanh và đã bị Nhưng Nam không rất đau. Bố khen: “Con trai dũng cảm!”. cả nhà đi ăn kem và

7. Dựa vào bài đọc, hãy lựa chọn những câu trả lời đúng nhất trong các khả năng dưới đây (chỉ chọn một trong bốn khả năng) (Parchaga asoslanib, quyidagi variantlardan munosib javoblarni tanlang (to‘rttasidan faqat bittasini tanlang)):

a. Mục tâm tình thường có mặt trong các báo loại:

A. Khoa học

B. Chính trị

C. Pháp luật

D. Dành cho thanh niên

b. Chức năng của mục tâm tình là:

- A. Tìm việc làm cho bạn trẻ
- B. Kể chuyện cười
- C. Dạy cách làm món ăn
- D. Giúp bạn trẻ giải quyết khó khăn về tình cảm

c. Cô gái trong bài đọc:

- A. Chưa bao giờ yêu
- B. Sắp tốt nghiệp trường phổ thông
- C. Có người yêu bốn năm rồi
- D. Đang rất hạnh phúc

d. Người yêu của cô ấy:

- A. Bị thương nhẹ
- B. Sẽ cưới cô ấy
- C. Chỉ còn một chân
- D. Học cùng cô ấy

e. Khi người yêu gặp chuyện không may, cô ấy:

- A. Mặc kệ
- B. Buồn chán
- C. Muốn yêu người khác
- D. Càng yêu anh ta hơn

f. Nhiều người khuyên cô ấy:

- A. Nên đi chơi với anh ấy
- B. Đừng yêu anh ấy nữa
- C. Nên thi đại học
- D. Chăm sóc anh ấy

g. Theo bạn, cô ấy là người:

- A. Dũng cảm
- B. Học kém
- C. Hay khóc
- D. Không thông minh lắm

8. Trả lời những câu hỏi sau (Quyidagi savollarga javob bering):

- a. Nếu bạn là cô gái trong bài báo, bạn sẽ đối xử như thế nào với người yêu?

b. Nếu bạn là người yêu của cô gái ấy, bạn sẽ từ chối hay chấp nhận tình yêu của cô ấy? Hãy giải thích lý do cách lựa chọn của bạn.

c. Bạn nghĩ thế nào về mục tâm tình đối với bạn trẻ? Nếu bạn có thắc mắc trong cuộc sống, bạn có muốn gửi thư đến báo không? Tại sao?

9. Dựa vào bài đọc, hãy viết tiếp các câu sau (Parchaga asoslanib, quyidagi jummalarni to'ldiring):

- a. Mục tâm tình thường xuất hiện
- b. Nội dung của mục này là
- c. Cô gái trong bài gửi thư đến
- d. Người yêu của cô ấy bị
- e. Người yêu của cô ấy muốn cô ấy
- f. Gia đình cô ấy khuyên cô ấy
- g. Thương Thương khuyên cô ấy

10. Hãy điền các từ đã cho vào những câu dưới đây sao cho thích hợp (Quyidagi so'zlardan mosini qo'yib ushbu gaplarni to'ldiring):

dũng cảm	mặc cảm	cắt đứt
ân hận	thuận lợi	kỹ
	thắc mắc	

a. Đầu năm, công việc của anh ấy gặp nhiều khó khăn, nhưng cuối năm thì

b. Anh nên suy nghĩ trước khi quyết định.

c. Trẻ con bây giờ có nhiều mà không biết hỏi ai.

d. Tôi rất vì đã hiểu lầm anh ấy.

e. Cậu bé ngã rất đau mà không khóc. Thật là

f. Sau một thời gian dài cãi vã, hai người quyết địnhvới nhau.

g. Chị không nênvì những lỗi lầm trong quá khứ.

Mustaqil ta'lim uchun savol va topshiriqlar:

1. *Những* va *Các* so'zlarining farqli jahatlari nimalardan iborat va ular gapda qanday ma'nolarni anglatish uchun qo'llaniladi?

2. *Tất cả, cả, toàn bộ, toàn thể* soʻzlarining vazifalariga koʻra qoʻllanilishi haqida maʼlumot bering.

3. Oʻtilgan mavzu va lugʻatda berilgan yangi soʻzlarga asoslanib matn tuzing.

BÀI HAI - IKKINCHI MAVZU

FE'L SO'Z TURKUMIGA OID AMALIYOT

Mavzuning maqsadi: Talabalarda zamonaviy vyetnam tilida fe'l so'z turkumiga xos bo'lgan so'zlarning yasalishi, lug'aviy ma'nolari va gapda qo'llanilishiga oid bilim va ko'nikmalarni amaliy mashqlar yordamida mustahkamlash.

Tayanch so'zlar: Nhìn, xem, ngó, trông, thấy, ngắm, chứng kiến, quan sát, theo dõi, giám sát, thấy, yêu cầu, đề nghị

Hội thoại – Đi tham quan (Dialog- Diqqatga sazovor joylarga tashrif)

Bố: -Con nhìn kia! Lối vào địa đạo đấy!

Con: -Hình như đường hầm rất hẹp và thấp thì phải. Con chẳng nhìn thấy gì cả. Tối quá, tối đen như mực ấy.

Bố: -Con chưa quen đấy mà.

Con: -Bố ơi, con khát khô cả cổ rồi.

Bố: -Bố đã bảo con mang chai nước đi, con quên rồi hả?

Con: -Dạ, lúc bố nhắc, con không để ý lắm.

Bố: - Đáng lẽ phải bắt con về nhà lấy mới phải, để con nhớ.

Con: -Thôi mà bố. À, bố ơi, ngày xưa du kích giỏi quá bố nhỉ. Họ phải sống ở trong hầm bao nhiêu ngày.

Bố: -Ừ, thời chiến tranh mọi người vất vả lắm. Trông này, ở đây có một cái vũng.

Con: -Con ngồi thử nhé!

Bố: -Không được đâu, chỉ xem thôi. Hiện vật trưng bày đấy. Thôi, nhanh lên con. Mọi người đi ra cả rồi. Nhanh lên kéo ô tô lại phải chờ.

Con: -Đừng ra vội, bố. Cô thuyết minh còn đang mời mọi người đi sâu vào địa đạo kia kìa. Mình cũng đi theo xem tiếp nhé.

Bố: - Thế thì để bố nhờ người báo cho chú lái xe đã. Con muốn xem gì trong địa đạo?

Con: - Con nghe nói trong ấy có nhiều phòng lăm, phòng hợp này, phòng cho gia đình này... Cả làng có thể sống thoải mái trong ấy được. Con muốn nhìn tận mắt một phòng ở thực tế như thế nào?

Bố: - Ủ, nếu con thích thì vào xem đi. Nhưng mà cẩn thận con nhé, kéo lặc đây. Đường hầm tối và có nhiều góc ngách lăm. Bố chờ ở ngoài này.

Con: - Bố ơi, cho con mượn cái đèn pin đi. Con muốn quan sát thật kỹ những thứ trong này.

Bảng từ - Yangi so‘zlar

địa đạo	yashirin yer osti yo‘li
hầm	xondaq, yer ostidagi
	boshpana
chiến tranh	urush
trung bày	namoyish etmoq
thuyết minh	tushuntirish berish
góc ngách	yoriqqlar
đèn pin	chiroq

Chú thích ngữ pháp về hội thoại / dialog bo‘yicha grammatik izoh

1. Nhìn, xem, ngó, trông, thấy, ngắm, chứng kiến, quan sát, theo dõi, giám sát

Đây là nhóm động từ biểu đạt khả năng thị giác của con người. Chúng có một số đặc điểm sau (Ushbu fe’llar insonning ko‘rish qobiliyatlarini ifodalash uchun qo‘llaniladi. Ular quyidagi xususiyatlarga ega):

a. Nhìn, xem: Là hai động từ có ý nghĩa trung tính và thường được dùng nhiều nhất (Bu ikki fe’l neytral ma’noga ega bo‘lib, ikkisi ham “ko‘rmoq, qaramoq” ma’nolarini anglatadi. Ko‘p hollarga asosan shu fe’llardan foydalaniladi).

b. Ngó: Có nghĩa là nhìn rất nhanh, trong giây lát (Bu fe'l juda tez, bir lahzaga qarash, nazar solishni anglatadi).

Ví dụ: - Cô ấy *ngó* tôi rồi quay đi ngay.

Misol: - U menga bir qaradi va darhol o'girilib ketdi.

c. Trông: Có những nghĩa sau (Quyidagi ma'nolari mavjud)

✓ “Trông” giống như “nhìn” (“Trông”ning ma'nosi “nhìn”so'zining ma'nosi bilan bir xil).

Ví dụ: Anh ấy *trông* ra sân = Anh ấy *nhìn* ra sân.

Misol: U maydonga qaradi = maydonga qaradi (oynadan hovliga qaradi).

✓ “Trông” nghĩa là “coi giữ” (“Trông” so'zi “g'amho'rlik qilmoq” degan ma'noni ham anglatadi).

Ví dụ: - Mẹ nhờ tôi *trông* em.

Misol:- Onam mendan ukamga qarashimni (g'amxo'rlik qilishimni) so'radi.

d. Thấy: Có nghĩa hơi khác với các động từ trong nhóm vì nó biểu đạt kết quả của hành động. Do đó có thể có các kết hợp như: nhìn thấy, trông thấy, quan sát thấy... Nó cũng có thể đứng một mình (**Thấy** fe'li yuqoridagi fe'llardan bir oz farq qiladi, chunki u ish-harakat natijasini ifodalaydi. Ya'ni, **Thấy** fe'li his qilmoq degan ma'nosi ham bor bo'lib, yuqoridagi “qaramoq” fe'llari bilan birikib, natija munosabatni ifodalaydi va “qarab ko'rmoq” deb tarjima qilinadi. Shuning uchun: nhìn thấy, trông thấy, quan sát thấy (ko'r, qara, kuzat...) kabi birikmalar bilan birga qo'llaniladi).

Ví dụ: Tôi nhìn ra cửa và *thấy* chị ấy đi vào.

Misol: Men eshikdan tashqariga qaradim va uning kirib kelganini ko'rdim.

Ví dụ: - Đường tôi quá, tôi chẳng nhìn *thấy* gì cả

Misol: - Yo'l juda qorong'u, men hech narsani ko'rmayapman.

e. Ngắm: Giống như “xem” nhưng có nghĩa là “xem và thưởng thức vẻ đẹp” (huddi “xem” kabi ma’noni anglatadi, biroq qarash bilan birga “go‘zallikdan zavqlanish” hissini ifodalaydi).

Ví dụ: - Ông ấy thích ngồi cạnh cửa sổ để *ngắm* phong cảnh.

Misol: - U manzarani zavq bilan tomosha qilish uchun deraza yonida o‘tirishni yaxshi ko‘radi.

f. Chứng kiến: Có mặt tại nơi xảy ra sự việc và nhìn thấy trực tiếp sự việc diễn ra. (Voqea sodir bo‘lgan joyda hozir bo‘lib, bevosita holatga guvoh bo‘lgan holatda qo‘llaniladi va “kuzatmoq”, “guvoh bo‘lmoq” deb tarjima qilinadi.).

Ví dụ: - Trưa nay, tôi *chứng kiến* một vụ tai nạn.

Misol: - Bugun tushda men bir baxtsiz hodisaga guvoh bo‘ldim.

g. Quan sát: Có nghĩa là xem và nhận xét (Ko‘rish, kuzatish va izoh berish degan ma’noni anglatadi)

Ví dụ: - Nó đang *quan sát* bầy kiến tìm mồi.

Misol: - U hozir chumolilar to‘dasi o‘lja qidirayotganini kuzatmoqda.

h. Theo dõi: Chú ý xem, nghe để biết được diễn biến từ đầu đến cuối của một hành động hoặc sự việc (Harakat yoki hodisani batafsil o‘rganish uchun voqealar rivojini boshidan ohiriga qadar diqqat bilan kuzatish yoki eshitishni ifodalashda qo‘llaniladi. Ma’nosi “kuzatish” so‘ziga to‘g‘ri keladi).

Ví dụ: - Hiện nay có khoảng 3 tỷ khán giả đang *theo dõi* trận đấu này.

Misol: - Hozirda ushbu uchrashuvni tahminan 3 milliardga yaqin tomoshabin tomosha qilmoqda (diqqat bilan).

i. Giám sát: Giống như “theo dõi” nhưng với mục đích kiểm tra xem việc xảy ra có đúng như kế hoạch hay ý định trước không (Giám sát: ma’nosi "theo dõi" kabi bo‘lib, sodir bo‘lgan voqea-hodisa rejaga muvofiq sodir bo‘layotganligini tekshirish, nazorat qilish ma’nosini ifodalaydi).

Ví dụ: - Ông tổ trưởng *giám sát* công việc của công nhân rất chặt.

Misol: - Guruh rahbari ishchilarning ishini juda sinchkovlik bilan o'rganib chiqdi/tekshirdi.

2. Mời, nhờ, khuyên, bắt, bảo, sai, yêu cầu, đề nghị

Đây là một số động từ cầu khiến, được dùng khi người nói muốn người nghe làm gì theo ý mình (Ushbu fe'llar undov fe'llari bo'lib, so'zlovchining xohishiga muvofiq tinchlovchidan biror ish-harakatni bakarishni so'rashda qo'llaniladi).

a. Mời: Muốn người khác làm gì một cách lịch sự (So'zlovchidan xushmuomalalik bilan biror ish-harakatni amalga oshirishni so'rashda qo'llaniladi. O'zbek tiliga "taklif qilmoq" deb tarjima qilinadi).

Ví dụ: - Bạn tôi *mời* tôi đến dự sinh nhật.

Misol: - Do'stim meni tug'ilgan kuniga kelishimni so'radi.

b. Nhờ: Muốn người khác giúp mình làm gì (So'zlovchidan sizga yordam berishini xohlaganingizda qo'llaniladi. O'zbek tilida "yordam so'ramoq" ma'nosiga to'g'ri keladi).

Ví dụ: - Mai *nhờ* Nam mua báo.

Misol: - May Namdan gazeta sotib olishni so'radi.

c. Khuyên: Muốn người khác làm gì với dụng ý tốt theo ý kiến chủ quan của mình và thường đi kèm với từ "nên" (Khuyên: Kishi boshqa bir kishining sub'ektiv fikriga ko'ra yaxshi niyat bilan biror narsa qilishni xohlaganda qo'llaniladi va ko'pincha "nên (kerak)" so'zi bilan birga ifodalanadi. O'zbek tiliga "tavsiya qilmoq", "maslahat bermoq" deb tarjima qilinadi).

Ví dụ: - Thầy giáo *khuyến* học sinh nên chăm chỉ học.

Misol: - O'qituvchilar talabalarga qunt bilan bilim olishni maslahat beradilar.

d. Bắt: Muốn người khác làm gì với thái độ ép buộc và thường kết hợp với từ "phải" (Kishi boshqalarni bosimi tufayli biror qilishga majbur bo'lgan vaziyatda qo'llanilib, ko'pincha "phải (shart)" so'zi bilan birga

qo‘llaniladi. O‘zbek tilidagi tarjimasi “majburlamoq” so‘ziga to‘g‘ri keladi).

Ví dụ: - Mẹ *bắt* tôi phải đi ngủ ngay.

Misol: - Onam meni zudlik bilan uxlashga majbur qildi.

e. *Bảo*: Muôn người khác làm gì với thái độ nhẹ nhàng (Suhbatdoshingizga yumshoq munosabat bilan u nima qilishini xohlashingizni ifodalashda qo‘llaniladi. O‘zbek tilidagi ma’nosi “buyurmoq”fe’liga to‘g‘ri keladi).

Ví dụ: - Chị ấy *bảo* tôi gọi điện thoại cho chị ấy.

Misol: - U menga unga qo‘ng‘iroq qilishimni aytdi.

f. *Sai*: Giống như “bảo” nhưng thường dùng trong quan hệ gia đình bố mẹ - con cái; ông bà - cháu... và có sắc thái thân mật (“Bao” bilan bir xil, lekin ko‘pincha ota-ona va bola oilaviy munosabatlarida qo‘llaniladi; bobo va buvilar - nabiralar ... va samimiy munosabatlarda).

Ví dụ: - Ông *sai* cháu đi mua cho ông tờ báo.

Misol: -U meni gazeta sotib olish uchun yubordi.

g. *Yêu cầu, đề nghị*: Muôn người khác làm gì, lịch sự nhưng không thân mật và thường dùng trong công việc (*Yêu cầu, đề nghị* (murojaat va takliflar): Kishi boshqalarning biror ish qilishlarini istab, samimiy bo‘lmagan muloyimlik bilan murojaat qilgan holatda qo‘llaniladi. Asosan ish jarayonida ishlatiladi).

Ví dụ: - Giám đốc *yêu cầu* công nhân đi làm đúng giờ.

Misol: - Direktor ishchilardan o‘z vaqtida ishga kelishlarini talab qildi.

Bài đọc (O‘qish uchun matn):

Hầm ở Việt Nam

Thập kỷ 60 của thế kỷ XX, quân đội Mỹ ném bom khắp ba miền Bắc, Trung, Nam Việt Nam. Để tránh bom đạn, người dân Việt Nam đã đào những căn hầm ở dưới đất và sống ở trong đó. Có rất nhiều đường hầm dài, nối với nhau, rộng đến mức đủ cho một làng sống được. Người

ta gọi những hầm như thế là địa đạo. Nổi tiếng hơn cả là hai địa đạo: địa đạo Vĩnh Mốc ở miền Trung và địa đạo Củ Chi ở miền Nam. Địa đạo Vĩnh Mốc thuộc xã Vĩnh Thanh, huyện Vĩnh Linh, tỉnh Quảng Trị đã được công nhận là di tích lịch sử văn hóa. Vùng này đã bị tấn công hơn 1.000 trận với khoảng 9.680 tấn bom đạn, trung bình một mét vuông có 9,6 tấn, một người chịu 3,2 tấn. Chính vì chiến tranh, bom đạn nên dân quân Vĩnh Mốc phải đào hầm để sống trong 600 ngày đêm. Địa đạo dài 2.034 m với không gian 6.000 m³, có thể chứa cả người và hàng hóa. Trong địa đạo cũng có “tầng trên”, “tầng dưới”, có một số “gian phòng” rộng dùng để hội họp, có các “khu tập thể” dành cho người sống một mình và có “nhà riêng” cho các gia đình.

Khác với địa đạo Vĩnh Mốc, địa đạo Củ Chi dùng để phục vụ bộ chỉ huy quân đội và chiến đấu. Vì thế địa đạo tuy dài tới 200 km nhưng không phức tạp như Vĩnh Mốc. Trong địa đạo có các căn hầm nhỏ như hầm quân y, hầm tư lệnh, hầm thông tin, hầm hội họp... Ngày nay các địa đạo được sửa sang rất nhiều để đón khách tham quan. Ở địa đạo Củ Chi, người ta đã làm lại những góc rừng với những người lính trẻ và các cô gái mặc áo bà ba đen. Một góc khác có bàn để nồi cơm, đĩa thịt kho, đĩa sắn chấm muối... thức ăn quen thuộc của dân địa đạo trước kia.

Khu di tích địa đạo Củ Chi nằm dưới rừng, còn di tích địa đạo Vĩnh Mốc nằm ở bờ biển. Ngày nay, chúng là những điểm du lịch hấp dẫn.

Bảng từ - Yangi so‘zlar

quân đội	armiya
ném bom	bomba
bom đạn	bombalar
đào	qazish
công nhân	ishchi
di tích	yodgorliklar
tấn công	hujum
khu tập thể	jamoaviy hudud
bộ chỉ huy	bosh qarorgoh
quân y	harbiy
tư lệnh	qo‘mondon

thông tin
áo bà ba
sắn

ma'lumot
ba ba ko'ylak
tunnelchilarning taomi

Bài luyện (Mavzu bo'yicha mashqlar):

1. Dựa vào bài đọc, hãy kiểm tra những câu dưới đây xem câu nào đúng, câu nào sai (Yuqoridagi matnga asoslanib, qaysi jummlalar to'g'ri va qaysi biri noto'g'ri ekanligini tekshiring):

- a. Địa đạo có nghĩa là những con đường đi trong lòng đất.
- b. Địa đạo xuất hiện ở Việt Nam từ đầu thế kỷ XX.
- c. Người ta sống ở địa đạo để tránh nắng.
- d. Địa đạo rộng đến mức một làng có thể ở được.
- e. Địa đạo Củ Chi dài hơn và phức tạp hơn địa đạo Vĩnh Mốc.
- f. Địa đạo Vĩnh Mốc nằm ở bờ biển miền Nam.
- g. Người Vĩnh Linh đã ở trong địa đạo hơn 6.000 ngày đêm.
- h. Các địa đạo bây giờ đã bị phá hủy hoàn toàn.

2. Hãy hoàn chỉnh các câu sau đây với những từ sau (Nuqtalar o'rini quyidagi so'zlar bilan to'ldiring): *vất vả, trung bày, chỉ huy, tàn phá, tránh, đạn, đào, ác liệt, áo bà ba, lòng đất.*

- a. Cả thành phố bị trận động đất hôm qua
- b. Sau một ngày làm việc, anh ấy ngủ như chết.
- c. Súng này không có
- d. là biểu tượng của du kích miền Nam Việt Nam chống Mỹ.
- e. Chiến sự trở nên đến mức Liên hợp quốc phải đưa quân đội đến.
- f. Trong chiến đấu, vai trò của người hết sức quan trọng.
- g. Bảo tàng lịch sử nhiều hiện vật từ thời

đồ đá.

h. -Chị làm gì vậy?

- Tôi hồ trồng cây.

i. Trong có nước không?

k. Bọn trẻ con nắng dưới bóng cây.

3. Hãy điền những động từ nghe nhìn dưới đây vào chỗ trống sao cho thích hợp (mỗi chỗ có thể chọn một hoặc hơn một từ) (Quyidagi fe'llar bilan bo'sh joylarni to'ldiring (Har bir bo'sh o'rin uchun bir yoki bir nechta so'zlarni tanlash mumkin)):

nhìn	ngắm	ngó
nhìn thấy	theo dõi	nghe
xem	quan sát	nghe thấy
trông	thấy	

a. - Anh đang làm gì đấy?

- Tôi đang ti vi.

b. Anh Hùng, anh có em nói không?

c. Ông ta có hai niềm say mê là phong cảnh đẹp và các cô gái đẹp.

d. Trên tivi, một người công an đang chăm chú kẻ trộm.

e. Cửa sổ gác hai là một nơi lý tưởng để mọi chuyện xảy ra trên đường phố.

f. Nga, em gì đấy? Hãy vào tôi đây này.

g. Ông Kim không muốn ăn cơm. Ông ấy mãi trận đấu bóng đá.

h. Chỗ này ồn ào quá. Tôi cố gắng anh ta nói mà hoàn toàn không gì.

i. Hôm qua tôi đã ông tổng thống Pháp ở Văn Miếu.

k. - Cậu đang gì đấy?

- À hai người cãi nhau.

4. Điền các từ chỉ khả năng thị giác vào các chỗ trống trong đoạn văn sau sao cho thích hợp (Quyidagi parchadagi bo'sh joylarni ko'rish qobiliyatini ifodalovchi tegishli fe'llar bilan to'ldiring):

Đây là ông Mai, người đã tận mắt vụ cướp. Lúc 6 giờ chiều, ông ấy đi dạo để cảnh đường phố. Lúc đi qua sạp báo, ông ấy thấy một tờ báo hay và dừng lại để
..... Bỗng có tiếng người kêu “cướp! cướp!”.

Quay lại ông Mai thấy hai tên cướp bịt mắt, đi xe máy lớn đang giao dao dọa một phụ nữ đeo nhiều đồ trang sức đắt tiền. Bà ấy có vẻ rất hoảng sợ. Khi ông định chạy ra hô hoán thì một anh công an bỗng xuất hiện.

Hình như anh ấy đã bọn cướp này từ trước. Anh ấy đánh ngã hai tên cướp và bắt chúng với sự giúp đỡ của mọi người. Là người sự việc từ đầu đến cuối, ông Mai rất khâm phục anh công an. Khi anh ấy đi rồi, ông còn đứng theo mãi.

5. Hãy chọn các động từ câu khiến thích hợp và điền vào những câu dưới đây (Tegishli modal fe'llarni tanlang va quyidagi jummalarni to'ldiring):

Mẫu: Bạn tôi mời tôi đến nhà chơi.

- a. Bố con đi mua báo.
- b. Bác sĩ bệnh nhân không nên hút thuốc quá nhiều.
- c. Sáng nay anh Minh tôi ghé qua bưu điện gửi thư hộ anh ấy.
- d. Thủ tướng các quan khách tới dự tiệc chiêu đãi.
- e. Cô giáo học sinh nhớ làm đầy đủ bài tập.
- f. Vì Hòa nghịch quá nên mẹ nó nó phải đi ngủ sớm.
- g. Giám đốc chúng tôi phải hoàn thành dự án càng sớm càng tốt.

- h. Bố..... con không nên xem phim trên vô tuyến
- i. Chồng vợ đi mua thuốc cho anh ấy uống.
- k. Hôm qua, tôi đã gọi điện thoại để nhân viên sở Điện đến kiểm tra hệ thống điện trong nhà tôi.

6. *Viết tiếp những câu sau* (Quyidagi jummalarni to'ldiring):

- a. Tôi khuyên anh ấy
- b. Chị sai em
- c. Nhân dân yêu cầu Chủ tịch thành phố.....
- d. Ông sai cháu
- e. Cảnh sát đề nghị các phóng viên.....
- f. Bạn tôi nhờ tôi
- g. Bố Linh bắt Linh

7. *Sắp xếp những câu hỏi sau sao cho đúng thứ tự* (Quyidagi savollarni to'g'ri tartibda joylashtiring):

- a. Ngày thứ nhất trên tàu trôi qua như thế nào?
- b. Ngày thứ hai anh ấy ăn mấy bữa cơm?
- c. Mua vé tàu hỏa xong anh ấy còn nhiều tiền không?
- d. Tại sao cô phục vụ ngạc nhiên?
- e. Khi lên tàu, anh ấy quyết định gì?
- f. Ai đi thành phố Hồ Chí Minh?
- g. Tại sao anh ấy lo lắng khi lên tàu?
- h. Tại sao anh ấy quyết định ăn bữa tối?
- i. Khi đi, anh ấy đi bằng gì?
- k. Khi ăn anh ấy có lo không?
- l. Anh ấy tự nói gì và đã làm gì?
- m. Ăn xong, anh ấy hỏi gì cô phục vụ?

Mustaqil ta'lim uchun savol va topshiriqlar:

1. *Nhìn, xem, ngó, trông, thấy, ngắm, chứng kiến, quan sát, theo dõi, giám sát* fe'llarining o'xshash va farqli jahatlari bo'yicha misollar yordamida ma'lumot bering.

2. *Mời, nhờ, khuyên, bắt, bảo, sai, yêu cầu, đề nghị* so'zlarining gapda vazifalariga ko'ra qo'llanilishi haqida ma'lumot bering.

3. Mamlakatingizga tashrif buyurish uchun kelgan kishilar uchun bir nechta maslahatlar yozing

BÀI BA - UCHINCHI MAVZU

RAFISH SO‘Z TURKUMI OID AMALIYOT

Mavzuning maqsadi: Talabalarda zamonaviy vyetnam tilida ravish so‘z turkumining turlari, ravish so‘z turkumining gapdagi vazifasi, vyetnam tilidagi ravish darajalariga oid bilim va ko‘nikmalarni amaliy mashqlar yordamida mustahkamlash.

Tayanch so‘zlar: quá thể, quá đáng, quá lâu, quá sâu, quá xa

Hội thoại - Chuyện của người già **(Dialog- Kexa kishilarning hikoyalari)**

- Cụ tâm:** - Chào cụ ! Cụ đi tập dưỡng sinh về rồi đấy à?
- Cụ phúc:** - Vâng, không dám chào cụ. Tôi vừa về. Thế sao hôm nay cụ nghỉ tập à?
- Cụ tâm:** - Vâng, đêm qua trời oi bức quá thể, mồ hôi như tắm. Cả đêm tôi chẳng làm sao mà ngủ được. Đến gần sáng ngủ quên, thế là muộn.
- Cụ phúc:** - Thời tiết này thì chẳng ai ngủ được đâu cụ ạ.
- Cụ tâm:** - Cụ nói phải. Người già mấy khi ngủ được nhiều. Đã ngoài 70 cả rồi.
- Cụ phúc:** - À, tuần sau, câu lạc bộ phụ lão phường tổ chức đi tham quan Yên Tử, cụ có định tham gia không ạ?
- Cụ tâm:** - Tận Yên Tử hả cụ? Xa quá hình như những 60 km thì phải?
- Cụ phúc:** - Xa nhưng đẹp lắm. Lâu lắm rồi, cách đây đến hai chục năm, tôi cũng đã đi Yên Tử. Ở đó có bao nhiêu là tùng cổ thụ. Những cây tùng đó tuổi thọ đến hàng trăm năm.
- Cụ tâm:** - Vâng, nhưng chùa Yên Tử cao lắm. Khi lên, leo hết bậc thang này đến bậc thang khác, mà mãi không đến nơi. Lúc đó tôi chỉ mong "giá mà có cánh để bay lên chùa".
- Cụ phúc:** - Chà, cụ nói như là nhà thơ. Tôi định sẽ đi Yên Tử, cụ ạ. Ở nhà suốt ngày, xung quanh toàn báo là báo, đọc mãi cũng hoa mắt.
- Cụ tâm:** - Vâng, để tôi xem. Nhưng mà tận Yên Tử thì xa quá tôi sợ già rồi mắt mờ chân chậm, đi mệt lắm.

Bảng từ - Yangi soʻzlar

oi bức	gʻamgin
mồ hôi	ter
phụ lão	keksa
phường	palata
cây tùng	Sedrus daraxti
cổ thụ	qadimiy
tuổi thọ	uzoq umr koʻrish
bậc thang	qadam
hoa mắt	bosh aylanishi

Chú thích ngữ pháp về hội thoại / dialog boʻyicha grammatik izoh

1. *Quá thể, quá đáng (juda-juda koʻp)*

Tính từ + *quá thể/ quá đáng*

Biểu thị mức độ cao giống như “rất”, nhưng thường dùng với những tính từ có ý nghĩa xấu (Ushbu soʻzlar “rất” kabi yuqori darajani ifodalaydi, lekin koʻpincha salbiy maʼnoga ega boʻlgan sifatlar bilan ishlatiladi).

Ví dụ: - Nó lười *quá thể*. (U juda dangasa)

Ví dụ: - Cái túi này đắt *quá thể*. (Bu sumka juda qimmat)

2. *Thế là (oqibatida)*

A + *thế là* + B

Nhóm từ biểu thị mối quan hệ nhân quả (A: nguyên nhân, B: kết quả) (Sabab-oqibat munosabatini ifodalovchi soʻzlar turkumi (A: sabab, B: oqibat)).

Ví dụ: - Mẹ nó mắng, *thế là* nó bỏ nhà đi.

Misol: - Onasi uni tanbeh qildi, shuning uchun u uydan chiqib ketdi.

3. Đến, tới, những, tận (To, oxirigacha)

a)

đến
tới + Số từ (thời gian, số lượng, khoảng cách)
những

Với kết hợp này, người nói muốn đánh giá là: (Ushbu tuzilmalar yordamida ma'ruzachi quyidagilarni ifodalaydi)

- *Quá lâu (Juda uzoq):*

Ví dụ: - Con mèo đã ngủ *tới* 4 tiếng.

Misol: - Mushuk 4 soat uxladi.

Ví dụ: - Anh ấy đã đi nước ngoài *những* 3 năm.

Misol: - U 3 yilga chet elga ketgan.

- *Quá nhiều (Juda ko'p):*

Ví dụ: - Con tôi ăn *tới* 5 chiếc kem.

Misol: - Farzandim 5 tagacha muzqaymoq yeydi.

- *Quá sâu, quá xa (Juda chuqur, juda uzoq):*

Ví dụ: - Bể bơi này sâu *tới* 4 m.

Misol: - Ushbu suzish havzasining chuqurligi 4 m gacha.

Ví dụ: - Từ nhà tôi đến trường *những* 15 km.

Misol: - Uyimdan maktabgacha taxminan 15 km.

- *Quá nhanh (dùng cho vận tốc)-Juda tez (tezlik uchun ishlatiladi)*

Ví dụ: - Anh ấy lái xe *tới* 120 km/ giờ.

Misol: - U soatiga 120 km tezlikka erishdi.

b)

tận + số từ (thời gian)

Ý nghĩa: quá lâu, quá muộn (Ma'nosi: juda uzoq, juda kech)

Ví dụ: - Hôm qua, tôi thức đến *tận* 2 giờ sáng để làm bài.

Misol: - Kecha men uy vazifamni bajarish uchun soat 2 ga qadar uhlamadim (uygʻoq edim).

Ý nghĩa: địa điểm quá xa, quá cao hoặc rất quan trọng (Maʼnosi: joy juda uzoq, juda baland yoki juda muhim)

Ví dụ: - Anh ấy ở *tận* Mỹ.

Misol: - U Amerikada.

Ví dụ: - Chị ấy làm việc *tận* Bộ Ngoại giao.

Misol: - U Tashqi ishlar vazirligida ishlaydi.

3. Hết A đến B ((Tugatmoq)A dan B gacha)

Ý nghĩa: ngay sau A là B, nói lên sự liên tiếp, không ngưng nghỉ của các sự vật, hành động, trạng thái (A và B có thể là danh từ, động từ, tính từ) (Maʼnosi: A dan B gacha narsa, harakat va holatlarning uzluksizligi va toʻxtovsiz oqimini ifodalaydi (A va B otlar, feʼllar, sifatlar boʻlishi mumkin).

Ví dụ: - Anh ấy ăn *hết bánh đến xôi*.

Misol: - U tortdan tortib guruchgacha hammasini yedi.

Ví dụ: - Mặt anh ta *hết đỏ đến tái*.

Misol: - Uning yuzi qizildan oqarib ketdi.

Bài đọc (Oʻqish uchun matn)

Cuộc sống của những người cao tuổi ở Việt Nam

Ở Việt Nam, nam giới về hưu lúc 60 tuổi, phụ nữ về hưu lúc 55 từ lúc đó, họ được gọi là người cao tuổi. Cuộc sống của họ cũng một hướng khác. Khi về hưu, thế giới hẹp lại, có khi chỉ gồm những người thân trong gia đình, dăm ba người bạn hưu, vài người hàng xóm. Công việc hàng ngày cũng đơn giản, chỉ chút ít việc nhà, hay là đọc báo, đọc sách. Vì nếp sống thay đổi nhanh chóng, một số người chẳng làm sao mà quen được, thế là bị khủng hoảng, trầm uất, cho rằng mình bị bỏ rơi. Nếu con cháu họ quá mải làm việc hoặc quá ích kỷ mà không chú ý quan tâm đến họ thì tình trạng đó còn trầm trọng hơn.

Nhưng không phải tất cả mọi người đều như thế. Nhiều người cao tuổi đã tìm cách tự khắc phục hoàn cảnh. Một số người vốn là chuyên gia giỏi trong nghề của mình, sau khi về hưu đã trở thành những cố vấn rất có *uy tín* đối với các đồng nghiệp trẻ. Một số khác chuyển sang nghề

buôn bán. Lãi suất kinh doanh dù không nhiều nhưng cũng giúp họ có thêm tiền để chi phí cho cuộc sống. Có những người mở dịch vụ trông trẻ tại nhà, khiến cho các ông bố bà mẹ rất vui mừng vì có thể gửi con và yên tâm đi làm cả ngày v.v... Hơn nữa, xã hội cũng cố gắng quan tâm đến người cao tuổi. Tất cả mọi người làm việc cho nhà nước, khi về hưu đều có lương hưu. Đài phát thanh có chương trình dành riêng cho người cao tuổi. Họ còn một tờ báo riêng cho mình, là tờ *Người cao tuổi* trong đó có nhiều bài thuốc chữa bệnh, các phương pháp dưỡng sinh, cách ăn uống điều độ... Tờ báo còn có một chuyên mục rất hay, đó là những cuộc thảo luận xung quanh cuộc sống người già như viết về ông bà cha mẹ của chúng ta, con cháu ngày nay có hiếu hay bất hiếu với ông bà cha mẹ v.v... Mặt khác, ở phường xã nào cũng có hội phụ lão. Các cụ già tham gia hội phụ lão để cùng nhau tập thể dục thể thao, đọc báo, trồng cây xanh, giúp đỡ người già cô đơn, làm lễ mừng thọ hoặc phúng viếng những người vừa qua đời...

Bảng từ - Yangi soʻzlar

về hưu	nafaqaga chiqish
nếp sống	turmush tarzi
khủng hoảng	inqiroz
trầm uất	tushkunlik
bỏ rơi	tashlab ketilgan
ích kỷ	xudbin
khắc phục	tuzatish
chuyên gia	mutaxassis
có vấn	maslahatchi
uy tín	obroʻsi
đồng nghiệp	hamkasb
buôn bán	savdo
lãi suất	stavka foizi
chi phí	xarajat
dịch vụ	xizmat
người cao tuổi	qariyalar
điều độ	moderatsiya
thảo luận	muhokama qilish
hiếu	taqvodorlik
mừng thọ	baxtli hayot
phúng viếng	hamdardlik bildirish

Bài luyện (Mavzu bo'yicha mashqlar):

1. Trả lời những câu hỏi về bài đọc (O'qish bo'yicha savollarga javob bering):

- a. Khi về hưu, người ta gặp phải những khó khăn gì?
- b. Tại sao nhiều người bị trầm uất khi về hưu?
- c. Có phải tất cả mọi người đều bị trầm uất không? Tại sao?
- d. Công việc mới của người về hưu là gì?
- e. Xã hội quan tâm đến họ như thế nào?
- f. Hội phụ lão là gì? Hoạt động của hội như thế nào?

2. Đặt câu hỏi cho những câu dưới đây (Quyidagi jummlalar uchun savollar bering):

a. -?

- Ở Việt Nam, nam giới về hưu lúc 60 tuổi.

b.-?

Bởi vì nếp sống của họ thay đổi nhanh chóng.

c. -?

- Người về hưu có thể mở cửa hàng buôn bán, dịch vụ trông trẻ ở nhà v.v...

d. -?

- Những người làm việc cho nhà nước thì có lương hưu.

e. -?

- Báo có tên là “Người cao tuổi”

f. - ?

- Họ tham gia hội phụ lão để cùng nhau tập thể dục, đọc báo, trồng cây v.v...

3. Hãy sử dụng các từ và nhóm từ sau để hoàn thành hội thoại (Suhbatni yakunlash uchun quyidagi so'zlar va so'z guruhlaridan foydalaning):

không dám

thế là

đã

quá thể

hếtđến...

toàn là

A. Chào ông!

B. (.....) chào Ông. Ô, ông hình như không được khỏe?

A. Vâng, tôi bị ốm mấy hôm nay. Tôi thấy mệt mỏi

(.....)

B. Mấy hôm rồi ông?

A. (.....) bốn hôm rồi.

B. Sao ông không đi bác sĩ?

A. Tôi sợ đến bệnh viện lắm, (.....) người ốm. Năm ngoái đi thăm ông bạn ở bệnh viện, tôi thấy (.....) người bị tai nạn (.....) người cấp cứu. Sợ quá, (.....) về nhà cũng ốm.

4. *Viết tiếp các câu sau* (Quyidagi jumlalarni to'ldiring).

a. Hôm qua tôi thức quá khuya, thế là

.....

b. Anh ấy không học bài, thế là

.....

c. Con hư cãi mẹ, thế là

.....

d. Tôi giả vờ ăn bánh của nó, thế là

.....

e. Anh ấy đi xe máy nhanh quá, thế là

.....

f. Nó đi nắng mà không đội mũ, thế là

.....

g. Anh ta nói anh yêu em, thế là

.....

h. Chồng quên ngày sinh nhật của vợ, thế là

.....

i. Con mèo nhìn thấy con chuột, thế là

.....

k. Chị Lan tắm xong quên khóa vòi nước, thế là

.....

5. *Viết các câu dưới đây theo kết cấu hết A đến B* (Quyidagi gaplarni tuzilishiga qarab A dan B gacha yozing):

Mẫu: - xem / phim này / phim khác
→ - Tôi xem hết phim này đến phim khác.

a. Đọc / báo / tạp chí

.....

b. Ăn/ bánh mì/ bánh bao

.....

c. Học / tiếng Anh / tiếng Pháp.

.....

d. Ngủ / xem vô tuyến.

.....

e. Làm việc ở công ty / dạy ngoại ngữ.

.....

f. Nói chuyện / cô gái này / cô gái khác.

.....

g. Học thêm ở trường / học thêm ở nhà.

.....

h. Đi dự sinh nhật / đi khiêu vũ.

.....

i. Đi dạo / phố này / phố khác.

.....

6. Chuyển đổi các câu sau theo mẫu (Quyidagi jummalarni shaklga ko‘ra o‘zgartiring):

Mẫu: - Hôm nay cô ấy đọc rất nhiều báo.

→ Hôm nay cô ấy đọc hết tờ báo này đến tờ báo khác.

a. Anh ấy phải dịch nhiều bài.

b. Sau khi đi xa về nó kể cho tôi nghe nhiều chuyện.

c. Em Nam sắp phải thi nên phải đọc nhiều sách.

d. Mùa hè năm nay chị Ngà may rất nhiều áo.

e. Bây giờ Linh được nghỉ hè nên em ấy xem rất nhiều phim

f. Anh ấy đang khát nên uống rất nhiều bia.

g. Hôm nay có một anh phóng viên đến đây và anh ấy phỏng vấn rất nhiều người.

h. Chị ấy phải làm nhiều việc.

7. Dùng những và số từ chỉ lượng để hoàn thành câu (Gaplarni to‘ldirish uchun ushbu miqdor so‘zlari va raqamlaridan foydalaning):

a. Con chó này chỉ nặng 1 kg, con chó kia

.....

b. Anh Sơn chỉ có 1 bằng đại học, anh Hùng

.....

c. Hôm qua bố chỉ câu được 2 con cá, Minh

.....

d. Gia đình tôi chỉ có 2 chị em, gia đình Nguyễn

.....

e. Anh ấy chỉ đi nước ngoài 1 tuần, chị ấy

.....

f. Trong cuộc thi hát tối hôm kia, ca sĩ Mỹ Linh chỉ hát một bài, ca sĩ Thu Phương

.....

8. Thêm từ vào những câu sau (Quyidagi gaplarga "đến/tới" so‘zlaridan mosini qo‘yib gaplarni o‘zgartiring):

a. Núi này cao 1.000 m.

b. Từ đây tới chùa Yên Tử 60 km.

c. 5 năm rồi tôi không gặp Joe.

d. Có 10 sinh viên cùng muốn phát biểu.

e. Hồ kia sâu 30 m.

f. Cầu thủ đội bóng rổ Mỹ thường cao 2 m.

9. Chọn một trong số các từ cho dưới đây để hoàn chỉnh các câu sau (Quyidagi jumalarni to‘ldirish uchun berilgan so‘zlardan mosini tanlang):

tận

tận tay

tận nơi

tận mắt

tận miệng

a. Thư của

anh, tôi đã chuyển đến cho chị ấy.

b. Mặc dù mẹ đưa thìa cơm con bé vẫn không chịu ăn.

c. Cô gái này đã đến Nam cực.

- d. Tôi đã chứng kiến tai nạn xảy ra như thế nào.
- e. Khi tôi nhìn thấy ánh sáng lạ ở trên đồi, tôi đi đến để xem đó là cái gì.

Mustaqil ta'lim uchun savol va topshiriqlar:

1. Vyetnam tilida yuqori salbiy darajani anglatadigan soʻzlar qaysilar va ularga gaplar yordamida misollar keltiring.
2. Sabab-oqibat munosabatini ifodalovchi soʻzlar turkumi haqida ma'lumot bering.
3. Narsa, harakat va holatlarning uzluksizligi va toʻxtovsiz oqimini ifodalaydigan tuzilmalar ishtirokida dialog tuzing.

BÀI BỐN – TO‘RTINCHI MAVZU

YUKLAMALARGA OID AMALIYOT

Mavzuning maqsadi: Talabalarda zamonaviy vyetnam tilida yuklamalar, ularning lug‘aviy ma’nolari, gapdagi vazifalari, bir nechta yuklamalarning tuzilmalarda qo‘llanilishiga oid bilim va ko‘nikmalarni amaliy mashqlar yordamida mustahkamlash.

Tayanch so‘zlar: ngay cả, thậm chí, đến mức, đến nỗi, động từ

Hội thoại - Hồ Gươm (Dialog-Qilich ko‘li)

- Lee:** Anh Trung ơi sao các vị thần trong truyền thuyết Việt Nam toàn là rùa nhỉ? Truyền thuyết Hồ Gươm này, truyền thuyết An Dương Vương này...
- Trung:** Truyền thuyết là những chuyện hoang đường mà.
- Lee:** Đúng là như vậy nhưng sao người dân Việt Nam không chọn những con vật khác lại chọn con rùa?
- Trung:** Tôi cũng chẳng rõ nữa. À, mà anh có nhớ con rùa ở đền Ngọc Sơn không? Con rùa rất to được trưng bày trong tủ kính ấy.
- Lee:** Sao lại không nhớ. Con rùa ấy to đến mức làm cho chúng tôi kinh ngạc.
- Trung:** Hay người xưa thấy rùa này đặc biệt nên nghĩ nó là thần.
- Lee:** À, thì ra thế. Bây giờ trong hồ có bao nhiêu con rùa? Anh có biết không?
- Trung:** Điều đó thì không ai biết được. Ở Việt Nam có những nhà sinh vật học chuyên nghiên cứu về rùa nhưng thậm chí họ cũng không biết chắc chắn. Nhiều người nhìn thấy rùa rồi đấy. Ngay cả tôi cũng nhìn thấy rồi, mặc dù rất ít khi tôi ngồi bên hồ.
- Lee:** Thì ra anh nhìn thấy rồi à? Rùa có to không? Tôi hay đi dạo quanh hồ lắm nhưng sao không bao giờ thấy nhỉ!

- Trung:** To lắm, lưng nó đầy rêu. Trước đây rùa thường bò lên cái đảo ở giữa hồ hoặc nổi lên mặt nước trong những ngày nắng nóng. Thậm chí có người làm nghề cắt tóc ở cạnh hồ còn thuộc đặc điểm của từng con. Bây giờ chúng ít khi nổi lên nữa. Có lẽ vì đông người quá mà.
- Lee:** Tiếc quá. Tôi nghe nói rùa sống rất lâu năm, nhưng sao con rùa bày trong đền lại chết nhỉ?
- Trung:** À, đó là từ hồi chiến tranh. Chẳng ai rõ nguyên nhân vì sao cả.

Bảng từ - Yangi so‘zlar

truyền thuyết	afsona
tử kính	stakan
hoang đường	fantastika
kinh ngạc	ajoyib
bò	sigir
nổi	suzuvchi
thuộc	tegishli
đặc điểm	xarakterli
thần	xudo

Chú thích ngữ pháp về hội thoại / dialog bo‘yicha grammatik izoh

1. Ngay cả, thậm chí, đến mức, đến nỗi

Các cụm từ này được dùng để nhấn mạnh cho danh từ sau nó (Ushbu iboralar o‘zidan keyin kelgan otga urg‘u berib, uni ta’kidlash uchun hizmat qiladi va gapda quyida tartiblarda qo‘llaniladi):

a. Qo‘llanilishiga ko‘ra gapdagi 1-tartibi

<i>Ngay cả + danh từ + cũng + động từ</i> <i>Thậm chí</i>

Các kết cấu nhấn mạnh những hoạt động hoặc tính chất nêu ra có tính phổ biến không loại trừ các đối tượng đang được nói đến mặc dù nó có những đặc điểm riêng, khác biệt các đối tượng khác (Umumiy

faoliyat yoki xususiyatlarni ta'kidlaydigan ushbu tuzilmalar, boshqa ob'ektlardan farqli o'laroq, o'ziga xos xususiyatlarga ega bo'lsa ham, gapirilayotgan ob'ektlarni istisno qilmaydi).

Ví dụ: - Bữa tiệc hôm nay rất vui nên ngay cả mẹ tôi cũng hát.

Misol: - Bugungi ziyofat shu qadar qiziqarli o'tdiki, hatto onam ham qo'shiq aytdi.

Ví dụ: - Thậm chí người bạn thân nhất của tôi cũng hiểu nhầm tôi.

Misol: - Hatto eng yaqin do'stim ham meni noto'g'ri tushundi.

* **Chú ý:** Ở một số trường hợp danh từ bổ ngữ thường được đảo lên đầu câu (Ayrim hollarda gap boshidagi otlar ko'pincha teskari (o'rin almashgan holda) bo'ladi).

Ví dụ: - Ngay cả tôi anh ấy cũng không tin.

Misol: - Hatto u menga ishonmadi.

Ví dụ: - Thậm chí từ dễ nhất nó cũng không hiểu.

Misol: - U hatto eng oson so'zni ham tushunmaydi.

b. Qo'llanilishiga ko'ra gapdagi 2-tartibi

A	<i>đến mức, đến nỗi thậm chí</i>	B
----------	---	----------

Các liên từ nối hai mệnh đề để nhấn mạnh mức độ được diễn đạt trong mệnh đề chính (A) và chỉ dùng sau những tính từ mà không đi kèm các phó từ chỉ mức độ như rất, lắm, quá (Darajani ta'kidlash uchun ikki gapni bog'lovchi bog'lovchilar bosh gapda (A) ifodalanadi va faqat juda, darajani bildiruvchi qo'shimchalar bilan birga kelmaydigan sifatlardan keyin qo'llaniladi).

Qo'shma gaplarda darajani ifodalash maqsadida ikki gapni birlashtiruvchi ushbu bog'lovchilar bosh gapda (A) daraja qo'shimchalari bilan birga kelmaydigan sifatlardan (rất, lắm, quá) keyin qo'llaniladi.

Ví dụ: - Anh ấy yêu cô ấy đến mức có thể chết vì cô ấy.

Misol: - U uni shunchalik sevadiki, u uchun o'lishga tayyor.

2.

Câu + mà

Ngữ khí từ mà thường được dùng ở cuối câu trong hai trường hợp sau (mà ko'pincha quyidagi ikki holatda jumlar oxirida ishlatiladi):

a. Phản đối ý kiến của người khác (Boshqalarning fikriga qarshi bo'lgan vaziyatda):

Ví dụ: - Em chưa làm bài à?

- Em làm rồi mà. (phản đối ý kiến của chị)

Misol: - Hali uyga vazifangizni bajarmadingizmi?

-Men bajardim. (suhbatdoshning fikriga qarshi (biroz kinoya bilan))

b. Giải thích, phân trần (Berilgan fikrni asoslab tushuntirish uchun):

Ví dụ: - Anh ấy chữa bệnh giỏi lắm.

- Bác sĩ mà. (giải thích tại sao anh ấy chữa bệnh giỏi)

Misol: - U yaxshi davolaydi.

- U shifokor (nima uchun yaxshi davolaydi deyilganini tushuntirmoqda).

Bài đọc (o'qish uchun matn):

Truyền thuyết Hồ Gươm

Thế kỷ XV, giặc Minh xâm lược nước Việt Nam. Ở vùng Lam Sơn, nhân dân đã nhiều lần nổi dậy chống lại chúng nhưng họ luôn luôn bị thất bại vì giặc quá mạnh. Thấy vậy, một vị thần tên là Long Quân quyết định cho họ mượn gươm để giết giặc.

Hồi ấy, ở Thanh Hóa có một người đánh cá tên là Lê Thận. Một lần đi đánh cá, anh bắt được một thanh sắt rất nặng. Anh vứt thanh sắt xuống sông rồi đi chỗ khác. Nhưng ba lần kéo lưới sau đó anh vẫn kéo được thanh sắt ấy. Cuối cùng, anh quyết định mang thanh sắt về nhà. Thì ra, đó là một lưỡi gươm. Một thời gian sau, Lê Thận tham gia nghĩa

quân và có nhiều thành tích. Anh được tướng Lê Lợi đến thăm nhà. Trong gian nhà tối lười gươm bỗng nhiên phát sáng. Lê Lợi thấy lạ, xem đi xem lại nhưng ông cũng không biết đó là vật quý.

Một hôm, khi đi qua một khu rừng, Lê Lợi nhìn thấy ánh sáng trên một ngọn cây. Ông trèo lên xem thử. Hóa ra, đó là một cái chuôi gươm. Nhớ đến lưỡi gươm ở nhà Lê Thận, ông mang cái chuôi gươm ấy về. Và rất lạ là cái chuôi gươm trên rừng ấy lại lắp vừa lưỡi gươm mà Lê Thận bắt được ở dưới sông.

Từ đó, thanh gươm không bao giờ rời Lê Lợi. Cũng từ đó, sức mạnh của nghĩa quân càng ngày càng tăng làm cho quân giặc khiếp sợ. Thanh gươm ấy đã giúp nghĩa quân cho đến khi họ giành được thắng lợi hoàn toàn.

Một năm sau khi thắng giặc Minh, Lê Lợi bảy giờ đã là vua - đi thuyền chơi xung quanh hồ Lục Thủy (bây giờ là Hồ Gươm). Khi thuyền đi đến giữa hồ, bỗng nhiên có một con rùa vàng rất to nổi lên mặt nước. Con rùa đến sát thuyền vua và nói tiếng người:

- Xin vua trả gươm cho Long Quân.

Nghe rùa nói vậy, vua hiểu ra rằng hóa ra Long Quân đã cho nghĩa quân mượn gươm thần để giết giặc. Khi đất nước đã hòa bình, Long Quân sai rùa vàng đến đòi gươm. Vua thả gươm xuống nước. Nhanh như chớp, rùa há miệng, ngậm thanh gươm rồi lặn mất.

Từ đó, hồ Lục Thủy có tên là Hồ Gươm hay Hồ Hoàn Kiếm.

Bảng từ - Yangi so‘zlar

thế kỷ	asr
giặc	dushman
xâm lược	tajovuz
thất bại	muvaqqiyatsizlik
đánh cá	baliq ovlash
bắt được	tutmoq
vứt	tashlab yuborish
kéo lưới	qoralama
bắn khoăn	chalkash

thanh sắt	quyma temir
lưỡi gươm	qilich tig'i
nghĩa quân	isyonchilar
phát sáng	porlash
chuôi gươm	tutmoq
lấp	o'ratish
thắng lợi	g'alaba
nổi	suzuvchi
sát	yaqin
hòa bình	tinchlik
ngậm	ushlab olmoq (og'zida ushlash)
lặn	sho'ng'ish

1. Dựa vào bài đọc để hoàn chỉnh các câu sau (Matn asosida quyidagi jummlarni to'ldiring):

- Giặc Minh xâm lược nước Việt Nam và đối xử với nhân dân Việt Nam rất
- Thấy nghĩa quân luôn luôn thất bại, Long Quân rất thương họ và muốn
- Lê Thận phải mang thanh sắt về nhà vì
- Lê Lợi nhìn thấy lưỡi gươm ở nhà Lê Thận nhưng
- Khi bắt được chuôi gươm, Lê Lợi quyết định mang nó về vì
- Từ khi có thanh gươm thần, sức mạnh của nghĩa quân
- Lê Lợi gặp rùa vàng khi
- Sau khi nghe rùa đòi gươm, vua hiểu ra rằng

2. Trả lời các câu hỏi sau (Savollarga javob bering):

- Giặc Minh xâm lược Việt Nam vào thời gian nào? Chúng đối xử với nhân dân Việt Nam như thế nào?
- Tại sao Long Quân cho nghĩa quân mượn gươm thần?
- Ai đưa gươm của Long Quân cho nghĩa quân?

- d. Khí thế của nghĩa quân trước và sau khi có thanh gươm như thế nào?
e. Tại sao hồ có tên là Hồ Gươm?

3. Điền từ vào chỗ trống (Nuqtalar o‘rniga mos keluvchi so‘zlarni qo‘yib, gaplarni yakunlang):

nhanh nhẹn
thất bại
ngọn cây

hoang đường
kéo lưới

thành tích
vô tình

- a. Truyền thuyết và chuyện cổ tích có nhiều yếu tố
b. là nơi cao nhất của cây.
c. Khi đi biển tôi rất thích xem các ngư dân
d. Từ trái nghĩa với chậm chạp là
e. Em ấy đạt được nhiều trong học tập.
f. Tôi biết chuyện bí mật của anh ấy.
g. Người ta trưởng thành hơn sau vài lần

4. Điền vào chỗ trống (Nuqtalar o‘rniga mos keluvchi so‘zlarni qo‘yib, gaplarni yakunlang):

đến
về

cho
lên

để
được

với
xuống

- a. Giặc Minh đối xử nhân dân Việt Nam rất tàn bạo.
b. Ở Hồ Gươm, thỉnh thoảng có những con rùa to nổi mặt nước.
c. Long Quân quyết định nghĩa quân mượn gươm..... giết giặc.
d. Nhiều nhà chuyên môn nghiên cứu rùa ở Hồ Gươm.
e. Công việc của tôi không liên quan vấn đề mà anh ấy đang nghiên cứu.
f. Trong truyền thuyết Hồ Gươm rùa nói tiếng người.
g. Sau khi lấy được thanh gươm, rùa vàng lặn ngay nước.

5. Thêm “ngay cả ... cũng” hoặc “thậm chí ... cũng” vào các câu sau. Chú ý nhấn mạnh những từ được gạch dưới (Quyidagi gaplarga “ngay cả ... cũng” yoki “thậm chí ... cũng” tuzilmalarini qo‘shib, gaplarni o‘zgartiring).

Mẫu: Tiếng Việt của anh ấy kém lắm. Anh ấy không nói được những câu đơn giản.

Ngay cả những câu đơn giản anh ấy cũng không nói được.

Thậm chí những câu đơn giản anh ấy cũng không nói được.

- a. Bố tôi rất cứng rắn nhưng bộ phim này cảm động quá nên bố tôi khóc.
- b. Hôm nay tôi rất đói, tôi muốn ăn com nguội.
- c. Em ấy rất mê sách. Em ấy xem sách khoa học.
- d. Anh ấy đi xa nhưng không ai biết tin gì vì anh ấy cũng không viết thư.
- e. Bài toán ấy khó quá. Thầy giáo tôi cảm thấy lúng túng.
- f. Hôm qua cả lớp tôi không làm bài tập. Lớp trưởng bình thường rất chăm chỉ nhưng hôm qua lớp trưởng cũng không làm bài.
- g. Nó rất thích ăn sữa chua nhưng hôm nay nó đói nên không ăn sữa chua.

6. Hoàn thành các câu sau (Quyidagi jummalarni to‘ldiring):

- a. Bà ấy nói nhiều đến nỗi
.....
- b. Tối qua trời lạnh đến nỗi
.....
- c. Món ăn Huế cay đến nỗi
.....
- d. Bài tập này khó đến nỗi
.....
- e. Cái áo ấy chật đến nỗi
.....
- f. Băng nhạc này hay đến nỗi
.....
- g. Chương trình ca nhạc ấy chán đến nỗi
.....

h. Ông ấy giàu đến nỗi

.....

7. *Viết tiếp các câu sau* (Quyidagi jumlalarni yozishda davom eting):

a. Hôm qua tôi tưởng anh đến nhà tôi. Thì ra

.....

b. Tôi tưởng chỉ tôi có cái áo này. Thì ra

.....

c. Chiều nay tôi tìm cô ấy khắp cơ quan mà không gặp. Hóa ra

.....

d. Trên ô tô buýt có một cái ghế trống nhưng không ai ngồi. Thì ra

.....

e. Ở thành phố ấy không ai ăn thịt bò. Hóa ra

.....

f. Đầu tiên tôi không hiểu tại sao khi ra đường ai cũng nhìn cô ấy. Hóa ra

.....

g. Tôi mở cửa mãi không được. Thì ra

.....

8. Dùng “mà” để viết tiếp một câu giải thích (Jumlalarni davom ettirish uchun “mà” dan foydalaning):

Mẫu: - Cái ti vi ấy tốt lắm.

- Ti vi Sony mà.

a. Chị ấy nói tiếng Việt giỏi lắm.

b. Anh ấy chụp ảnh rất đẹp.

c. Nó thi trượt rồi.

d. Xe của anh ấy nhanh hóng quá.

e. Cô ấy nghỉ học một tuần rồi.

f. Nhiều người nước ngoài thích sống ở gần Hồ Gươm.

Mustaqil ta’lim uchun savol va topshiriqlar:

1. Ngay cả, thậm chí, đến mức, đến nỗi soʻzlarining gapdagi vazifalari haqida maʼlumot bering.

2. Qo'shma gaplarda darajani ifodalash maqsadida ikki gapni birlashtiruvchi bog'lovchilar ishtirokida matn tuzing.

3. Siz yashayotgan mamlakatdagi mashhur afsona haqida insho yozing.

BÀI NĂM - BESHINCHI MAVZU

BUYRUQNI IFODALOVCHI SO‘ZLARGA OID AMALIYOT

Mavzuning maqsadi: Talabalarda zamonaviy vyetnam tilida buyruq mayli, ularning lug‘aviy ma’nolari, ularning gapdagi vazifalari, buyruqni ifodalovchi so‘zlarning gaplarda qo‘llanilishiga oid bilim va ko‘nikmalarni amaliy mashqlar yordamida mustahkamlash.

Tayanch so‘zlar: dừng, chờ, đi, nhớ, câu, với, liệu, so sánh

Hội thoại – Nấu nướng **(Dialog- Taom tayyorlash)**

Noh: Bà ơi, vào đây giúp cháu với. Cháu làm phở lần đầu tiên nên thấy lúng túng quá.

Bà Tâm: Không sao, cháu cứ làm đi rồi sẽ quen ngay mà. Cái gì khó thì để bà giúp cho. Cháu định làm phở gà hay bò?

Noh: Phở gà bà ạ. Cháu chuẩn bị hết các thứ rồi mà không biết tiếp tục thế nào. Bà xem giúp cháu liệu nước đã đủ chưa? Có mười người tất cả đây bà ạ.

Bà Tâm: Ít quá. Cháu phải cho nhiều nước vào. Khi ăn phở, người ta hay chan nhiều nước lắm. Cháu nhớ đừng đậy vung như thế, không thì nước phở sẽ bị đục đấy. Thôi, bây giờ cháu gỡ thịt đi, để bà chế nước dùng cho.

Noh: Phải gỡ thịt hả bà? Cháu nghĩ nên chặt thịt thành miếng chứ?

Bà Tâm: Làm thế cũng được nhưng gỡ ra thì người ta dễ ăn hơn. Lần sau, cháu nhớ mua thêm một ít xương lợn để hầm cho ngọt nước nhé.

Noh: Thế ạ! Cháu chả biết gì cả. Liệu bây giờ mua thêm có kịp không bà?

Bà Tâm: Thôi, bây giờ muộn rồi, đừng đi nữa, không có cũng được. Bà chỉ nhắc thôi mà.

Noh: Cháu cho hành khô và gừng vào nước dùng nhé. Cho bao nhiêu thì đủ hả bà.

Bà Tâm: Cháu cứ cho đi, cho nhiều vào cho thơm.

Noh: Bông này được không bà?

Bà Tâm: Cháu phải nướng hành đã chứ.

Noh: Ôi, quên mất. Sao mà cháu vụng thế nhỉ?

Bà Tâm: Ai làm lần đầu tiên cũng thế. Đây, cháu thấy thơm chưa?

Noh: Vâng, thơm quá, giống hệt mùi phở ngoài hàng. Nhìn bà làm cháu thấy sao mà dễ thế, nhưng khi làm một mình sao mà khó thế. Cháu đi chần bánh phở nhé. Khách sắp đến rồi đấy.

Bà Tâm: Cháu đừng vội. Khi nào sắp ăn cháu chần cũng được. Mà nước chần bánh phở của cháu đừng nóng quá hoặc nguội quá nhé.

Noh: Sao mà phức tạp thế. Bây giờ mọi việc xong hết rồi ạ?

Bà Tâm: Còn nhiều việc lật vật lắm: xay hạt tiêu này, cắt chanh này, cắt ớt này. Phở phải ăn thật cay và thật nóng. Nếu không sẽ không ngon đâu.

Bảng từ - Yangi so‘zlar

lúng túng	noqulay
đậy	qopqoq
vung	belanchak
đục	shaffof emas
gỡ	olib tashlash
nước dùng	suvdan foydalanish
chặt	kesish
hầm	xondaq, yer ostidagi
	boshpana
hành khô	quruq piyoz
gừng	zanjabil
nướng	panjara
chần	oqartirish
lật vật	har xil
xay	maydalash
hạt tiêu	qalampir

Chú thích ngữ pháp về hội thoại / dialog bo'yicha grammatik izoh

1. Một số kiểu câu yêu cầu (buyruqni ifodalashning ayrim turlari):

a.

(hãy) + động từ + đi

Đề yêu cầu người khác làm việc gì (ushbu tuzilma suhbatdoshini nimadur qilishga undash uchun qo'llaniladi).

Ví dụ: - Chúng ta đi đi.

Misol: - Ketdik.

Ví dụ: - Chị hãy ngồi xuống đây đi.

Misol: - Shu yerga o'tiring.

b.

đừng / chớ + động từ

Đề khuyên người khác không nên làm gì (ushbu tuzilma suhbatdoshiga hech narsa qilmaslikni maslahat berishda qo'llaniladi).

Ví dụ: - Trời mưa to, em đừng đi ra ngoài.

Misol: - Yomg'ir yog'moqda, tashqariga chiqmang.

c.

cứ + động từ + đi

Để biểu thị ý yêu cầu như **hãy + động từ + đi**, nhưng từ **cứ** mang ý nghĩa buống bình, kiên trì nên nó thường biểu thị ý yêu cầu khi người tiếp nhận còn băn khoăn, do dự, chưa quyết định ngay (**hãy + động từ + đi** buyruqni ifodalash uchun qo'llaniladi, ammo bu konstruktsiya o'jarlik va qat'iyatlilik ma'nosini anglatadi, shuning uchun u ko'pincha qabul qiluvchi hali ham sarosimaga tushgan, ikkilanib turgan va darhol qaror qilmagan bo'lsa, iltimos qilib buyurishni bildiradi).

So sánh (Taqqoslang):

- Anh vào nhà đi (bình thường) – Uyga boring (normal).

- Anh *cứ* vào nhà *đi* (khi người đối thoại chưa muốn vào nhà vì một lý do nào đó như sợ, ngại, bận khoản) (Siz uyga kiring (suhbatdosh qo‘rquv, xafagarchilik kabi biron sababga ko‘ra uyga kirishni istamasa)).

Vì vậy trong nhiều trường hợp, kết cấu này thường dùng để động viên, thúc giục người khác làm gì (Shuningdek, ushbu tuzilma ko‘p hollarda rag‘batlantirish, boshqalarni biror narsa qilishga undash uchun ishlatiladi).

Có những trường hợp đó là sự yêu cầu làm việc không cần biết đến hậu quả (Ayrim hollarda natija aniq bo‘lmagan holatda ham biror ishga undash uchun qo‘llaniladi).

Ví dụ: - Trời lạnh à? *Cứ đi đi*, nếu ốm thì uống thuốc.

Misol: - Sovuqmi? Boring, kasal bo‘lsangiz, dori iching.

Có thể dùng kết hợp *hãy cứ + động từ + đi*, với ý nghĩa như trên (Yuqoridagi ma’noda *hãy cứ + động từ + đi* birikmasidan ham foydalanish mumkin).

d.

<i>nhớ + động từ</i>

Đề yêu cầu người khác đừng quên làm gì (Suhbatdoshdan biror narsa qilishni unutmashni so‘rash uchun qo‘llaniladi).

Ví dụ: - Hôm nay anh *nhớ* về sớm nhé.

Misol: - Bugun uyga erta kelishni unutmang.

e.

<i>câu + với</i>

Có hai trường hợp (Ikkita holat mavjud):

+ Yêu cầu người khác giúp đỡ mình (Boshqalardan sizga yordam berishlarini so‘raganingizda).

Ví dụ: - Cứu tôi với!

Misol: - Yordam bering!

+ Xin phép cùng làm gì với người khác (Boshqalar bilan biror narsa qilish uchun ruxsat so‘raganingizda).

Ví dụ: - Chị đi đâu đây? Em đi *với!*

Misol: - Qayerga ketyapsiz? Men sen bilan boraman!

f.

<i>để</i>	+ câu	+ cho
<i>để</i>	+ câu	
	câu	+ cho

Để yêu cầu được làm một việc gì đó cho người đối thoại (Ushbu tuzilma boshqa kishi uchun biror narsa qilishga izn so‘rash uchun qo‘llaniladi).

Ví dụ: - Cái túi nặng lắm, chị *để* tôi xách *cho*.

Misol: - Sumka juda og‘ir, men olib yuraman.

2.

câu + đã / cái đã

Kết cấu dùng để biểu thị hành động nêu ra trước đó là hành động cần được ưu tiên làm trước (Ushbu tuzilma avval aytilgan harakat birinchi navbatda bajarilishi kerak bo‘lgan harakat ekanligini ta’kidlash uchun qo‘llaniladi).

Ví dụ: - Con ngủ đi.

Misol: - Uxlagani yot.

Ví dụ: - Mẹ phải đọc truyện này cho con nghe *đã*.

Misol: - Men bu hikoyani avvalo senga o‘qib berishim kerak

3.

<i>Liệu</i> + câu ?

Liệu được dùng ở đầu câu hỏi *có ... không?* để biểu thị ý nghi ngờ về khả năng diễn ra của sự việc được nói đến trong câu (***Liệu*** umumiy

so‘roq gapning boshida qo‘llanilib, mavjud holatga shubha bildirib so‘rash uchun qo‘llaniladi).

Ví dụ: - *Liệu* anh ấy có đến không?

Misol: - U keldimi?

Ví dụ: - *Liệu* ngày mai việc này có xong không?

Misol: - Bu ish ertaga amalga oshiriladimi?

Bài đọc (O‘qish uchun matn):

Phở

Người Việt Nam có thể chưa ăn bánh bao, chưa ăn mì vằn thắn nhưng chắc chắn rằng ai cũng đã ăn phở.

Dù đi đâu xa người ta cũng không quên được phở - món ăn với đầy đủ hương vị ngọt, thơm, béo ngậy... Hãy thử đi qua một quán phở bạn sẽ thấy những gì, nào là một bó hành, nào là mấy quả ớt đỏ, nào là những miếng thịt bò tươi, nào là một con gà luộc béo vàng, nào là nồi nước dùng đang bốc hơi thơm phức. Những ngày trời lạnh, nhìn cảnh ấy người ta luôn cảm thấy ấm áp.

Phở xuất hiện rộng rãi vào những năm hai mươi của thế kỷ XX. Trước đó chưa có phở mà chỉ có một món ăn na ná giống phở. Đó là một loại canh thịt trâu ăn với bún. Sau đó những người bán hàng đã cải tiến, thay thịt trâu bằng thịt bò và thay bún bằng bánh phở. Lẽ ra khi thay đổi nguyên liệu như vậy thì gia vị cũng phải thay đổi, nhưng những người bán hàng đã không làm thế. Nên thời gian đầu, cũng như món bún thịt trâu, phở chỉ phổ biến ở các bến cảng, nơi có nhiều công nhân làm việc.

Nhưng dần dần phở cũng lan vào thành phố. Từ đó cách ninh xương hoặc thêm bớt gia vị cũng luôn thay đổi. Do là món ăn bình dân nên các hàng phở bán rong rất nhiều. Những quán phở cũng rất đơn giản, xuềnh xoàng và mang những cái tên giản dị như phở Gù, phở Lùn, phở Béo... Đến những năm 1918 - 1919 phở mới bắt đầu trở thành món ăn của mọi người. Các hàng phở đua nhau mọc lên và đua nhau cải tiến chất lượng. Đầu tiên ở các quán chỉ có phở chín nhưng sau có thêm phở tái, phở xào, đầu tiên chỉ có phở bò sau có thêm phở gà.

Những năm gần đây nghệ thuật xào nấu phở đã đạt tới đỉnh cao. Dù ở mỗi địa phương phở có một mùi vị khác nhau, nhưng đó luôn là món ăn ngon và hợp túi tiền với tất cả mọi người.

Trứng ngót

Có một chị chưa bao giờ nấu ăn. Hôm đầu tiên đi làm dâu, mẹ chồng bảo chị luộc rau. Chị luộc một nồi rau đầy nhưng khi rau chín, vớt lên thì chỉ còn một đĩa nhỏ. Sợ mẹ chồng nghĩ rằng mình ăn vụng, chị ngồi dưới bếp ôm mặt khóc. Nghe thấy tiếng khóc, mẹ chồng chỉ vội xuống bếp hỏi lí do. Chị thật thà kể lại đầu đuôi câu chuyện. Nghe xong, mẹ chồng chị cười và bảo:

- Con đừng lo. Đó là rau bị ngót đấy. Khi luộc rau bao giờ cũng vậy.

Hôm sau, mẹ chồng bảo chị luộc năm quả trứng. Khi trứng chín, thấy vẫn còn năm quả, chị ăn luôn hai quả. Mẹ chồng hỏi tại sao luộc năm quả trứng, khi chín chỉ còn có ba quả. Chị trả lời:

- Trứng bị ngót đấy mẹ ạ.

Bảng từ - Yangi so‘zlar

bánh bao	kofte
mì vắt thần	vonton lapshasi
hương vị	hid
béo ngậy	yog‘li
bó	bir to‘da
bốc hơi	bug‘lanish
thơm phức	xushbo‘y
na ná	o‘xshash
nguyên liệu	ingredient
gia vị	ziravorlar
bến cảng	port
lan	orhideya
bán rong	savdogarlik
xuềnh xoàng	tartibsiz

đua	poyga
mọc	o'smoq
chín	pishgan
Tái	qayta
đỉnh cao	cho'qqisi
làm dâu	kelin bo'lmoq
vớt	baliq
ăn vụng	yashirinib ovqatlanmoq

Bài luyện (Mavzu bo'yicha mashqlar):

1. Trả lời câu hỏi:

- Ở Việt Nam, phở là một món ăn như thế nào?
- Đi qua một hàng phở người ta thường nhìn thấy cảnh gì?
- Phở xuất hiện từ bao giờ? Khi mới xuất hiện phở có khác bây giờ không?
- Lúc đầu phở chỉ phổ biến ở đâu? Tại sao?
- Khi mới có phở, các quán phở thường như thế nào?
- Hãy kể tên một số loại phở được nhắc đến trong bài?

2. Viết tiếp các câu sau:

- Phở có đầy đủ các hương vị
.....
- Phở bắt đầu xuất hiện từ
.....
- Trước khi có phở đã có một món ăn
.....
- Các hàng phở bán rong rất nhiều vì
.....
- Những năm gần đây, nghệ thuật xào nấu phở
.....
- Phở luôn luôn là món ăn
.....

3. Điền các từ sau vào chỗ trống:

nguyên liệu	ninh	xuềnh xoàng
ngọt	pha chế	hương vị
hàng rong	thơm phức	bốc hơi
thèm		na ná

- Người thấy mùi thức ăn tôi đã đói lại càng đói.
- Ở Việt Nam có nhiều món ăn nhưng món ăn nào cũng có riêng.
- Khi nấu, các loại rau thường bị
- Muốn nước dùng phở ngọt và ngon thì người ta phải nhiều xương chứ không được cho nhiều mì chính.
- Mùa đông, nhìn một bát phở chắc chắn ai cũng
- Nước dùng là điều khó nhất trong khi nấu phở.
- Họ không phải là anh em nhưng trông giống nhau.
- Những người bán hàng là những người vừa đi vừa bán.
- Anh ấy rất giàu nhưng luôn ăn mặc
- Thịt, xương, hành, rau thơm là những để nấu phở.

4. Dùng “*cứ ... đi*” để yêu cầu trong những trường hợp sau (Quyidagi gaplarni “*cứ ... đi*” dan foydalanib o‘zgartiring):

Mẫu: - Một em bé đến nhà người lạ. Em muốn chơi đồ chơi nhưng chưa dám.

→ - Cháu *cứ* chơi đồ chơi *đi*.

- Một học sinh gặp thầy giáo. Hình như em có điều gì muốn nói nhưng rất lúng túng chưa nói được. Thầy giáo nói: “.....”
- Em đi học về muộn. Bố mẹ đang ngồi chờ em về để ăn cơm. Em còn muốn đi tắm trước khi ăn cơm nên em đã nói với bố mẹ: “.....”
- Hôm nay bạn có kế hoạch đi chơi nhưng bỗng nhiên có việc bận. Bạn của bạn định chờ bạn cho đến khi hết việc vì sợ bạn không biết đường.

Không muốn người khác phải chờ đợi lâu nên bạn nói:
“.....”

d. Đây là đường một chiều. Em không dám đi vào vì sợ công an phạt. Bạn em nghĩ rằng đêm khuya rồi, không có công an nên bạn em nói:
“.....” .

e. Tôi rất khát nhưng không dám uống nước lã vì sợ bị đau bụng. Anh ấy nói: “.....” .

f. Chị ấy là nhân chứng của một vụ giết người nhưng không dám tố cáo vì sợ bị trả thù. Chồng chị khuyến khích: “.....” .

g. Người ta không cho mang máy ảnh vào chùa này. Bà ấy muốn chụp ảnh nên bảo tôi: “.....” .

5. Trong những trường hợp sau thì bạn yêu cầu người khác giúp đỡ thế nào? Hãy dùng “vói” để diễn đạt ý đó (Quyidagi holatlarda siz boshqalardan qanday yordam so‘rashingiz mumkin? Ushbu fikrni ifodalash uchun “vói” dan foydalaning):

Mẫu: - Một người bị ngã xuống sông nhưng không biết bơi. Anh ấy kêu cứu thế nào?
- Cứu tôi với.

- a. Bạn không hiểu bài. Bạn đề nghị thầy giáo giảng giúp thế nào?
- b. Bạn định đi chuyển xe này nhưng khi bạn vừa đến bến thì xe bắt đầu chuyển bánh. Bạn gọi người lái xe thế nào?
- c. Nhà của một người bị cháy, họ kêu thế nào?
- d. Bạn bị ốm muốn đóng cửa sổ vì sợ gió lạnh nhưng không thể ra khỏi giường được. Bạn nói với mẹ thế nào?
- e. Một người bị cướp giữa đường thì họ kêu thế nào?
- f. Bạn đang bị khóa ở trong phòng và muốn ra ngoài nhưng không tự mở cửa được. Bạn nói thế nào với người đang đứng ở ngoài?

6. Dùng “vói” để đề nghị khi (Taklif qilish uchun “vói” dan foydalaning):

Mẫu: - Em ấy muốn đi chơi cùng các chị.

→ - Em đi *với*.

- a. Cậu bé muốn ăn bánh cùng các bạn.
- b. Bạn muốn học tiếng Anh cùng một số người khác.
- c. Bạn muốn chơi bóng rổ cùng với họ.
- d. Em ấy muốn đi xem phim cùng với các chị.
- e. Bạn muốn đi du lịch cùng với họ.
- f. Bạn muốn nấu ăn cùng mẹ.

Mustaqil ta'lim uchun savol va topshiriqlar:

- 1. Buyruqni ifodalovchi soʻzlarning farqli jihatlari nimalardan iborat?
- 2. Kishidan biror narsa qilishga izn soʻrash uchun qaysi tuzilmadan foydalaniladi.
- 3. Oʻzbek xalqining milliy taomi haqida insho yozing.

BÀI SAU - OLTINCHI MAVZU

MODAL SO‘ZLARGA OID AMALIYOT

Mavzuning maqsadi: Talabalarda zamonaviy vyetnam tilida modal so‘zlar, ularning lug‘aviy ma’nolari, gapdagi vazifalari, tuzilmalarda qo‘llanilishidagi ayrim o‘ziga xos jihatlariga oid bilim va ko‘nikmalarni amaliy mashqlar yordamida mustahkamlash.

Tayanch so‘zlar: Đã, nữa, chẳng cứ, không chỉ, miễn là, ít, nhiều, thiếu, đủ, thừa, đầy, với, đông, vắng

Hội thoại – Phụ nữ (Dialog - Ayollar)

Lo-la: - Tôi muốn gửi bài đến báo Phụ nữ Thủ đô có được không hả chị?

Ni-na: - Được chứ. Ai gửi *cũng được*. Chị định gửi bài gì đây?

Lo-la: - À, tôi thấy báo này đang có cuộc thảo luận về đề tài “Nghệ thuật chung sống” nên tôi muốn tham gia. Cuộc thảo luận này *không những* hay mà còn rất bổ ích nữa nhỉ.

Ni-na: - Vâng, nó giúp ích rất nhiều cho các đôi vợ chồng, nhất là vợ chồng trẻ. Nhiều khi sống chung không có nghệ thuật thì hạnh phúc gia đình *đã rạn nứt lại* thêm rạn nứt và dẫn đến đổ vỡ. Cuộc sống có *đầy* những trường hợp như vậy.

Lo-la: - Thế ở Việt Nam chỉ có phụ nữ đọc báo này thôi à?

Ni-na: - *Chẳng cứ* phụ nữ mà cả đàn ông cũng đọc và viết bài cho báo. Qua báo họ hiểu được những mong muốn của “phái yếu” nên cũng muốn nói suy nghĩ của mình.

Lo-la: - Nhưng không biết đã có người nước ngoài nào viết báo chưa? Tôi cũng muốn cho người Việt Nam hiểu chúng tôi nghĩ thế nào về vấn đề này nhưng cứ thấy *hơi ngại*.

Ni-na: - Chị đừng ngại. Chẳng cứ chị đâu mà cả nhiều người nước ngoài khác cũng đã viết bài rồi. Đây cũng không phải là cuộc thảo luận duy nhất của báo phụ nữ. Người ta đã thảo luận về nhiều đề tài

lắm, nào là “làm thế nào để giữ hạnh phúc gia đình”, nào là “lấy chồng giàu có hạnh phúc không?”

Lo-la: - Thế à? Cũng hay nhỉ. Thôi được rồi, thế tôi sẽ gửi nhé.

*

* *

Phóng viên: - Khi chị mới nhận chức giám đốc, cơ sở vật chất của công ty hầu như không có gì, thế mà bây giờ nó đã trở thành một công ty rất mạnh. Đó là nhờ công sức của chị?

Giám đốc: - Quả thật tôi rất sợ nhớ lại những ngày đầu tiên. Cơ sở vật chất đã không có gì lại thiếu vốn, thiếu người giỏi nghiệp vụ. Nhiều lúc tôi không hiểu tại sao mình lại vượt qua được, nhưng tôi luôn nhớ rằng chẳng cứ tôi mà tất cả anh chị em ở đây đều đã hết lòng xây dựng công ty.

Phóng viên: - Một phụ nữ nhỏ bé như chị mà lãnh đạo một doanh nghiệp lớn thì có khó không?

Giám đốc: - Đàn ông *đã* thấy khó nhưng phụ nữ *lại* càng khó hơn, *không những* khó mà đôi khi tôi *còn* cảm thấy bất lực. Tuy nhiên, tôi muốn khẳng định rằng phụ nữ cũng có thể làm được tất cả.

Phóng viên: - Vì thế mà trong công ty của chị, giám đốc các xí nghiệp đều là phụ nữ?

Giám đốc: - Ở công ty tôi *chẳng cứ* phụ nữ mà không ít nam giới cũng lãnh đạo chứ. Theo tôi ai lãnh đạo *cũng được*, nam hay nữ không quan trọng, *miễn* là thích hợp với công việc.

Phóng viên: - Công việc công ty chiếm hết thời gian của chị. Điều đó có ảnh hưởng đến cuộc sống gia đình không?

Giám đốc: - Chồng tôi là một người hiểu biết. Anh ấy *không những* không mặc cảm trước những thành công của tôi mà *còn* giúp tôi trong công việc gia đình.

Bảng từ - Yangi so‘zlar

thảo luận

yaxshi muhokama

đề tài

mavzu

bổ ích

foydali

rạn nứt	yoriq
đổ vỡ	tanaffus
duy nhất	faqat
chức	lavozim, vazifa
cơ sở	asos
vật chất	material
vốn	poytaxt
ng nghiệp vụ	mayor
doanh nghiệp	korxona
bất lực	kuchsiz
chiếm	buxgalteriya hisobi
ảnh hưởng	ta'sir qilish

Chú thích ngữ pháp về hội thoại / dialog bo'yicha grammatik izoh

1. Không những A mà còn B (nữa)

Đã A lại B (nữa)

Chẳng cứ A mà cả B (nữa)

Không chỉ A mà cả B (nữa)

Ý nghĩa chung: Đây là những cặp liên từ nối hai yếu tố có quan hệ bổ sung trong câu ghép. Sự khác biệt thể hiện ở cách dùng như sau
(Umumiy ma'nosi: Ushbu bog'lovchilar qo'shma gapda to'ldiruvchi vazifasida kelgan ikki elementni bog'lash uchun hizmat qiluvchi juft bog'lovchilardir. O'zbek tilida "...nafaqat, balki (yana)..." qoidasiga muqobil bo'la oladi. Farqlar quyidagi tuzilmalarda o'z ifodasini topgan):

a.

***Không những + động từ1 / tính từ1 + mà còn
+ động từ2 / tính từ2***

***Đã + động từ1 / tính từ1 + lại
+ động từ2 / tính từ2***

Ví dụ: - Anh ấy *không những* chỉ đường cho tôi về nhà *mà còn* cho tôi tiền *nữa*.

Misol: - U menga uy yo‘lini ko‘rsatibgina qolmay, pul ham berdi.

Ví dụ: - Cô ấy đã mua bia *lại* mua rượu *nữa*.

Misol: - U pivo va yana vino ham sotib oldi.

Ví dụ: - Nhà ấy *đã* cũ *lại* xấu *nữa*.

Misol: - Bu uy eski bo‘libgina qolmay yana xunuk ham.

* Chú ý:

Đã... lại càng (thêm) ... còn được dùng với hình thức lặp tính từ biểu thị mối quan hệ tăng tiến (**Đã... lại càng (thêm)...** progressiv munosabatni bildirish uchun takroriy sifatlar shaklida ham qo‘llaniladi).

Ví dụ: - Chồng chị ấy bị ốm. Gia đình chị *đã* khó khăn *lại càng thêm* khó khăn.

Misol: - Uning eri kasal. Uning oilasidagi qiyinchiliklar yanada qiyinlashdi.

b.

Không chỉ

Ví dụ: - *Không chỉ* các môn xã hội *mà cả* các môn tự nhiên anh ấy cũng giỏi.

Misol: - U nafaqat ijtimoiy fanlarni, balki tabiiy fanlarni ham yaxshi biladi.

2. *Thôi được, cũng được*

Nhóm từ này biểu thị ý chấp nhận (Ushbu so‘zlar guruhi qaror qabul qilish g‘oyasini ifodalaydi).

a. Thôi được biểu hiện sự chấp nhận một cách không thoải mái hoặc khi muốn kết thúc một vấn đề (**Thôi được** noqulay vaziyatda yoki muammoni tugatishni xohlayotganda qaror qabul qilish uchun ishlatiladi).

Ví dụ: - Hôm qua em bị ốm, chưa làm xong bài, ngày mai em nộp được không ạ?

Misol: - Kecha kasal edim va topshiriqni tugata olmadim, ertaga topshirsam bo'ladimi?

Ví dụ: - *Thôi được*, nhưng phải đúng ngày mai nhé, không được chậm hơn đâu.

Misol: - Yaxshi, lekin ertadan qolmasin.

b. Cũng được biểu hiện ý tùy thuộc vào chủ thể hành động, người nói không quan tâm lắm (**Cũng được** so'zlovchiga unchalik ahamiyat bermagan holda, faqat ish-harakatga qarata fikr bildirish uchun qo'llaniladi).

Ví dụ: a. - Bây giờ chúng ta đi đâu?

b. - Đi đâu cũng được.

Misol: a. - Hozir qayoqqa ketyapmiz?

b. - Qayerga bo'lsa ketaveramiz.

3.

A miễn là B

Miễn là liên kết hai vế câu biểu thị sự chấp nhận (A) nhưng có kèm theo điều kiện được nêu ra ở sau (B). Vì vậy, nó hay được dùng để nối tiếp những câu có cụm từ *cũng được* (**Miễn là** gapning A va B qismini bog'lab, gapning B qismida shart, A qismida esa imkoniyatni ifodalash uchun qo'llaniladi. Shuning uchun ko'p hollarda iboralar tuzishda ushbu birikmadan foydalaniladi).

Ví dụ: - Con đi đâu cũng được, *miễn là* phải về nhà sớm nhé.

Misol: - Uyga erta kelsang, xohlagan joyingga borasan.

Ví dụ: - Em không ngủ cũng được nhưng *miễn là* đừng làm ồn.

Misol: - Uhlamasang mayli, faqat shovqin qilma.

4. Ít, nhiều, thiếu, đủ, thừa, đầy, vơi, đông, vắng

Đây là nhóm tính từ dùng để biểu thị số lượng chung chung tương đối của người hoặc sự vật nào đó. Khác với các tính từ khác, nhóm này

thường có danh từ làm bổ ngữ (Bu so‘zlar muayyan shaxs yoki narsaning nisbiy umumiy miqdorini ifodalash uchun ishlatiladigan sifatlar guruhidir. Boshqa sifatlardan farqli o‘laroq, bu guruh ko‘pincha to‘ldiruvchi sifatida ham hizmat qiladi).

Ví dụ:- Dạo này các quán cà phê đều *vắng* khách.

Misol: - Shu kunlarda kafelar bo‘m-bo‘sh (mehmonlar yo‘q).

Ví dụ: - Thư viện này *đầy* sách kiến trúc.

Misol: - Bu kutubxona me‘moriy kitoblar bilan to‘la.

Bài đọc (O‘qish uchun matn):

Phụ nữ nâng nửa bầu trời

Phương ngôn Trung Quốc có câu: “Phụ nữ nâng nửa bầu trời”. Phụ nữ chiếm 1/2 dân số trên trái đất và đảm đương một nửa công việc của cả nhân loại nhưng thậm chí cho đến bây giờ, ở nhiều quốc gia trên thế giới, phụ nữ vẫn còn phải chịu nhiều bất công. Họ đang đấu tranh để đạt được sự bình đẳng hoàn toàn giữa nam và nữ.

Cơ quan Liên hợp quốc cho biết 90% các quốc gia trên thế giới đã có các tổ chức bên vực quyền lợi của phụ nữ nhưng những tổ chức ấy chỉ có trên lý thuyết. Tính trung bình trên toàn thế giới, nếu làm một công việc như nhau thì phụ nữ chỉ được hưởng từ 40% - 60% lương so với nam giới. Đa số người thất nghiệp là phụ nữ, 60% số người không biết chữ là phụ nữ. Chẳng cứ gì ở các nước kém phát triển phụ nữ phải chịu nhiều thiệt thòi, mà ở các nước phát triển, phụ nữ vẫn là những người vất vả hơn nhiều so với nam giới. Ở Italia, 85% bà mẹ có việc làm ngoài xã hội vẫn đảm đương hầu như toàn bộ công việc gia đình. Tại một số nước, phụ nữ thậm chí còn phải làm nhiều việc nặng nhọc hơn nam giới. Ở châu Phi, 80% công việc đồng ruộng là do phụ nữ làm.

Một vấn đề nữa là sự phân biệt đối xử trong việc đề bạt. Thông thường, phụ nữ rất ít được đề bạt vào những vị trí quan trọng. Trong rất nhiều nội các chính phủ, người ta không hề thấy người phụ nữ nào. Phụ nữ có thể là những nhà khoa học giỏi, những nhà văn nổi tiếng nhưng quyền lực chính trị ít khi ở trong tay họ.

Trong nhiều năm qua, người ta đã được chứng kiến sự phát triển mạnh mẽ phong trào nữ quyền. Loài người càng văn minh thì sự bất bình đẳng giữa nam và nữ càng được thu hẹp, đời sống phụ nữ càng được cải thiện. Nhưng những sự cải thiện đó không tự nó đến mà là do sự đấu tranh kiên trì của phụ nữ ở tất cả các quốc gia trên thế giới.

Bảng từ - Yangi soʻzlar

phương ngôn	maqol
nâng	koʻtarish
trái đất	yer
đảm đương	zimmasiga olish
bất công	adolatsiz
đấu tranh	jang, jang qilish
bình đẳng	tenglik
Liên Hợp Quốc	Birlashgan Millatlar
(viết tắt LHQ)	Tashkiloti (BMT)
quyền lợi	toʻgʻri
lý thuyết	nazariya
thất nghiệp	ishsizlik
thiệt thòi	kamchilik
phân biệt	farqlash
đề bạt	ragʻbatlantirish
thu hẹp	tor
cải thiện	yaxshilash
kiên trì	qarshilik qilish
bênh vực	himoyachi

Bài luyện (Mavzu boʻyicha mashqlar):

1. Dựa vào những thông tin trong bài đọc và những hiểu biết thực tế để trả lời những câu hỏi dưới đây (Matndagi maʼlumotlar va amaliy bilimlarga asoslanib, quyidagi savollarga javob bering):

- Theo bạn, câu nói: “Phụ nữ nâng nửa bầu trời” có nghĩa gì?
- Bao nhiêu nước có những tổ chức bênh vực quyền lợi của phụ nữ và những tổ chức ấy hoạt động thế nào?

- c. Những con số nào chứng minh rằng phụ nữ bị đối xử bất công hơn so với nam giới?
- d. Tại sao những người phụ nữ phải đòi công bằng trong việc đề bạt?
- e. Cuộc sống của phụ nữ ngày càng được cải thiện là do xã hội ngày càng văn minh, phải không?
- f. Ở nước bạn có sự phân công lao động giữa nam giới và phụ nữ không?
- g. Cuộc sống của những người phụ nữ trẻ ở nước bạn có gì khác so với năm mươi năm trước?

2. So sánh với bài đọc thì những thông tin được đưa ra dưới đây đúng hay sai? Nếu sai thì bạn hãy sửa lại cho đúng (Yuqoridagi matn bilan solishtirganda, quyida keltirilgan ma'lumotlar to'g'ri yoki noto'g'riligini aniqlang? Agar noto'g'ri bo'lsa, unlarni to'g'rilang):

- a. Những người phụ nữ tham gia công tác xã hội thường không phải đảm đương công việc gia đình.
- b. Các tổ chức bên vực quyền lợi của phụ nữ đã và đang hoạt động rất mạnh mẽ.
- c. Chỉ những người phụ nữ ở các nước kém phát triển phải chịu nhiều thiệt thòi.
- d. Năng lực chính trị của phụ nữ kém hơn so với nam giới.

3. Tìm những cặp từ trái nghĩa (Antonimlarning juftlarini toping):

a. văn minh	1. thiệt thòi
b. đa số	2. bình đẳng
c. lợi	3. tự tin
d. mặc cảm	4. lý thuyết
e. thất bại	5. thiếu số
f. bất công	6. thu hẹp
g. thực tiễn	7. thành đạt
h. mở rộng	8. lạc hậu

4. Dùng “đã... lại (còn)” và “không những ... mà còn” để liên kết các vị ngữ trong những câu sau (“đã... lại (còn)” và “không những ... mà còn” dan foydalanib, quyidagi gaplarni bog'lang):

- Mẫu: - Em ấy đòi mua kem / đòi mua kẹo.
 → - Em ấy *không những* đòi mua kem, *mà* còn đòi mua kẹo.
 → - Em ấy *đã* đòi mua kem, *lại còn* đòi mua kẹo.

- a. Bài thi hôm nay ngắn / dễ.
- b. Không ai thích anh ấy vì anh ấy ích kỷ / khó tính.
- c. Ông ấy uống bia / uống rượu.
- d. Phụ nữ Việt Nam dịu dàng / đảm đang.
- e. Ở nhà tôi phải giặt quần áo / nấu cơm.
- f. Ăn ở hiệù ăn ấy đắt / chán.
- g. Giám đốc công ty tôi không giỏi chuyên môn / hay hạch sách.
- h. Bà ấy nói nhiều / nói dai.

5. Chuyển đổi các câu sau theo mẫu (Quyidagi gaplarni namunaga ko‘ra o‘zgartiring):

- Mẫu: - Cuối năm vừa qua, cả tôi và anh ấy đều được khen thưởng.
 → - Cuối năm vừa qua, *chẳng cứ* tôi *mà cả* anh ấy cũng được khen thưởng.
- a. Phụ nữ Việt Nam và phụ nữ Hàn Quốc đều dịu dàng.
 - b. Anh ấy và vợ anh ấy đều thích làm việc xã hội.
 - c. Tôi và chị tôi đều bị mẹ mắng.
 - d. Hôm qua và hôm nay tôi đều về muộn.
 - e. Quyền sách này và quyền sách kia đều là của tôi.
 - f. Tôi nay, em và Hương được lên ti vi.
 - g. Hàng này và hàng kia đều có nhiều món ngon.
 - h. Trong Đại hội thể thao châu Á, anh Hùng và anh Nam đều giành được huy chương vàng.

6. Chọn kết cấu “không những ... mà còn” hoặc “chẳng cứ ... mà cả” để viết một câu khác có ý nghĩa đối lập với các câu sau; dùng các từ gợi ý trong ngoặc (Quyidagi jumalarga qarama-qarshi ma’noga ega bo‘lgan boshqa jumla tuzish uchun qavs ichidagi so‘zlardan foydalanib,

“không những ... mà còn” yoki “chẳng cứ ... mà cả” tuzilmasini qo‘llab gaplarni o‘zgartiring):

Mẫu: - Mùa xuân chỉ ở miền Bắc mới có hoa đào. (miền Trung, miền Nam)

→ - Mùa xuân *chẳng cứ* ở miền Bắc *mà* ở miền Trung và miền Nam cũng có hoa đào.

- a. Chỉ có báo Phụ nữ mới có nhiều tin về phụ nữ. (báo Thanh niên, báo Tiền phong)
- b. Mùa hè năm nay tôi chỉ đi Đồ Sơn thôi. (Hạ Long, Sầm Sơn)
- c. Ở trường đại học chỉ có các sinh viên xuất sắc mới được nhận học bổng. (những sinh viên học khá)
- d. Tôi nghĩ rằng chỉ có anh Nam mới giải quyết được việc này. (anh Hùng)
- e. Ông ấy chỉ nghiên cứu những vấn đề liên quan đến môi trường. (kinh tế - xã hội)
- f. Chỉ ở Hàn Quốc mới có sâm tốt. (Trung Quốc)
- g. Nó chỉ thích xem phim Mỹ thôi. (Pháp)
- h. Chỉ phòng này mới có điều hòa nhiệt độ thôi. (phòng bên cạnh)

7. Chọn tính từ thích hợp để hoàn thành các câu sau (Quyidagi jummlalarni to‘ldirish uchun mos sifatni tanlang):

- a. Bia hơi hàng này không những ngon
- b. Mùa hè Việt Nam lại ẩm.
- c. Tôi rất thích bơi ở bể bơi Quân đội vì nước ở đó mà còn sạch.
- d. Ông ấy đã hay ốm
- e. Tổ chức đám cưới theo kiểu ấy lại tiết kiệm.
- f. Người yêu cô ấy đã lại thông minh.
- g. Nhận được tin này anh ấy không những thất vọng

8. Dùng “đã ... lại” để chuyển đổi các câu sau theo mẫu (Quyidagi jummlalarni “đã ... lại” tuzilmasidan foydalanib o‘zgartiring):

Mẫu: - Ngài Bộ trưởng đến làm cho không khí cuộc hội thảo thêm sôi nổi.

→ - Ngài Bộ trưởng đến làm cho không khí cuộc hội thảo *đã* sôi nổi *lại* càng thêm sôi nổi.

- a. Chồng bà ốm nặng làm cho gia đình bà càng nghèo hơn.
- b. Một người khách rất xa về dự đám cưới làm cho cô ấy vui hơn.
- c. Trời càng ngày càng mưa to làm cho tôi ướt thêm.
- d. Anh ấy cho thêm đường làm cho cốc nước cam này ngọt thêm.
- e. Đạo này chị ấy phải học thi nên càng gầy thêm.
- f. Tôi vừa đi xa về mà bà ấy đã phàn nàn chuyện gia đình làm tôi mệt thêm.

9. Chọn một trong các tính từ chỉ lượng tương đối điền vào các câu sau sao cho hợp nghĩa (Nisbiy miqdorni bildiruvchi sifatlardan foydalanib quyidagi jummlarni to'ldiring):

- a. Nếu đã người thì chúng ta bắt đầu họp.
- b. Mùa này là mùa mưa nên các hồ ở Hà Nội nước
- c. Ông Tư sưu tầm được rất đĩa nhạc cổ điển.
- d. Anh ấy mới ra trường cách đây một năm nên tất nhiên vẫn còn kinh nghiệm.
- e. Tôi rất thích đi chơi vào lúc đêm khuya vì khi đó đường phố rất người.
- f. Đến chỗ người tôi luôn cảm thấy khó thở.
- g. Bài thi hôm qua em không làm hết vì thời gian.
- h. Anh có bút không, cho tôi mượn một cái.
- i. Em chưa lái xe thạo nên đến chỗ nào người anh mới cho em lái xe.
- k. Ông ấy giàu lắm. Ví ông ấy lúc nào cũng tiền.
- l. Hôm nay là ngày gì mà nhà cậu người thế.
- m. Học sinh luôn luôn muốn cô giáo cho bài tập.

10. Tìm những từ trái nghĩa để thay thế vào các câu sau (Quyidagi gaplarni o'zgartirish uchun mos keluvchi antonimlarni toping):

Mẫu: - Bài này có nhiều từ mới.

→ - Bài này có ít từ mới.

- a. Hàng này vắng khách.
- b. Anh Nam thiếu tiền mua xe máy.
- c. Phòng này thừa ghế.
- d. Tôi có ít ảnh.
- e. Tủ lạnh nhà anh ấy đầy bia.
- f. Hôm nay là ngày khai giảng nên ngoài đường rất đông sinh viên.

11. Dùng “miễn là” và một trong những từ gợi ý sau để viết tiếp các câu cho ở dưới (Quyida berilgan jumlalarni davom ettirish uchun “miễn là” va quyidagi tavsiya etilgan soʻzlardan birini ishlatib):

Mẫu: - Mẹ cho con đi chơi cũng được. (về sớm)

→ - Mẹ cho con đi chơi cũng được *miễn là* phải về sớm.

a. nấu ngon	e. đến đúng giờ
b. không mưa	g. đừng mua
c. đừng làm điều xấu	h. về sớm
d. dậy sớm	i. lương cao

a. Hôm nay chị nấu món gì cũng được

.....

b. Anh có thể đi bằng bất cứ phương tiện gì

.....

c. Con thức khuya cũng được

.....

d. Tôi có thể làm bất cứ nghề gì

.....

e. Với tôi, thời tiết thế nào cũng được

.....

f. Em có thể ngắm quần áo thoải mái

.....

g. Con có thể làm theo ý mình

.....

Mustaqil ta'lim uchun savol va topshiriqlar:

1. *Đã... lại càng (thêm)...* tuzilmasi qanday ma'no anglatishi va qaysi vaziyatda qo'llanilishi haqida ma'lumot bering.
2. Nisbiy miqdorni ifodalovchi sifatlar ishtirokida matn tuzing.
3. “không những ... mà còn” yoki “chẳng cứ ... mà cả” tuzilmalarining farqli va o'xshash jihatlari bo'yicha ma'lumot bering.

BÀI BẢY – YETTINCHI MAVZU

INKORNI IFODALOVCHI SO‘ZLARGA OID AMALIYOT

Mavzuning maqsadi: Talabalarda zamonaviy vyetnam tilida inkorni ifodalovchi so‘zlar, ularning lug‘aviy ma’nolari, gapdagi vazifalari, tuzilmalarda qo‘llanilgandagi ayrim o‘ziga xos jihatlariga oid bilim va ko‘nikmalarni amaliy mashqlar yordamida mustahkamlash.

Tayanch so‘zlar: Cả, hết, không chỉ, làm sao mà, có thể, được, không, chưa, đâu, chẳng, có phải

Hội thoại - Giáo dục (Dialog -Ta’lim)

- Liên:** - Hè này em định đi chơi đâu không?
- Nga:** - Em chưa hề định gì cả. Em có thời gian đâu hả chị. Em đang phải ôn thi mà.
- Liên:** - Em ôn thi đại học à?
- Nga:** - Vâng, em định thi 3 trường.
- Liên:** - Cái Hường cũng học bằng em mà nó có phải thi đâu. Hình như nó đang đi nghỉ mát thì phải.
- Nga:** - À, nó được lên thẳng vì nó là học sinh giỏi, điểm thi tốt nghiệp trung học lại cao.
- Liên:** - Nó giỏi thế à?
- Nga:** - Giỏi gì. Sức học của em và nó cũng một chín một mười nhưng không hiểu tại sao điểm của nó luôn cao hơn em.
- Liên:** - Thôi, em không phải thanh minh đâu. Học cẩn thận vào không thi trượt đấy.
- Nga:** - Làm sao mà em trượt được. Chị không phải lo đâu. Dạo này em chăm lắm, học ngày, học đêm.
- Liên:** - Chăm gì. Thỉnh thoảng chị vẫn thấy em đi chơi ngoài đường.
- Nga:** - Đôi khi em cũng phải giải trí chứ có phải em đi chơi nhiều đâu.

- Liên:** - Thế nếu trượt thì em có thi lại không?
- Nga:** - Có chứ. Nếu trượt thì ở nhà, ôn tập tiếp năm sau thi lại. Năm ngoái anh Tùng bị trượt đấy, chị có biết không?
- Liên:** - Thế à? Chị không biết gì hết. Chị tưởng nó chịu khó học lắm.
- Nga:** - Chịu khó gì. Đến kỳ thi mà anh ấy đi chơi suốt, chẳng học gì cả. Em chưa thấy ai như thế bao giờ.
- Liên:** - Ừ, học kiểu ấy thì làm sao mà đỗ được. Thôi, chị về đây. Em học đi nhé.

Bảng từ - Yangi soʻzlar

ôn thi	tayyorgarlik
lên thẳng	toʻgʻridan-toʻgʻri
sức học	oʻrganish qobiliyati
thanh minh	tushuntirmoq
giải trí	oʻyin-kulgi
học sinh giỏi	yaxshi talabalar
trung học	oʻrta maktab

Chú thích ngữ pháp về hội thoại / dialog boʻyicha grammatik izoh

* Một vài kết cấu phủ định (Inkorni ifodalovchi baʼzi tuzilmalar)

1. Cả, hết

Trong những câu phủ định, nhóm từ này cũng thường đứng ở cuối câu nhấn mạnh ý phủ định hoàn toàn. Chúng được dùng dưới dạng (Inkor gaplarda bu soʻzlar guruhi koʻpincha gap ohirida kelib, gapda toʻliq inkorni taʼkidlash uchun hizmat qiladi. Ular quyidagi koʻrinishda qoʻllaniladi:

**Chủ ngữ + *chẳng* + động từ + từ nghi vấn
+ *cả l hết***

Ví dụ: - Hôm nay em *chẳng* ăn gì cả.

- Misol:** - Bugun men hech narsa yemadim.
 - Tôi qua tôi *chẳng* đi đâu *hết*.
 - Kecha men hech qayerga bormadim.

2. Đâu

a.

không
chưa + **động từ** + *đâu*
chẳng

Đâu dùng ở cuối câu phủ định để nhấn mạnh ý phủ định (Đâu inkor gap oxirida salbiy fikrni ta'kidlash uchun qo'llaniladi).

Ví dụ: - Chúng ta đi đi, anh ấy *không* đến *đâu*.

- Misol:** - Kelinglar, u kelmayapti.
 - Cô cứ tin tôi, tôi *không* lừa cô *đâu*
 - Faqat menga ishon, men seni aldamayman

b.

có + **động từ** + *đâu*
đã

hoặc

Có phải + *câu* + *đâu*

Đâu dùng cuối câu khẳng định để xác nhận ý phủ định, bác bỏ ý kiến của người khác hoặc những điều không phải là sự thật (**Đâu** salbiy fikrni tasdiqlash, boshqa kishining fikrini yoki haqiqatga to'g'ri kelmaydigan narsani rad qilish uchun tasdiqlovchi jumlaning oxirida foydalaniladi).

Ví dụ: - - Anh ấy *có* nói *đâu*.
 = Anh ấy không nói.

Misol: - U hech narsa demadi = U gapirmadi.

3.

Tính từ + *gì*

Đây là từ để hỏi được dùng để phủ định (Bu soʻz gapda inkorni ifodalash uchun qoʻllaniladi).

Ví dụ: - Bài này khó quá.

- Khó gì. Tôi chỉ làm mất năm phút thôi.

= Không khó đâu.

Misol: - Bu mashq juda qiyin.

- Nimasi ogʻir. Menga uni ishlash uchun atigi besh daqiqa vaqt ketdi. = Bu qiyin emas.

4.

Làm sao mà (có thể) + động từ + được
tính từ

Kết cấu này thường dùng để nhấn mạnh một hành động khó có thể thực hiện được (Ushbu tuzilma koʻpincha bajarilishi qiyin boʻlgan harakatni taʼkidlash uchun ishlatiladi).

Ví dụ: - Từ đây đến nhà tôi xa lắm. *Làm sao mà có thể đi bộ được* = Không thể đi bộ.

Misol: - Bu yerdan mening uyimgacha ancha uzoqda. Qanday qilib yetib boraman? = Borolmayman.

- Cô ấy nói nhanh quá. *Làm sao mà tôi hiểu được* = Tôi không thể hiểu được.

- U juda tez gapiradi. Qanday tushunaman? = Men tushunolmayapman.

Bài đọc (Oʻqish uchun matnlar):

Lớp học đặc biệt

Tên tuổi của GS Dương Thiệu Tống được giới trí thức Việt Nam biết đến khá nhiều. Năm nay giáo sư đã hơn bảy mươi tuổi và về hưu cách đây năm năm nhưng ông vẫn suốt ngày say sưa nghiên cứu những tài liệu mới nhất về khoa học giáo dục mà bạn bè từ khắp nơi trên thế giới gửi đến. Sở dĩ như vậy là vì ông nghĩ, ông luôn luôn phải học, học đến khi nào không thể học được nữa. Đó cũng là một đòi hỏi bức thiết

với bất cứ thầy giáo nào. Người nào không hiểu thì không thể là thầy giáo.

Nếu ai nói rằng những điều đó chỉ tồn tại trên lý thuyết thì họ đã nhầm. Nó được chứng minh bằng một lớp học trong căn nhà nhỏ của vị giáo sư già. Theo đề xuất của giáo sư, khóa học đầu tiên đã được khai giảng từ năm 1982. Mục tiêu của lớp là nhằm bổ sung những kiến thức khoa học mới mà chưa kịp đưa vào chương trình đào tạo chính quy.

Tham dự lớp học này hầu hết là những cán bộ giảng dạy trẻ ở một số trường đại học. Hàng tuần, vào sáng thứ năm, họ tập trung ở nhà giáo sư Dương Thiệu Tống. Giáo sư sẽ trình bày một vấn đề nào đó và cả lớp cùng thảo luận.

Bao nhiêu năm nay lớp học này tồn tại hoàn toàn miễn phí và hoàn toàn tự nguyện. Giáo sư Dương Thiệu Tống chỉ có một mong muốn duy nhất, khi nào ông còn sống và còn nói được thì lớp học này còn tồn tại. Những thầy giáo trẻ đến đây cũng không có một mục đích nào khác ngoài việc tiếp thu thêm những kiến thức mới. Họ không nghĩ đến bằng cấp hoặc những lợi ích khác vì tất cả những cái đó làm sao mà tìm thấy được ở lớp học này.

Khóa học đầu tiên của Đại học Harvard tại Việt Nam

Vào cuối tháng này, khóa học đầu tiên của Đại học Harvard sẽ được tổ chức ở Việt Nam trong phạm vi chương trình Fulbright, nhằm bồi dưỡng và đào tạo cán bộ quản lý. Theo kế hoạch, khóa học này sẽ được thực hiện trong một năm (hai học kỳ) với các môn học về kinh tế, thẩm định dự án đầu tư, chính sách thương mại... Điều đặc biệt là chương trình học và giáo sư hướng dẫn đều là của Đại học Harvard.

Để chuẩn bị cho khóa học, ký túc xá của trường Đại học Kinh tế thành phố Hồ Chí Minh đã được đầu tư 200.000 USD để nâng cấp thành một Đại học Harvard nhỏ với diện tích 610 m, gồm 7 phòng học và làm việc đạt tiêu chuẩn quốc tế. Học viên tốt nghiệp khóa học này sẽ được Đại học Harvard cấp bằng tốt nghiệp theo chương trình Fulbright.

Trong vài năm qua, chương trình này đã tuyển chọn những người có khả năng chuyên môn trong quản lý, giảng dạy và khả năng ngoại

ngữ để đưa sang Mỹ đào tạo các bằng cao học và tiến sĩ. Nhưng bắt đầu từ năm nay, chương trình Fulbright sẽ chuyển sang một hình thức hoạt động mới: đào tạo tại chỗ ở Việt Nam.

Bảng từ - Yangi soʻzlar

trí thức	intellektuallik
say sưa	mast
đòi hỏi	talab qiladi
bức thiết	shoshilinch
tồn tại	mavjud
lý thuyết	nazariya
chứng minh	isbotlash
đề xuất	taklif qilish
khóa học	kurs
khai giảng	ochilish
mục tiêu	maqsad
bổ sung	qoʻshimcha
chính quy	rasmiy
trình bày	hozir
thảo luận	muhokama qilish
miễn phí	bepul
tự nguyện	ixtiyoriy
bồi dưỡng	tarbiyalash
dự án	loyiha
cao học	aspirantura
tiến sĩ	shifokor
phạm vi	chegara

Bài luyện (Mavzu boʻyicha mashqlar):

1. So sánh với bài đọc thì những thông tin được đưa ra dưới đây đúng hay sai? Nếu sai thì bạn hãy chữa lại cho đúng (Matn bilan solishtirganda, quyida keltirilgan maʼlumotlar toʻgʻrimi yoki notoʻgʻri? Agar notoʻgʻri boʻlsa, gaplarni tuzating):

- a. Từ khi về hưu giáo sư Dương Thiệu Tống luôn luôn đọc lại những tài liệu ông đã sưu tầm trong suốt quá trình giảng dạy.
- b. Tham dự lớp học của ông bao gồm nhiều cán bộ giảng dạy ở mọi lứa tuổi.
- c. Những tài liệu về khoa học mới nhất mà giáo sư có được là do ông đặt mua.
- d. Ông là người đề xuất khai giảng lớp học từ năm 1982.
- e. Những cán bộ giảng dạy trẻ tham dự lớp học ở nhà của ông có rất nhiều mục đích.
- f. Chương trình đào tạo chính quy chưa kịp bổ sung những kiến thức mới.
- g. Khóa học đầu tiên của Đại học Harvard tổ chức tại Việt Nam sẽ được các giáo sư của Đại học Harvard và giáo sư Việt Nam hướng dẫn.
- h. Khi chọn người để đưa sang Mỹ đào tạo, chương trình này chỉ chọn những người có khả năng tiếng Anh.
- i. Những học viên tốt nghiệp khóa này sẽ được trường Đại học Harvard cấp bằng.

2. Trả lời những câu hỏi sau (Quyidagi savollarga javob bering):

- a. Giáo sư Dương Thiệu Tống quan niệm nghề giáo viên là nghề như thế nào? Bạn có quan niệm như thế không? Hãy nói thêm về những quan niệm của bạn?
- b. Lớp học ở nhà giáo sư có gì khác những lớp học bình thường?
- c. Theo bạn giáo sư Dương Thiệu Tống có mong muốn gì khi tổ chức lớp học này?
- d. Qua bài đọc, bạn biết được gì về giáo sư?
- đ. Những học viên tham dự lớp học đặc biệt ấy là người như thế nào?
- e. Chương trình Fulbright được tổ chức nhằm mục đích gì?
- g. Cơ sở vật chất của trường đã được chuẩn bị như thế nào?
- h. Theo bạn, hình thức đào tạo tại chỗ này có ưu điểm gì?

3. Điền từ vào chỗ trống (Nuqtalar o‘rniga mos keluvchi so‘zlarni qo‘yib gaplarni to‘ldiring):

khai giảng
bằng cấp
trình bày
chuyên môn

chương trình đào tạo
thảo luận
đề xuất
lý thuyết

- a. Anh ấy không thích làm những công việc không đúng.....
- b. Ở Việt Nam, các trường học vào tháng 9.
- c. Khi học ở lớp người ta học nhiều nhưng khi làm việc, người ta phải thực hành nhiều.
- d. Chúng tôi thích hơn học lý thuyết.
- e. Trong cuộc họp, từng người đứng lên và ý kiến.
- f. Ở nước bạn, khi xin việc, người ta có đòi hỏi không?
- g. ở đại học chính quy và đại học không chính quy giống nhau.

4. Dùng câu phủ định với “cả, hết” để trả lời câu hỏi (Savollarga javob berish uchun “cả, hết” inkor jummlalaridan foydalaning):

- a. Từ khi đến Hà Nội chị đã đi đâu chưa?
- b. Hôm nay chúng ta có bài tập nào?
- c. Chị gặp ai ở nhà cô Lan?
- d. Hôm qua, Minh có nói gì với anh không?
- e. Ai dạy chị bài hát này?
- f. Em thích làm loại bài tập nào? Nghe, dịch hay viết?
- g. Trong băng nhạc này có bài hát về Hà Nội không?

5. Dùng kết cấu “câu khẳng định + đâu” để trả lời phủ định (Inkor javob berish uchun “câu khẳng định + đâu” tuzilmasidan foydalaning):

Mẫu: - Chân nó bị đau à?
 - Chân nó có đau đâu.

- a. Mùa đông ở Hà Nội rất lạnh phải không?
- b. Em có học ở đây à?
- c. Nó viết thư cho anh à?

- d. Chị ấy nói dối anh phải không?
- e. Chị ấy đi được xe phải không?
- f. Anh Thi bỏ được thuốc lá rồi à?
- g. Lớp học này có miễn phí à?
- h. Ông ấy vào thành phố Hồ Chí Minh rồi à?
- i. Mắt bà ấy kém à?

6. Dùng kết cấu hoặc để trả lời phủ định (Inkor javob berish uchun “có... đâu” yoki “có phải... đâu” tuzilmasidan foydalaning):

Mẫu: - Chủ nhật tuần trước chị đi Sầm Sơn à?
 - Có phải Sầm Sơn đâu. Chủ nhật tuần trước tôi đi Hạ Long.

- a. Cô ấy vay anh 500.000 đồng từ năm ngoái à?
- b. Họa sĩ Tô Ngọc Vân vẽ bức tranh này.
- c. Tôi qua chị đi xem kịch à?
- d. Chị mua cái áo này à?
- e. Lan đang học bài, đừng làm phiền nó.
- f. Nó đang đến kia kìa, phải không?
- g. Cái lọ hoa này làm bằng pha lê.
- h. Cô mặc áo tím là vợ anh Nam phải không?
- i. Món này cay quá.
- k. Bố em giúp em làm bài tập à?

7. Dùng “làm sao mà ... được” để thay thế cho “không thể... được” trong các câu sau (Quyidagi jumladlarda ““không thể... được”” o‘rniga “làm sao mà ... được” so‘zidan foydalaning):

Mẫu: - Tôi không thể dịch được bài này.
 - Làm sao mà tôi dịch được bài này.
 - Tôi dịch được bài này làm sao được.

- a. Chị ấy viết xấu quá. Tôi không thể đọc được.
- b. Bà ấy già rồi nên không thể làm việc nặng được.

- c. Anh ấy không thể đi xe máy ở đường phố Hà Nội.
- d. Món này chán quá, tôi không thể ăn được.
- e. Anh ấy ích kỷ lắm. Tôi không thể làm việc cùng với anh ấy được nữa.

8. Dùng kết cấu “làm sao mà ... được” để nói trong các tình huống sau (Quyida “làm sao mà ... được” tuzilmasidan foydalanib gaplar tuzing):

Mẫu: - Quả bóng ở trên cao. Em ấy rất thấp.
 - Em ấy làm sao mà lấy được quả bóng.

- a. Em ấy học lớp ba. Anh ấy đưa nhầm bài toán lớp bảy cho em.
- b. Hà Nội cách thành phố Hồ Chí Minh 1760 km. Anh ấy nói có thể đi ô tô từ Hà Nội vào thành phố Hồ Chí Minh trong hai ngày.
- c. Chị ấy mới học tiếng Việt hai tuần. Một người nhờ chị ấy dịch một bài báo sang tiếng Việt.
- d. Cái va li ấy nặng 100 kg. Mẹ muốn tôi mang nó lên tầng hai.

9. Sử dụng tính từ và để phủ định (Qavs ichidagi sifatlar va “gì” dan foydalanib gaplar tuzing):

Mẫu: - Phòng này rộng quá nhỉ. (12 m)
 - Rộng gì. Phòng này chỉ có 12 m thôi.

- a. Quyển từ điển này tốt lắm. (nhiều từ sai)
- b. Chị ấy có áo mới à? (mua năm kia)
- c. Ở cơ quan đó lương của nhân viên cao lắm. (500.000 đồng/tháng)
- d. Anh đã xem triển lãm mới chưa? Tranh ở đó rất đẹp. (xem rồi)
- e. Anh ấy rất giỏi tiếng Anh. (học ba tháng)

Mustaqil ta’lim uchun savol va topshiriqlar:

1. Bajarilishi qiyin bo‘lgan harakatni ta’kidlash uchun qaysi tuzilmadan foydalaniladi? Gaplar yordamida misollar keltiring.

2. Inkorni ifodalovchi tuzilmalar ishtirokida dialog tuzing.
3. Sizda chuqur taassurot qoldirgan o'qituvchi (yoki o'qituvchilar) haqida insho yozing.

BÀI TÁM – SAKKIZINCHI MAVZU

O‘LCHOVNI IFODALOVCHI SO‘ZLARGA OID AMALIYOT

Mavzuning maqsadi: Talabalarda zamonaviy vyetnam tilida o‘lchov ifodalovchi so‘zlar, ularning lug‘aviy ma’nolari, gapdagi vazifalari, tuzilmalarda qo‘llanilgandagi ayrim o‘ziga xos jihatlariga oid bilim va ko‘nikmalarni amaliy mashqlar yordamida mustahkamlash.

Tayanch so‘zlar: Chỉ, mới, có, mỗi, chẳng mấy, vừa, gọi là, diễn

Hội thoại - Kinh Tế (Dialog - Iqtisodiyot)

- Kiên:** - Anh Nam ơi, nếu muốn tìm hiểu về thị trường Việt Nam thì phải đọc báo gì?
- Nam:** - Nói chung, tin về kinh tế thì báo nào cũng có, nhưng *chỉ* có bốn tờ báo chuyên nói về kinh tế là *Thời báo Kinh tế, Đầu tư, Doanh nghiệp* và *Giá cả thị trường*.
- Kiên:** - Thế à? Tôi *mới chỉ* đọc *mỗi* hai tờ là tờ *Thời báo Kinh tế* và *Doanh nghiệp*. Hình như *chẳng mấy* hàng bán báo *Đầu tư* cả.
- Nam:** - Nhiều chứ, nhưng báo *Đầu tư* bán chạy lắm nên anh phải đến sớm. Hàng mà tôi hay mua chỉ bán *có* hai tiếng là hết. À mà sao anh *vừa* về Việt Nam *đã* tìm hiểu thị trường thế? Định đầu tư làm ăn trong nước à?
- Kiên:** - Vâng, nghe nói chính phủ Việt Nam vừa sửa lại luật đầu tư. Những Việt kiều như tôi được giảm 20% thuế so với người nước ngoài nên tôi định thử một lần xem sao. À, tôi có chút quà *gọi là*, anh mang về biếu hai bác và cho các cháu.
- Nam:** - Ồ, anh cho nhiều thế. Cảm ơn anh nhé.

* *

*

Phóng viên: - Công ty này thành lập lâu chưa?

Anh kiên: - Công ty của tôi thực chất mới được thành lập *có* hơn năm năm nay. Còn trước đây, nó chỉ là một đơn vị sản xuất nhỏ. Chúng tôi phải vay vốn ngân hàng để mở rộng sản xuất.

Phóng viên: - Tôi nghe nói anh *vừa* lãnh đạo *có* ba năm nhưng doanh thu của công ty *đã* tăng gấp bốn lần?

Anh kiên: - Đúng, doanh thu của chúng tôi bây giờ đạt 1.600 tỷ đồng nhưng ba năm trước *mới* đạt 420 tỷ.

Phóng viên: - Có ý kiến cho rằng sản phẩm của các anh bán chạy là vì các anh được độc quyền, không phải cạnh tranh với các công ty khác?

Anh kiên: - Đúng là *chẳng mấy* công ty trong nước sản xuất mặt hàng của chúng tôi nhưng chúng tôi vẫn phải cạnh tranh với các hàng ngoại và phải đóng thuế cao hơn các doanh nghiệp khác.

Phóng viên: - Thế mà các anh vẫn phát đạt và hình như còn định mở rộng mạng lưới đại lý ra tất cả các tỉnh và thành phố trong nước?

Anh kiên: - Vâng, nhưng đó chỉ là dự kiến thôi. Chúng tôi còn nhiều khó khăn, vất vả lắm. Điều ấy thì có lẽ chẳng mấy phóng viên biết được, phải không anh?

Bảng từ - Yangi so‘zlar

thị trường	bozor
đầu tư	sarmoya kiritish
doanh nghiệp	korxona
bán chạy	sotish
luật	qonun
thuế	soliq
thành lập	o‘rnatish
đơn vị	birlik
sản xuất	ishlab chiqarish
vốn	mablag‘
doanh thu	daromad
sản phẩm	mahsulot

độc quyền
cạnh tranh
mạng lưới
đại lý
phát đạt
dự kiến

monopoliya
raqobat qilish
tarmoq
agentlik
gullab-yashnamoq
kutilgan

Chú thích ngữ pháp về hội thoại / dialog bo'yicha grammatik izoh

1. *Chỉ, mới, có, mỗi*

Đây là nhóm từ tình thái chuyên dùng để nhấn mạnh số lượng ít theo ý kiến chủ quan của người nói. Sự khác biệt của chúng được biểu hiện như sau (Bu so'zlovchining sub'ektiv fikriga ko'ra kichik miqdorlarni ta'kidlash uchun maxsus qo'llaniladigan modal so'zlar guruhidir. Ularning farqlari quyidagicha ifodalanadi):

chỉ + động từ
mới

Động từ + *có*
mỗi

- Ví dụ:**
- Anh ấy *chỉ* đi mười lăm phút.
 - Anh ấy *mới* đi mười lăm phút.
 - Anh ấy đi *có* mười lăm phút.
 - Anh ấy đi *mỗi* mười lăm phút.
- Misol:**
- U bor-yo'g'i o'n besh daqiqaga ketgan edi.
 - U bor-yo'g'i o'n besh daqiqaga ketdi.
 - U o'n besh daqiqaga ketib qoldi.
 - U har o'n besh daqiqada ketadi.

Mới cũng để nhấn mạnh số lượng ít nhưng còn có sự tiếp tục sau đó (**Mới** ham kichik sonni ta'kidlash uchun qo'llaniladi):

Khi nói: - Các anh ấy *chỉ* họp mười lăm phút.
- Các anh ấy họp *có* mười lăm phút.
- Các anh ấy họp *mỗi* mười lăm phút.

Og‘zaki nutqda: - Ular faqat o‘n besh daqiqa uchrashadilar.
- Ular o‘n besh daqiqaga yig‘ilishadi.
- Ular har o‘n besh daqiqada uchrashishadi.

thì nghĩa là sau mười lăm phút thì cuộc họp kết thúc (ya’ni o‘n besh daqiqadan so‘ng uchrashuv tugaydi).

Nhưng nếu nói: - Các anh ấy *mới* họp mười lăm phút.

Ammo agar aytsangiz:- Ular faqat o‘n besh daqiqa uchrashishdi.

thì có nghĩa là sau mười lăm phút cuộc họp vẫn tiếp tục (bu o‘n besh daqiqadan so‘ng uchrashuv davom etishini anglatadi).

2.

chẳng mấy + danh từ (1)

chẳng + tính từ (động từ) + *mấy* (2)

Ví dụ: - *Chẳng mấy* ngày chị ấy ở nhà. = Ít ngày chị ấy ở nhà.
- Bài này *chẳng* khó *mấy*. = Bài này không khó lắm.

Misol: - U uyda ko‘p kun qolmadi. = U bir necha (kam) kun uyda qoldi.
- Bu mavzu qiyin emas. = Bu mavzu juda qiyin emas.

3.

Vừa + động từ (tính từ) + *đã* + động từ (tính từ)

Kết cấu này diễn tả sự tiếp nối của hai hành động, trạng thái. (Hành động trạng thái sau diễn ra khi hành động trước cũng vừa diễn ra). Nó muốn nhấn mạnh tính chất quá sớm của hành động trạng thái sau.

(Ushbu struktura ikki harakat va holatning davomini tasvirlaydi. Keyingi holat harakati avvalgi harakat hozirgina sodir bo'lganda sodir bo'ladi). U quyidagi davlat harakatining muddatidan oldin ekanligini ta'kidlamoqchi).

Ví dụ: - Tôi *vừa* ăn *đã* đói.

- Cô ấy *vừa* đến *đã* đi tìm anh ấy.

Misol: - Men hozirgina ovqatlangandim, yana qornim ochdi.

- U kelishi bilanoq uni qidirib ketdi.

4.

động từ + gọi là + động từ

Gọi là dùng sau động từ chỉ rằng hành động của động từ chỉ có tính chất hình thức tượng trưng (**Gọi là** fe'ldan keyin qo'llanilib, fe'l harakati faqat ramziy xususiyatga ega ekanligini bildiradi).

Ví dụ: - Chị không ăn được nhiều nhưng cũng nên ăn *gọi là* một chút cho bố mẹ vui lòng.

Misol: - Men ko'p ovqat yemayman, lekin ota-onamni rozi qilish uchun ozgina ovqatlanishim kerak.

Trong đời sống hàng ngày **gọi là** được dùng để biểu thị thái độ khiêm tốn của người nói trong trường hợp biểu tặng ai cái gì (Kundalik hayotda qo'ng'iroq so'zlovchining kimgadir biror narsa berishda kamtarona munosabatini bildirish uchun qo'llaniladi).

Ví dụ: - Tôi mới đi công tác về, *gọi là* có chút quà biếu bác.

Misol: - Men endigina xizmat safaridan qaytdim va sizga kichik sovg'a sifatida qo'ng'iroq qildim.

Ở đây người ta không biết quà nhiều hay ít nhưng cách nói này biểu thị thái độ khiêm tốn của người nói cho rằng quà rất ít, chỉ có tính chất tượng trưng thôi (Bu yerda kishilar sovg'aning qiymati va qanchaligini bilishmaydi, ammo so'zlovchining sovg'asi kichik va faqat ramziy ma'noga ega bo'lgan kamtarona munosabatini ifodalayotganini anglatadi).

Bài đọc (O'qish uchun matn):

Hà Nội trên đường phát triển

Cùng với cả nước, Hà Nội đã và đang đổi mới. Nếu kế hoạch 5 năm 1981 - 1985 là thời gian tìm kiếm và thử nghiệm các chính sách, phương pháp làm việc để thay đổi cơ cấu kinh tế thì khoảng thời gian 1986 - 1990 là lúc bắt đầu thực hiện chính sách đổi mới. Mục tiêu của Hà Nội là thực hiện thành công 3 chương trình: lương thực thực phẩm, hàng tiêu dùng, hàng xuất khẩu.

Tổng sản phẩm quốc dân (GDP) của Hà Nội trong thời gian này đã tăng bình quân 7,1%/ năm, thu nhập GDP tính theo đầu người là 442 USD/ năm. Công nghiệp tăng 2,4%. Tổng thu nhập của nông nghiệp tăng 3,8%.

Nền kinh tế hàng hóa nhiều thành phần được thành lập, trong đó kinh tế nhà nước giữ vai trò chủ đạo trong nhiều lĩnh vực; kinh tế tiểu thủ công nghiệp được tăng cường; kinh tế tư nhân dần dần phát triển. Dưới đây là một vài con số cụ thể.

Về sản xuất công nghiệp: các ngành công nghiệp do nhà nước quản lý chiếm vị trí quan trọng, tăng từ 5,1% năm 1991 lên 15,6% năm 1995, chiếm 60,9% tổng thu nhập công nghiệp và đạt mức tăng trưởng bình quân hàng năm là 12,7% (1991-1995). Công nghiệp do địa phương quản lý tăng bình quân hàng năm là 19,1%. Công nghiệp ngoài quốc doanh cũng phát triển nhanh và đạt mức tăng trưởng 14,4%.

Về xây dựng thủ đô: với chính sách thu hút vốn đầu tư tại chỗ và nước ngoài, trong vòng 5 năm (1991-1995) Hà Nội đã sử dụng số vốn đầu tư là 32.570 tỷ đồng Việt Nam. Đã có 266 dự án được thực hiện, trong đó có 32 dự án về công nghiệp, 42 dự án về nông nghiệp, lâm nghiệp và ngư nghiệp.

Về thương mại, dịch vụ: trong khoảng 1991 - 1995, hoạt động thương mại phát triển mạnh, nhất là ở các thành phần kinh tế ngoài quốc doanh. Với sự ra đời của 770 công ty trách nhiệm hữu hạn và doanh nghiệp tư nhân. 27.753 hộ kinh doanh gia đình, các thành phần kinh tế ngoài quốc doanh tiếp tục duy trì tỷ trọng 66,5% (1990) và 67% (1995) trong tổng số bán lẻ. Cuối năm 1995, đã có 210 dự án đầu tư nước ngoài

với tổng số vốn đăng ký là 3,3 tỷ USD, trong đó có 67 dự án do thành phố quản lý, với tổng số vốn là hơn 1,4 triệu USD.

Bảng từ - Yangi soʻzlar

thử nghiệm	tajriba
cơ cấu	tuzilishi
mục tiêu	maqsad
lương thực	ovqat
bình quân	oʻrtacha
thu nhập	daromad
vai trò	oʻrni
chủ đạo	asosiy oqim
tiểu thủ công nghiệp	hunarmandchilik
quốc doanh	davlatga tegishli
lâm nghiệp	oʻrmon xoʻjaligi
ngư nghiệp	baliqchilik
công ty trách nhiệm hữu hạn	masʼuliyati cheklangan jamiyat
duy trì	saqlab turish
tỷ trọng	nisbat

Bài luyện (Mavzu boʻyicha mashqlar):

1. Dựa vào bài đọc, hãy chọn câu trả lời đúng cho những câu hỏi sau
(Matnga asoslanib, quyidagi savollardan toʻgʻri javobni tanlang):

1. Mục tiêu chính trong quá trình đổi mới của Hà Nội là:

- A. Điện, cung cấp nước, hàng tiêu dùng
- B. Hàng xuất khẩu, hàng nhập khẩu, hàng tiêu dùng
- C. Hàng xuất khẩu, hàng tiêu dùng, lương thực thực phẩm
- D. Hàng xuất khẩu, thể thao, sản phẩm văn hóa

2. Hiện nay, cơ cấu kinh tế của Hà Nội là:

- A. Kinh tế tập trung hoàn toàn do Nhà nước quản lý
- B. Kinh tế tư bản tư nhân
- C. Kinh tế gia đình

D. Kinh tế hàng hóa nhiều thành phần

3. Vai trò của kinh tế nhà nước là:

A. Lãnh đạo

B. Giúp đỡ

C. Cùng phát triển

D. Không có vai trò gì

4. Từ năm 1991 đến 1995, tốc độ tăng trưởng của các ngành công nghiệp do nhà nước quản lý tăng thêm khoảng

A. 20%

B. 10%

C. 15%

D. 15,6%

2. Dựa vào bài đọc, hãy tìm số liệu để hoàn chỉnh các thông tin sau (Matnga asoslanib quyidagi ma'lumotlarni to'ldiring):

a. Từ 1991 đến 1995, số dự án đầu tư nước ngoài cho thương mại là

b. Mức tăng GDP trung bình hàng năm của Hà Nội là

c. Từ 1990 đến 1995, tỷ trọng của các thành phần kinh tế quốc doanh trong tổng số bán lẻ tăng thêm

e. Số hộ kinh doanh gia đình là

f. Công nghiệp ngoài quốc doanh tăng

g. Tổng số vốn đăng ký của các nhà đầu tư nước ngoài dành cho thương mại Hà Nội đến cuối năm 1995 là

3. Dựa vào bài đọc, hoàn thành các câu sau (Matnga asoslanib, quyidagi gaplarni to'ldiring):

a. Trước đổi mới, cơ cấu kinh tế của Hà Nội nói riêng và nói chung là kinh tế

b. Mục tiêu chiến lược của Hà Nội bao gồm

c. Sau đổi mới, cơ cấu kinh tế của Hà Nội là

d. Kinh tế nhà nước vai trò

e. Đã có khoảng công ty hữu hạn trong thời gian 1991 - 1995.

f. Cuối năm 1995, đã có 210 với là 3,3 tỷ USD.

g..... của nông nghiệp tăng 3,8%.

4. Lần lượt thêm các từ “chỉ, có, mỗi” vào các câu sau theo mẫu (Quyidagi gaplarni namunaga ko‘ra“chỉ, có, mỗi” so‘zlarini qo‘yib o‘zgartiring):

Mẫu: - Tôi mua một cái bút.

- Tôi *chỉ* mua một cái bút.
- Tôi mua *mỗi* một cái bút.
- Tôi mua *có* một cái bút.

a. Ông ấy đi dự hội nghị khoa học ba ngày.

b. Doanh thu của công ty tôi năm nay đạt 10 tỷ.

c. Anh ấy ngồi chơi ở nhà tôi hai mươi phút.

d. Phòng của cô ấy rộng 10 mét vuông.

e. Thời gian thi là ba tiếng nhưng nó làm bài trong một tiếng.

f. Tôi cần nhiều tiền nhưng chị ấy cho vay 200.000 đồng.

g. Anh ấy xa nhà năm năm rồi nhưng viết cho chị ấy ba bức thư.

5. Thêm từ “mới” vào các câu sau (Quyidagi jummalarga “mới” so‘zini qo‘shing):

Mẫu: - Gia đình tôi dùng cái tivi này tám năm rồi nhưng nó chỉ bị hỏng một lần.

- Gia đình tôi dùng cái tivi này tám năm rồi nhưng nó chỉ *mới* bị hỏng một lần.

a. Akiko học tiếng Việt hai tháng nhưng có thể giao tiếp khá trôi chảy.

b. Cô giáo giao cho chúng tôi mười bài tập mà tôi chỉ làm xong hai bài.

c. Khi đất nước Việt Nam thống nhất tôi lên 6 tuổi.

d. Tôi làm kế toán ở công ty này hai tháng.

e. Thu nhập bình quân theo đầu người năm 1996 ở Việt Nam là 310 đô la.

- f. Đến giờ học rồi nhưng chỉ có tám sinh viên đến lớp, còn thiếu 12 người nữa.
- g. Công cuộc đổi mới tiến hành được hai năm nhưng đã đạt được những thành tựu đáng kể.

6. Chọn “chỉ, có, mới, mỗi” để điền vào chỗ trống trong các câu sau (Nuqtalar o‘rniga “chỉ, có, mới, mỗi”lardan mosini qo‘yin gaplarni to‘ldiring):

- a. năm giờ sáng mà cả nhà đã dậy.
- b. Mỗi sáng, mẹ cho tôi 5.000 đồng.
- c. Anh ấy nợ tôi 100.000 nhưng hôm qua trả 20.000.
- d. Em mua 2 kg cam. Chị mua tiếp đi.
- e. Ở nhà còn nhiều cam lắm. Em mua thêm 2 kg nữa thôi.
- f. Hôm nay anh ấy mệt nên ăn một bát cơm.
- g. Tôi ăn một bát cơm. Chờ tôi ăn xong rồi chúng tôi đi.
- h. Tàu chạy được một ngày. Hai ngày nữa tàu mới đến thành phố Hồ Chí Minh.
- i. Cả đời ông ấy chỉ sáng tác được hơn mười bài thơ nhưng bài nào cũng nổi tiếng.
- k. Em cứ yên tâm ở nhà. Anh đi một năm thôi.
- l. Anh ấy đi được một năm. Ba năm nữa anh ấy mới về.

7. Hãy dùng “chẳng mấy” kết hợp với một trong những danh từ sau điền vào chỗ trống sao cho phù hợp (Nuqtalar o‘rniga quyidagi otlardan mosini qo‘yib, shuningdek “chẳng mấy” foydalanib gaplarni to‘ldiring).

khi	cửa hàng
cậu bé	người Việt Nam
sinh viên	ngày
nhân viên	gia đình

- a. Ở công ty này không biết sử dụng máy tính.
- b. thích xem ba lê.
- c phải thi lại lần này.
- d. anh ấy đến đúng giờ.

- e. không nghịch ngợm.
- f. Ở Hà Nội, không có xe máy.
- g.....nó ở nhà.
- h. Khuya quá rồi, chắc còn mở.

8. Dùng “*chẳng + động từ (tính từ) + mấy*” để trả lời câu hỏi (Savolga javob berish uchun “*chẳng + động từ (tính từ) + mấy*” dan foydalaning):

Mẫu: - Anh có thích ăn nem chua không?

Chẳng thích mấy.

- a. Bộ phim hôm qua trên ti vi có hay không?
- b. Chị có thích chính trị không?
- c. Món ăn Huế có cay không?
- d. Bà ấy có khó tính không?
- e. Đám cưới chị Thùy có đông không?
- f. Đạo này công việc của anh có bận không?
- g. Đọc báo bằng tiếng Việt có khó không?

9. Chuyển đổi các câu sau theo mẫu (Quyidagi gaplarni namunaga ko‘ra o‘zgartiring):

Mẫu: - Ở phố này ít người biết tôi.

- Ở phố này *chẳng mấy* người biết tôi.
- Món này không ngon lắm.
- Món này *chẳng* ngon *mấy*.

- a. Ít nhà ở phố này quét vôi màu xanh.
- b. Tôi có ít thời gian đi chơi.
- c. Quyển truyện này không hay lắm.
- d. Anh ấy rất giỏi tiếng Việt. Những bài dịch của anh ấy có rất ít lỗi.
- e. Ở chợ Hôm ít hàng không nói thách.
- f. Tuần này tôi ở nhà suốt, ít đi chơi.
- g. Ít em bé thích bị đòn.
- h. Tôi ít dùng quyển sách này.

10. Dùng “vừa ... đã ...” để nối các vế sau thành câu sao cho hợp nghĩa (Quyidagi gaplarni “vừa ... đã ...” tuzilmasidan foydalanib bog‘lang):

Mẫu: - Anh ấy đi làm về, đến nhà cô ấy.

- Anh ấy vừa đi làm về đã đến nhà cô ấy.

- a. Nó đi học về, đi đá bóng.
- b. Cô ấy nhắc tới anh ấy, anh ấy xuất hiện.
- c. Hôm qua lạnh, hôm nay nóng.
- d. Tôi uống nước, khát.
- e. Anh ấy khỏi ốm, đi công tác.
- f. Cô ấy chia tay anh ấy, có người yêu khác.
- g. Mẹ nó mắng, nó cãi.

Mustaqil ta’lim uchun savol va topshiriqlar:

1. So‘zlovchining sub’ektiv fikriga ko‘ra kichik miqdorlarni ta’kidlash uchun qaysi modal so‘zlardan foydalaniladi? Gaplar yordamida misollar keltiring.

2. Ikki harakat va holatning davomini ifodalovchi tuzilmalar ishtirokida dialog tuzing.

3. Hanoy tarixi haqida nimalarni bilasiz? Qisqacha insho yozing (150 ta so‘z ishtirokida).

BÀI CHÍN - TO‘QQIZINCHI MAVZU

HOLATNI IFODALOVCHI BIRLIKLARGA OID AMALIYOT

Mavzuning maqsadi: Talabalarda zamonaviy vyetnam tilida tilida holatni ifodalovchi birliklar, ularning gapdagi vazifalari, tuzilmalarda qo‘llanilgandagi ayrim o‘ziga xos jihatlariga oid bilim va ko‘nikmalarni amaliy mashqlar yordamida mustahkamlash.

Tayanch so‘zlar: kéo, không thì, mất, mà, chẳng, có phải, phát hiện

Hội thoại – Khoa Học (Dialog - Ilm)

Ánh: - Minh ơi, lại đây tớ bảo.

Minh: - Cậu bảo gì? Từ nãy đến giờ gọi nhiều quá đấy. Để tớ học bài chứ. Cậu gọi ít thôi *kéo* tớ đi chỗ khác đấy!

Ánh: - Cậu cứ bỏ quyển sách xuống xem bài này đi, hay lắm. Không ai *lấy mất* sách đâu.

Minh: - Xem nào. (...). Bài này *mà* hay! Nói về nạn gia tăng dân số phải không? Ai chẳng biết, chủ đề quá cũ rồi.

Ánh: - Cậu chẳng xem kỹ gì cả. Bài báo hay là vì có những con số rất thuyết phục. Này nhé, dân số thế giới từ năm 1960 đến 1999 tăng từ ba tỷ lên sáu tỷ, tức là chỉ trong vòng 40 năm đã tăng gấp đôi?

Minh: - Ừ biết rồi, còn gì nữa không?

Ánh: - Năm 1997, cả thế giới có hơn 800 triệu người thường xuyên không đủ ăn.

Minh: - Ừ nhiều nước ở trong tình trạng ấy, dân số phát triển bừa bãi quá cho nên nghèo, nhất là ở các nước đang phát triển ấy.

Ánh: - Vì thế ở nhiều nước mới cần kế hoạch hóa gia đình, *không thì* làm sao mà hạn chế được sự gia tăng dân số. À này, sau này cậu định có mấy con?

Minh: - *Mọi người thế nào tớ thế ấy*, Mà con tớ sẽ là nhà du hành vũ trụ nhé.

Ánh: - Ghê thế ?

Minh: - Cậu quên mất là tớ rất thích các vấn đề khoa học vũ trụ à? Bây giờ môi trường thì ô nhiễm, người thì thiếu chỗ ở, các nguồn nhiên liệu thì sắp cạn, tất nhiên người ta phải nghiên cứu khoa học để đi thám hiểm các hành tinh khác. Nếu *phát hiện được* hành tinh nào có sự sống thì tuyệt. Cư dân trái đất sẽ chuyển lên đó sống.

Ánh: - Bây giờ, tớ mới hiểu tại sao giáo sư quý cậu thế. Cậu có những ý tưởng y hệt giáo sư. Đúng là *thầy nào trò nấy*.

Bảng từ - Yangi soʻzlar

nạn	muammo
gia tăng	kattalashtirish
thuyết phục	ishontirish
bừa bãi	begʻaraz
kế hoạch hóa	rejalashtirish
hạn chế	chegara
nhà du hành vũ trụ	astronavi
ghê	dahshat
môi trường	muhit
ô nhiễm	ifloslangan
nhiên liệu	yoqilgʻi
cạn	sayoz
thám hiểm	kashf qilish
hành tinh	sayyora
ý tưởng	fikr

Chú thích ngữ pháp về hội thoại / dialog boʻyicha grammatik izoh

1.

A	kero	B
A	không thì	B

Hai mẫu câu này có ý nghĩa giống nhau; nhưng tình huống sử dụng khác nhau (Bu ikki gap qolipi bir xil maʼnoga ega; Ammo foydalanish holatlariga koʻra farqlanadi).

a.

A *kéo* B

Mẫu này chỉ dùng trong câu cầu khiến mệnh lệnh (Bu shakl faqat buyruq gaplarda qo‘llaniladi).

Ví dụ: - Đi nhanh lên kéo muộn!

Misol: - Kechikmasdan oldin tezroq boring!

b.

A *không thì* B

Mẫu này chỉ dùng trong câu kể (Bu shakl asosan adabiy tilda qo‘llaniladi).

Ví dụ: - Tôi phải đi ngay bây giờ *không thì* muộn mất.

Misol: - Hozir ketishim kerak, aks holda kech qolaman.

2.

***Mà* + tính từ**

Mà trong trường hợp này được dùng trước tính từ với nghĩa mỉa mai để tỏ ý phản bác ý kiến người đối thoại (**Mà** suhbatdoshning fikriga e’tiroz bildirish uchun istehzoli ma’noga ega bo‘lgan sifat doshdan oldin ishlatiladi).

Ví dụ: A - Cơm ngon nhỉ?

B - Cơm này *mà* ngon!

(B muốn nói: theo tôi, cơm này không ngon)

Misol: A – Ovqat shirinmi?

B – Bu ovqat judayam shirin!

(B aytmoqchi: menimcha, bu ovqat mazali emas)

3.

Động từ	+	<i>mất</i> <i>được</i>
----------------	---	---

+ **Mất** có nghĩa là tổn hại, thiếu hụt (**Mất** yo‘qotish zarar, etishmovchilikni anglatadi).

+ **Được** có nghĩa là thêm vào (**Được** qo‘shish ma’nosini anglatadi).

+ Khi kết hợp với động từ, **mất** có sắc thái tiêu cực; **được** có sắc thái tích cực (**mất** fe’llar bilan birga kelganda salbiy ma’no anglatadi, **được** aksincha ijobiy ma’no anglatadi).

Ví dụ: - Tôi mua *được* một bộ quần áo rất đẹp (Men juda chiroyli kiyim (kostyum) sotib oldim).

- Tôi nhìn thấy một bộ quần áo rất đẹp trong cửa hàng và quyết định về nhà lấy tiền để mua, nhưng khi quay lại, người khác đã mua *mất* bộ quần áo đó (Men do‘konda chiroyli kiyimni ko‘rdim va uni sotib olish uchun pul olish uchun uyga borishga qaror qildim, lekin qaytib kelganimda, kiyimni boshqa birov sotib olgan edi).

- Mặc dù bài này khó nhưng tôi hiểu *được* gần hết (Bu mavzu qiyin bo‘lsa-da, men uning ko‘p qismini tushunaman).

- Tôi quên *mất* kính ở nhà rồi (Ko‘zoynakni uyda unutibman)

Bài đọc (O‘qish uchun matn):

Chinh phục sao Hỏa – ước mơ đã thành sự thật

Đất đỏ và đá xanh là những hình ảnh đầu tiên của sao Hỏa vừa được gửi về trái đất. Các nhà khoa học của Trung tâm điều khiển lập tức nghiên cứu những thông tin này. Hình ảnh bầu trời màu nâu đỏ, một vùng đất đá khô có những ngọn đồi ở xa được đưa ngay lên mạng Internet.

Sau cuộc hành trình kéo dài hơn 6 tháng, vượt qua khoảng cách 500 triệu km (gấp 120 lần khoảng cách từ Trái đất đến Mặt trăng) với vận tốc 26.000 km/giờ, tàu Pathfinder đã lên tới sao Hỏa lúc 19 giờ (giờ Mỹ) ngày 4/7/1997. Lao qua bầu khí quyển quanh sao Hỏa, chiếc tàu nặng 600 kg đã mở dù, rơi xuống và nảy lên nhiều lần ở độ cao tương đương với ngôi nhà 10 tầng, nhưng các thiết bị của tàu vẫn an toàn. Năm phút sau, Pathfinder bắt đầu gửi tín hiệu về trái đất bằng pin mặt trời. Người phụ trách chương trình này cho biết: Chúng tôi muốn Pathfinder hạ cánh xuống phía nam thung lũng, bên cạnh một con sông đã khô cạn cách đây hàng triệu năm, nơi có nhiều điều kiện thăm dò nhất. Chúng tôi muốn tránh vùng có nhiều hố vì chúng có thể trở thành cái bẫy đối với tàu.

19 giờ 08 phút, hy vọng của các nhà khoa học không gian đã thành sự thật. Việc hạ cánh thành công của Pathfinder đánh dấu việc lần đầu tiên một tàu vũ trụ của Mỹ chạm được mặt đất của sao Hỏa kể từ sau lần hạ cánh của tàu Viking năm 1976. Vài giờ sau đó, chiếc Sojourner 6 bánh nặng 10 kg, di chuyển được trên mọi địa hình, bắt đầu một tuần thám hiểm sao Hỏa và các tầng đất để tìm dấu hiệu của nước và các vùng đất phù sa. Trước khi Sojourner lăn bánh, các máy quay của nó đã quay các vùng đất chung quanh và chuyển hình về Trung tâm điều khiển. Dựa vào các thông tin chuyển về, các nhà khoa học trung tâm sẽ lập kế hoạch cho Sojourner.

Giờ đây, các nhà khoa học Mỹ có quyền kỳ vọng nhiều hơn vào những kế hoạch chinh phục sao Hỏa mà họ đã đề ra trong thời gian qua: tàu thăm dò Global Surveyor hạ cánh xuống sao Hỏa vào thời gian tới sẽ có nhiệm vụ vẽ bản đồ hành tinh này. Từ năm 1998 cho đến 2004 sẽ lần lượt phóng một số tàu thám hiểm khác. Đến năm 2005, một con tàu thăm dò có khả năng quay trở lại Trái đất với những mẫu vật thu được trên sao Hỏa sẽ được tiếp tục phóng lên...

Bảng từ - Yangi soʻzlar

chinh phục
sao Hỏa
điều khiển

zabt etmoq
Mars sayyorasi
boshqaruv

đôi	tepalik
hành trình	sayohat
vận tốc	tezlik
lao	sil kasalligi
khí quyển	ozon
dù	soyabon
nảy	sakrash
tín hiệu	belgi
pin	batareya
phụ trách	mas'ul bo'lish
thung lũng	vodiy
hố	chuqur
bầy	tuzoq
không gian	bo'sh joy
đánh dấu	belgi
địa hình	topografik
kỳ vọng	kutilgan
hành tinh	sayyora
phóng	ishga tushirish
mẫu vật	namuna

Bài luyện (Mavzu bo'yicha mashqlar):

1. Dựa vào bài đọc, hãy kiểm tra xem những thông tin dưới đây đúng hay sai (Matn asosida quyidagi ma'lumotlarning to'g'ri yoki noto'g'ri ekanligini tekshiring):

- Trên sao Hỏa có nhiều nước.
- Tàu vũ trụ của Mỹ tên là Martian.
- Tàu vũ trụ sử dụng pin mặt trời để gửi tín hiệu cho trái đất.
- Pathfinder hạ cánh xuống cửa biển.
- Trên sao Hỏa có nhiều hố.
- Năm 2005 sẽ có người sống ở sao Hỏa.

2. Dựa vào bài đọc, hãy chọn một khả năng đúng trong các khả năng cho trước (A, B, C, D) để hoàn chỉnh những câu dưới đây (Matnga

asoslanib, quyidagi jumlalarni to'ldirish uchun berilgan javoblardan (A, B, C, D) mosini tanlang):

a. Tàu vũ trụ hạ cánh xuống sao Hỏa cách đây hơn 20 năm có tên là

A. Pathfinder

C. Viking

B. Martian

D. Sojourner

b. Khoảng cách từ trái đất đến mặt trăng khoảng

A. 500 triệu km

C. 4.160.000 km

B. 60.000 triệu

D. 5.000 triệu km

c. Theo bài đọc, trên sao Hỏa không có

A. Than

C. Đá

B. Đất

D. Khoáng sản

d. Sau khi hạ cánh xuống sao Hỏa tàu Pathfinder

A. Mở các tấm pin mặt trời

B. Chuyển hình ảnh sao Hỏa về trái đất

C. Mở dù

D. Di chuyển nhanh hơn

e. Kế hoạch chinh phục sao Hỏa trong tương lai gần bao gồm những việc dưới đây, trừ

A. Các nhà du hành vũ trụ tham quan sao Hỏa

B. Một con tàu thăm dò sẽ được phóng lên sao Hỏa năm 2005

C. Tàu thăm dò Global Surveyor sẽ vẽ bản đồ sao Hỏa

D. Từ 1998 đến 2004 một số tàu thám hiểm khác cũng tới sao Hỏa

3. Hoàn thành các câu sau (Quyidagi gaplarni to'ldiring):

a. Đất xanh và đá đỏ là những hình ảnh đầu tiên

.....

b. Tàu Pathfinder đã tới sao Hỏa lúc 19 giờ ngày 4/7 sau

.....

c. Nơi có nhiều điều kiện thăm dò nhất là

.....

d. Bầy đôi với tàu là những vùng

.....

e. Tàu Pathfinder hạ cánh thành công

.....

f. Kế hoạch chinh phục sao Hỏa được các nhà khoa học Mỹ đề ra là

.....

4. Hãy dùng từ “mà” để tạo nên câu phản bác ý kiến người đối thoại
(Suhbatdoshning fikrini rad etish uchun “mà” so‘zidan foydalanib, jumllarni to‘ldiring):

Mẫu: A. Hoa đẹp quá!

B. Hoa này!

B. Hoa này mà đẹp!

a - Cái quần này chật nhỉ?

- Quần này!

b - Cái ti vi này to quá!

- Ti vi này!

c - Tôi nghĩ rằng anh ấy là người thông minh.

- Anh ấy!

d - Nước hoa này có mùi dễ chịu.

- Mùi này!

e - Kem ngọt quá.

- Kem này!

f - Phim này không hay.

- Phim này!

g - Cái nhẫn này chắc là đắt tiền lắm.

- Nhẫn này?

5. Viết tiếp các câu sau (Quyidagi jumllarni yozishda davom eting):

Mẫu: - Giọng bố anh ấy thế nào

- Giọng bố anh ấy thế nào giọng anh ấy thế ấy.

a. Cô ấy đi đâu,

b. Mọi người ăn gì?

- c. Cái nhà này cao bao nhiêu.....
- d. Chị tôi học thầy nào,
- e. Bố tôi thích loại sách nào

6. Hoàn thành các câu sau (Quyidagi jumlalarni to‘ldiring):

- a. Muộn rồi, đi nhanh lên kẻo
- b. Em nói chậm thôi kẻo
- c. Đừng nên ăn quá no trước khi đi ngủ kẻo
- d. Trời đang mưa đây, lấy áo mưa của tôi mà mặc kẻo
.....
- e. Tối nay tớ phải thức ôn tập, không thì
- f. Tôi nghĩ rằng chúng ta phải giải quyết vấn đề này ngay, không thì
.....
- g. Phải dạy con từ khi nhỏ, không thì

7. Hãy điền “kẻo” hoặc “không thì” vào các câu sau sao cho hợp lý
(quyidagi gaplarga “kẻo” yoki “không thì” so‘zlarni mosini qo‘yib,
gaplarni to‘ldiring):

Mẫu: - Đi nhanh lên muộn ?

- Đi nhanh lên kẻo muộn!

- a. Đi nhanh lên muộn!
- b. Tôi phải học bài suốt đêm nay, sẽ trượt trong kỳ thi ngày mai.
- c. Anh ăn cơm đi nguội!
- d. Mặc thêm áo vào lạnh!
- e. - Chị Bình đi đâu rồi?
- Chị ấy vừa mới ra ngân hàng để rút tiền, không có tiền tiêu.
- f. Đừng phóng xe nhanh quá nguy hiểm!

- g. Có lẽ anh ấy nên xin lỗi vợ, chị ấy sẽ giận lắm.
- h. Nghe nói phim này rất hay, tôi phải cố gắng đi xem, tiếc lắm.
- i. Chị ấy nói rằng tuần sau chị ấy sẽ về thăm bố mẹ chị ấy,bố mẹ chị ấy buồn.
- k. Đội mũ vào cảm nắng bây giờ ?

8. Hãy thêm từ “được” hoặc “mất” vào những câu sau sao cho hợp lý (Quyidagi gaplarni “được” yoki “mất” so‘zlarini qo‘yib o‘zgartiring).

Mẫu: - Sau 3 tháng, tôi đã nói một ít tiếng Việt.

- Sau 3 tháng, tôi đã nói được một ít tiếng Việt.

- a. Sau 3 tháng, tôi đã nói một ít tiếng Việt.
- b. Kẻ cắp đã lấy ví tiền của tôi.
- c. Buổi học hôm nay lớp thiếu ba sinh viên.
- d. Hôm qua Minh mua một cái áo khoác rất đẹp.
- e. Con bé đọc đi đọc lại mà vẫn chưa nhớnội dung bài đọc.
- f. Anh ấy đã quên số điện thoại của tôi.
- g. Tôi định mượn cô ấy quyển sách, nhưng cô ấy đã cho mượn.....
- h. Tôi phải đi ngay, không thì muộn
- i. Jack đứng phở suốt 2 tiếng mà không bán tờ báo nào.
- k. Trông anh ấy mệt quá rồi. Anh ấy ốm

Mustaqil ta’lim uchun savol va topshiriqlar:

1. Mà so‘zining lug‘aviy ma’nosi va gapdagi vazifasi haqida nimalarni bilasiz? Gaplar yordamida misollar keltiring.
2. **mất** và **được** so‘zlari qanday ma’no anglatshi haqida ma’lumot bering.
3. O‘tilgan mavzu va lug‘atda berilgan yangi so‘zlarga asoslanib matn tuzing.

BÀI MƯỜI – O‘NINCHI MAVZU

MAQSAD MA‘NOSINI IFODALOVCHI VOSITALARGA OID AMALIYOT

Mavzuning maqsadi: Talabalarda zamonaviy vyetnam tilida maqsad ma‘nosini ifodalovchi so‘zlar, ularning lug‘aviy ma‘nolari, gapdagi vazifalari, tuzilmalarda qo‘llanilishiga oid bilim va ko‘nikmalarni amaliy mashqlar yordamida mustahkamlash.

Tayanch so‘zlar: để, mà, bằng, cho, theo, nốt, qua, kỹ.

Hội thoại – Bệnh tật (Dialog - Kasalliklar)

Bệnh nhân: - Chào bác sĩ. Bác sĩ có nhận ra tôi không ạ?

Bác sĩ: - Xin lỗi, anh là...

Bệnh nhân: - Chắc là bác sĩ không nhớ tôi rồi. Dạ, tôi là Bình. Năm ngoái mắt của tôi bị chấn thương, tôi đến để nhờ bác sĩ khám. May quá, nhờ có bác sĩ.

Bác sĩ: - À, anh Bình, tôi nhớ ra rồi. Anh ngồi tạm đây, chờ tôi hoàn thành nốt bệnh án này đã... Anh thông cảm nhé!

Bệnh nhân: - Dạ, bác sĩ còn nhớ đến tôi, thế là quý hóa quá rồi. Hôm nay tôi đến đây chờ gặp bằng được bác sĩ, bác sĩ khám lại giúp tôi.

Bác sĩ: - Ô, thế mắt anh vẫn chưa khỏi hẳn à?

Bệnh nhân: - Thưa bác sĩ, sau khi mổ thì lúc đầu mắt tôi hơi mờ nhưng tôi vẫn tiếp tục điều trị theo đơn thuốc của bác sĩ. Sau đó, tôi nhìn cực kỳ rõ. Hai năm rồi, chẳng thấy có hiện tượng tái phát gì cả nhưng mà mấy hôm nay mắt phải của tôi như là có sương mù che ấy. Tôi đã vào phòng y tế cơ quan để hỏi nhưng họ chỉ xem qua thôi. Họ khuyên rằng tôi nên đến bệnh viện mà khám lại. Tôi cứ tưởng vấn đề bình thường, nghe thế thì lo quá...

Bác sĩ: - Thôi được rồi, anh ngồi vào cái ghế kia. Thế hiện tượng này kéo dài mấy hôm rồi? Anh có thấy đau nhức gì không?

Bệnh nhân: - Không đau lắm ạ. Tôi bị như thế này hơn nửa tháng rồi mà cứ bận hết việc này đến việc khác, chẳng có thời gian mà đến gặp bác sĩ nữa.

Bác sĩ: - Để tôi kiểm tra kỹ lại xem nào. Lần sau anh đừng chủ quan như thế nhé. Anh *nhìn theo* tay tôi lên tấm bảng kia. Anh có nhìn thấy gì không?

Bệnh nhân: - Dạ, tương đối rõ ạ. Nhưng mà tôi lo lắm, có vấn đề gì không bác sĩ?

Bác sĩ: - Anh đừng lo quá, bệnh của anh không đến nỗi trầm trọng lắm đâu...

Bảng từ - Yangi soʻzlar

chấn thương	jarohat
quý hóa	qimmatli
điều trị	davolash
sương mù	tuman
hiện tượng	hodisalar
chủ quan	subʻektiv
trầm trọng	jiddiy

Chú thích ngữ pháp về hội thoại / dialog boʻyicha grammatik izoh

1. Nhóm từ chỉ mục đích: để, mà, bằng, cho (Maqsadni bildiruvchi soʻzlar: để, mà, bằng, cho)

a. Để

<i>để</i>	+	động từ
<i>để</i>	+	mệnh đề

Dùng trong câu tường thuật, chỉ mục đích của hành động trước nó (Gaplarda ish-harakatning maqsadini koʻrsatish uchun hizmat qilib, feʻldan oldin qoʻllaniladi).

Ví dụ: - Anh ấy học tiếng Việt *để* nghiên cứu Việt Nam.

Misol: - U Vyetnamni o‘rganish uchun Vyetnam tilini o‘rganadi.

b. Mà

mà + động từ

Dùng trong câu yêu cầu, khuyên bảo (So‘rov va maslahat jumlarida qo‘llaniladi).

Dùng trong câu phủ định với “không có”, “chẳng có” (Inkor gaplarda “không có” va “chẳng có” so‘zlari bilan qo‘llaniladi).

Ví dụ: - Lấy xe máy của tôi *mà* đi.

- Tôi muốn xem phim nhưng chẳng có vé *mà* đi.

Misol: - Mototsiklimni olib, borib kel.

- Kino ko‘rishni hoxlayman, lekin chiptam yo‘q edi.

c. Bằng

Động từ + bằng + xong / được / hết

Dùng trong câu kể, để nói điều nêu ra sau nó là những mục đích nhất định phải làm, quyết tâm phải làm (Gapda bajarilishi kerak bo‘lgan aniq maqsad, erishilishi kerak bo‘lgan qat‘iylikni aytish uchun fe‘ldan keyin qo‘llaniladi).

Ví dụ: - Tôi phải làm *bằng* xong những bài tập này.

- Trước khi về nước, tôi phải đi thăm *bằng* hết những thắng cảnh nổi tiếng ở Việt Nam.

Misol: - Men bu mashqlarni tugatishim kerak.

- Uyga qaytishdan oldin Vyetnamning barcha mashhur diqqatga sazovor joylarini ziyorat qilishim kerak edi.

* **Chú ý:** Do có những nét nghĩa giống nhau nên người ta có thể kết hợp để cho trước một mệnh đề hoặc cho bằng trước các từ “xong, được, hết”.

***Eslatma:** Ularning ma’nolari o‘xshash bo‘lgani uchun ularni jumla oldidan yoki “xong, được, hết” so‘zlari bilan birlashtirib qo‘llash mumkin.

2. *Nhóm từ: tạm, theo, nốt, qua, kỹ* (Soʻzlar guruhi: *tam, theo, nốt, qua, kỹ*)

a. *Tạm*

Hành động chỉ diễn ra trong một thời gian nào đó và có thể thay đổi chứ không chính thức (Maʼlum vaqt mobaynida amalga oshiriladigan, soʻng oʻzgarishi mumkin boʻlgan ish-harakatni ifodalash uchun foydalaniladi. Lekin rasmiy emas).

Ví dụ: - Em không có chìa khóa vào nhà nên ngồi *tạm* ở nhà bên.

- Khi chưa thuê được nhà, anh ở *tạm* khách sạn.

Misol: - Menda uyning kaliti yoʻq, shuning uchun hozircha qoʻshnining uyida boʻlib turaman.

- Uyni ijaraga ololmasam, vaqtincha mehmonxonada qolaman.

b. *Theo*

động từ + theo

Với kết cấu này, hành động không độc lập mà chịu sự tác động của một hành động khác và phải làm đúng như hành động đó (Ushbu tuzilma yordamida harakatlar mustaqil emas, balki boshqa harakat tomonidan taʼsirlanib, xuddi shu harakat kabi bajarilishi kerak boʻlgan holatlar ifodalanadi).

Ví dụ: - Chị ấy chạy ra khỏi phòng, anh ấy vội chạy *theo*.

- Các em phát âm từ này *theo* tôi nhé.

Misol: - U xonadan yugurib chiqishi bilan, u (doʻsti yoki akasi) ham orqasidan chiqdi.

Bu soʻzni mendan keyin qaytaring.

c. *Nốt*

động từ + nốt

Hành động trên là hành động tiếp tục hoàn thành những việc còn lại (Ushbu tuzilma yordamida mavjud vaziyatda qolgan vazifalarni bajarishni davom ettirish lozimligi ifodalanadi).

Ví dụ: - Hôm nay, chúng ta học *nốt* bài cuối cùng của sách này.

Misol: - Bugun biz ushbu kitobning oxirgi mavzuini o‘rganamiz.

d. Qua, kỹ

Động từ + qua

Động từ + kỹ

+ **Qua:** Hành động thực hiện rất sơ lược, không chi tiết, không cẩn thận (**Qua:** Harakat juda qisqa, batafsil emas, ehtiyotkorlik mavjud emaslik holatlarida qo‘llaniladi).

Ví dụ: - Tôi đã đọc *qua* quyển sách ấy rồi.

Misol: - Men bu kitobni allaqachon o‘qiganman.

+ **Kỹ:** Hành động thực hiện đầy đủ, chi tiết, cẩn thận (**Kỹ:** Harakatlar to‘liq, batafsil va ehtiyotkorlik bilan amalga oshirilgan holatlarda qo‘llaniladi).

Ví dụ: - Trước khi thi, phải ôn tập *kỹ*.

Misol: - Imtihon topshirishdan oldin, diqqat bilan ko‘rib chiqishingiz kerak.

Bài đọc (O‘qish uchun mashq):

Bệnh tưởng

Khi đọc tên bài này, có thể nhiều người cho rằng đây là bài viết về một vở hài kịch của Molière, nhưng thực ra là chúng tôi đang nói về một căn bệnh mà triệu chứng của nó là: nhìn thấy những điều không có thật, đau đớn với những cảm giác không có thật. Theo từ điển y học, bệnh tưởng được giải thích như sau: “Đó là tình trạng lo lắng thường xuyên về sức khỏe của mình”, “bệnh tưởng làm giảm trí thông minh của con người vì người mắc bệnh này luôn luôn tưởng rằng mình bị nhiều bệnh trầm trọng”.

Theo nhiều nhà nghiên cứu, số người mắc bệnh tương chiếm đến 20% số bệnh nhân đến bệnh viện, nhiều hơn người ta tưởng. Đa số họ đều đau đớn thật sự về cả thể xác lẫn tinh thần. Họ hoàn toàn không tin khi thấy kết quả xét nghiệm tốt. Điều chắc chắn nhất là bệnh tương làm cho mọi bệnh nhân luôn ở trong trạng thái buồn phiền. Chỉ một cơn đau nhỏ (nếu có) cũng làm cho họ sợ xanh mặt, rồi tưởng tượng ra mọi thứ bệnh. Từ đó họ bi quan, không muốn sống nữa.

Những người mắc bệnh này dành rất nhiều thời gian cho sức khỏe của mình. Họ sợ đủ mọi thứ. Họ sợ đi ra đường vì “nhờ mưa thì cảm, nhờ gió thì sung phổi”, không dám ăn thức ăn lạ vì “nhờ đau bụng thì sao?”. Sống mãi trong tâm trạng bất ổn như vậy họ bị giảm trí nhớ và dần dần trở thành bệnh thật. Đa số bệnh nhân ở lứa tuổi 30 đến 40, tỷ lệ nam nữ như nhau. Bệnh tương có thể mang tính di truyền. Khoảng 60% bệnh nhân có bố hoặc mẹ đã từng bị bệnh. Đặc biệt người bị bệnh tương là người lao động trí óc (căn bản là do óc tưởng tượng phát huy quá mức cần thiết).

Cách chữa trị bệnh này rất phức tạp. Có khi mọi loại thuốc và mọi lời khuyên đều không có kết quả nhưng chỉ cần một mẹo nhỏ là có thể thành công. Các bác sĩ cho rằng khi biết một bệnh nhân mắc bệnh tương, bác sĩ không được bỏ qua những lời phàn nàn của họ, nên quan tâm thông cảm với họ. Đừng bao giờ nói rằng “ông bị bệnh tương” hoặc “ông có bệnh đâu” vì nếu thế bệnh nhân sẽ không tin. Bác sĩ nên nói: “Tôi nghĩ rằng bệnh của ông chưa nghiêm trọng đâu”. Khi đó, bệnh nhân sẽ tin bác sĩ và nghe theo tất cả mọi lời khuyên của bác sĩ.

Bảng từ - Yangi so‘zlar

hài kịch	komediya
căn bệnh	kasallik
triệu chứng	simptom
thể xác	tanasi
tinh thần	ruh
xét nghiệm	sinov
xanh mặt	yashil ko‘zlar
bi quan	pessimistik

sung phôi	zotiljam
tâm trạng	kayfiyat
tỷ lệ	nisbat
di truyền	genetik
trí óc	miya
phát huy	targʻib qilish
mẹo	maslahatlar
bỏ qua	oʻtkazib yuborish
phàn nàn	shikoyat qilish

Bài luyện (Mavzu boʻyicha mashqlar):

1. Dựa vào bài đọc hãy cho biết những thông tin dưới đây đúng hay sai (Matnga asoslanib, quyidagi maʼlumotlarning toʻgʻri yoki notoʻgʻri ekanligini koʻrsating):

- “Người bệnh tưởng” là tên một vở kịch của Molière.
- Bệnh tưởng chưa chắc đã là bệnh.
- Cảm giác đau của người bệnh tưởng là do họ tưởng tượng ra.
- Người bệnh tưởng không thường xuyên lo lắng về sức khỏe.
- 80% người bệnh không phải là bệnh tưởng.
- Người bệnh tưởng luôn giả vờ đau.
- Bệnh tưởng làm cho người ta buồn phiền và sợ đủ mọi thứ.
- Người lao động chân tay ít bị bệnh tưởng.
- Cách chữa bệnh tưởng tốt nhất là nói: “Ông chẳng làm sao cả”.

2. Trả lời câu hỏi theo bài đọc (Matnga asoslanib savollarga javob bering):

- Triệu chứng của bệnh tưởng là gì?
- Tại sao người ta nói rằng bệnh tưởng làm giảm óc thông minh của con người?
- Tại sao người bị bệnh tưởng sợ hãi những hiện tượng thời tiết bình thường?
- Hậu quả của bệnh tưởng là gì?
- Qua nghiên cứu, người ta thấy bệnh tưởng có đặc điểm gì đáng chú ý?

f. Theo bạn, bệnh tưởng có thật sự là bệnh hay không? Tại sao?

3. Dựa vào tình huống, dùng “mà” khuyên người khác nên làm gì (Vaziyatga qarab, boshqalarga nima qilish kerakligini maslahat berish uchun “mà”dan foydalaning):

Mẫu: - Trời nắng, anh ấy không có mũ.

- Lấy mũ của tôi mà đội.

a. Đi bộ từ đây đến Bách khoa xa quá, anh ấy lại không có xe.

b. Ông ấy muốn xem chương trình thời sự nhưng không biết có thể bật T.V được không?

c. Tôi đứng từ sáng tới giờ, mỏi chân quá.

d. Hôm nay em quên bút, anh có bút.

e. Ngoài kia mưa rất to, tôi không có áo mưa nhưng anh có.

f. Em đói quá.

4. Dùng câu phủ định với “mà” để trả lời câu hỏi theo mẫu (Namunaga ko‘ra savollarga javob berish uchun “mà” so‘zidan foydalanib, inkor gap tuzing):

Mẫu: - Anh không đi nghỉ mát à?

- Tôi cũng muốn đi nghỉ mát nhưng chẳng có tiền mà đi.

a. Sao anh không đi bằng xe máy cho nhanh?

b. Anh không học tiếng Việt à?

c. Mưa to thế sao em không che ô?

d. Sao chị không viết thư cho em?

e. Sao ông không uống bia?

f. Sao công nhân hôm nay không đi làm?

g. Sao không thuê phòng rộng hơn?

5. Dùng “cho” và một tính từ phù hợp để hoàn thành câu (Jumlani yakunlash uchun “cho” va mos keladigan sifatdan foydalaning):

a. Hôm nay tôi phải dọn dẹp nhà cửa

b. Anh ấy mua báo để đọc trên tàu

c. Khi thi em phải bình tĩnh để làm bài

d. Anh với em đi cùng một xe

- e. Bữa tiệc hôm nay rất quan trọng, em phải trang điểm
- f. Cho tôi thêm ít ớt
- g. Chúng ta thuê khách sạn bình thường

6. Điền các từ “để, mà, cho, bằng” vào chỗ trống trong các câu sau sao cho hợp nghĩa (Nuqtalar o‘rniga “để, mà, cho, bằng” so‘zlaridan mosini qo‘yib, gaplarni to‘ldiring):

- a. Ngày mai anh ấy đi công tác, tôi phải gặp anh ấy chia tay.
- b. Nếu đã làm việc gì thì nó luôn quyết tâm làm được.
- c. Khi nào anh xuống Hải Phòng thì vào nhà tôi nghỉ.
- d. Mùa hè người ta thích uống nước chanh mát.
- e. Chị ấy viết rất nhiều truyện ngắn dự thi.
- f. Nóng quá nhỉ, bật điều hòa đỡ nóng đi.
- g. Mình cũng không biết khi nào thi đâu, cậu gọi điện cho lớp trưởng hỏi.
- h. Những người bán hàng thường cố gắng bán hết mới về.
- i. Khi nào đi chơi thì rủ tôi cùng đi vui nhé.
- k. Ông ấy vào thành phố Hồ Chí Minh..... dự lễ mít tinh kỷ niệm hai mươi lăm năm giải phóng.
- l. Điều quan trọng nhất khi học tiếng Việt là phải học phát âm đúng.
- n. Để tôi mang giúp chị đỡ nặng.

7. Điền “qua” hoặc “kỹ” vào chỗ trống:(Quyidagi gaplarda nuqtalar o‘rniga “qua” va “kỹ” so‘zlaridan mosini qo‘yib, gaplarni yakunlang):

- a. Trước khi thi, các em nên đọc đầu bài.
- b. Bài này khó, cô giáo giảng
- c. Bài báo rất hay nhưng tôi vội quá nên chỉ xem
- d. Vấn đề này các em đã học nên tôi nói thôi.
- e. Anh ấy rất cẩn thận nên làm cái gì cũng làm
- f. Khi sống xa nhà, phải nhớ..... những điều bố mẹ dặn.
- g. Nếu em chưa hiểu, tôi sẽ giải thích cho
- h. Cậu làm bài xong chưa? Cho mình xemmột chút.

Mustaqil ta'lim uchun savol va topshiriqlar:

1. Maqsadni ifodalovchi soʻzlar qaysilar va gapdagi vazifasi haqida ma'lumot bering? Gaplar yordamida misollar keltiring.
2. Mavjud vaziyatda qolgan vazifalarni bajarishni davom ettirish lozimligini anglatish uchun qaysi tuzilmadan foydalaniladi?
3. Oʻtilgan mavzu va lugʻatda berilgan yangi soʻzlarga asoslanib matn tuzing.

MUSTAQIL O‘QISH UCHUN MATNLAR

- 1. Quyidagi matnlarni o‘qing va lug‘at yordamida tarjima qiling.***
- 2. Berilgan matnlar bo‘yicha qisqacha izoh yozing.***
- 3. Berilgan matnlar bo‘yicha savollar tuzing.***

Nghề làm báo ở Việt Nam

Đối với các phóng viên Việt Nam, ngày 21/6 là ngày quan trọng nhất trong năm, vì đó là ngày nhà báo. Ở Việt Nam, hầu như ai cũng biết ngày này và chia vui cùng các phóng viên. Hoa, thư chúc mừng được gửi về tòa soạn rất nhiều. Nhiều khi cả tòa soạn là một vườn hoa.

Ở Việt Nam hiện nay có nhiều loại báo và tạp chí. Có những báo ra hàng ngày như *Nhân dân*, *Hà Nội mới*, *Quân đội Nhân dân*, *Lao động*, *Tiền phong*, *Thanh niên*. Có báo ra mỗi tuần hai kỳ như *Thể thao* và *Văn hóa*. Các tạp chí thì phát hành ít hơn, thường là mỗi tháng hai kỳ hoặc là mỗi tháng một kỳ. Ở một số tờ báo lớn như *Lao động*, *Thanh niên*, *Nhân dân*, *Hà Nội mới*, *Tuổi trẻ*, tòa soạn còn phát hành số đặc biệt cuối tuần hoặc số đặc biệt chủ nhật. Nội dung của số báo này chủ yếu là các tin văn hóa xã hội để giải trí cuối tuần. Điều này làm cho báo bán chạy hơn vì cả tuần, người đọc đã “bội thực” vì hàng loạt tin tức thời sự, kinh tế trong nước và thế giới từ hàng chục tờ báo.

Nội dung của mỗi tờ báo có những đặc điểm riêng. Các báo *Nhân dân*, *Hà Nội mới*, *Lao động*, *Thanh niên*, *Tuổi trẻ*... chủ yếu là tin thời sự chính trị, kinh tế, xã hội. Một số báo khác chuyên về một lĩnh vực như báo *Văn nghệ* chuyên về văn học, báo *Thể thao* và *văn hóa* cung cấp tin tức về thể thao, văn hóa thể giới, báo *Người cao tuổi* phục vụ người về hưu, báo *Hoa học trò*, *Mực tím* dành cho lứa tuổi phổ thông trung học và sinh viên...

Hàng năm, khoa Báo chí ở Trường Đại học Quốc gia cung cấp cho xã hội vài chục cử nhân báo chí. Nhiều người trong số họ trở thành phóng viên tập sự ở các tòa soạn và chẳng bao lâu sau là phóng viên chính thức. Tuy nhiên, để trở thành phóng viên chính thức là chuyện không đơn giản.

Nghề phóng viên thú vị vì được đi đây đi đó tiếp xúc với nhiều người, nhưng cũng đầy khó khăn vất vả. Nghề làm báo đòi hỏi phải có tri thức, có khả năng chịu đựng và cần nhất là lòng trung thực. Để có tư liệu cho bài viết, dù chỉ là vài dòng tin ngắn, họ phải thường xuyên đi săn tin, nhiều khi suốt cả ngày đêm.

Do tiếp xúc với đủ mọi loại người trong xã hội, các phóng viên thường là những “kho tư liệu sống” về đủ mọi lĩnh vực.

Lịch và thiên văn

Lịch là một hệ thống đếm các khoảng thời gian như ngày, tuần, tháng, mùa, năm, thế kỷ.... Những người làm lịch thường dựa vào sự chuyển động của Mặt trời, Mặt trăng trên bầu trời mà người ta quan sát được từ trái đất.

Cũng như các ngành khoa học và kỹ thuật khác, lịch ra đời do nhu cầu của đời sống và trước hết là của sản xuất. Chính việc chăn nuôi và trồng trọt đã có nhu cầu này đầu tiên. Người ta cần biết và dự đoán trước sự thay đổi của các mùa, mưa, gió, nóng, lạnh, hạn hán, lụt lội, nước, thủy triều, trăng sáng, trăng tối. Các yếu tố này của thời tiết, khí hậu là do Mặt trời quyết định và một phần chịu ảnh hưởng của Mặt trăng. Vì vậy, thiên văn học đã sớm phát triển. Đó là cơ sở của việc làm lịch.

Thiên văn học có ba đơn vị thời gian quan trọng nhất là ngày Mặt trời, tuần Trăng, năm Mặt trời. Ngày Mặt trời là chu kỳ chuyển động của ngày, đêm sinh ra do Trái đất tự quay quanh nó và được Mặt trời chiếu sáng, Ngày Mặt trời trung bình là 24 giờ. Tuần Trăng có độ dài 29,53 ngày, được tính theo chu kỳ thay đổi của mặt trăng. Năm Mặt trời dài 365,24 ngày, là chu kỳ chuyển động 4 mùa trong một năm.

Việc có cả tuần Trăng lẫn năm Mặt trời đã gây ra không ít khó khăn cho các nhà làm lịch. Vì họ cố gắng dùng cả hai đơn vị thời gian này nên đã dẫn đến việc hình thành các loại lịch âm và lịch dương. Các loại lịch âm dựa vào tuần Trăng và các loại lịch dương dựa vào năm Mặt trời.

Theo lịch sử, lịch âm xuất hiện trước tiên, vào thời kỳ con người đã biết chăn nuôi. Ở những vùng vĩ độ thấp, do ban ngày nắng và nóng nên người ta phải chăn nuôi gia súc ban đêm. Vì thế, Mặt trăng trở nên thân

thiết, quen thuộc và quan trọng đối với con người. Từ sự quan sát chu kỳ thay đổi của Mặt trăng con người đã làm ra lịch âm.

Lê Lợi - người anh hùng dân tộc

Lê Lợi sinh ra ở vùng Lam Sơn (Thanh Hóa). Khi bắt đầu lớn lên, ông đã chứng kiến nhiều thay đổi lớn của đất nước. Triều Trần sau thời kỳ thịnh trị đã sụp đổ, Triều Hồ thay thế, cố gắng cải cách đất nước nhưng vẫn gặp nhiều khó khăn. Trong lúc đó, nhà Minh mang 20 vạn quân sang xâm lược Việt Nam. Cuộc kháng chiến chống quân Minh do nhà Hồ lãnh đạo đã thất bại. Hơn 60 cuộc khởi nghĩa đã diễn ra nhưng đều không giành được thắng lợi.

Từ vùng rừng núi Lam Sơn, Lê Lợi đã theo dõi những sự kiện đó. Năm 1416, Lê Lợi cùng 18 người bạn kết nghĩa anh em, thề cùng sống chết, quyết tâm tìm đường giải phóng dân tộc. Sau đó Lam Sơn trở thành địa điểm tập trung của anh hùng khắp nơi. Năm 1418, cuộc khởi nghĩa chính thức diễn ra và sau 10 năm thì giành được thắng lợi.

Sau khi đất nước được giải phóng, Lê Lợi làm vua, lập ra triều Lê. Trong thời gian làm vua, Lê Lợi đã cố gắng khắc phục những hậu quả thời Minh thuộc, củng cố nền độc lập. Ông đã ban hành nhiều chính sách để xây dựng lại đất nước.

Vấn đề giáo dục ở một số nước châu Á

Khi giải thích về thành công ở một số nước châu Á, tất cả các nhà nghiên cứu đều nhất trí rằng nền tảng của chúng phụ thuộc vào chính nền giáo dục ở đây. Singapore, Nhật Bản, Hàn Quốc rất chú ý đến việc nâng cao chất lượng giáo dục.

Bên cạnh việc thúc đẩy giáo dục trong các trường đại học, họ còn đầu tư nhiều cho giáo dục tiểu học. Các trường ở đây áp dụng phương pháp giáo dục tâm lý và làm cho học sinh tin rằng bất kỳ ai cũng có thể thành công nếu chịu khó học tập, khiến các học sinh đua nhau học.

Một số nguyên nhân khác cũng góp phần làm nên sự thành công của giáo dục Đông Á. Trẻ em ở đây rất chăm chỉ. Các môn học lý thuyết luôn được thực hành. Phiếu điểm của trẻ được gửi về gia đình hàng ngày để phụ huynh học sinh, thầy hiệu trưởng và giáo viên chủ nhiệm có thể

phối hợp giám sát, động viên sự tiến bộ của trẻ. Các giáo viên cũng được kính trọng và trả lương cao hơn các đồng nghiệp nước khác.

Chưa bằng lòng với những thành tựu giáo dục đạt được trong những năm qua, hiện nay các nước này đang quyết tâm nâng cấp và hoàn thiện hệ thống giáo dục. Nhằm mục tiêu trên, giáo dục sẽ tập trung vào những điểm sau:

Một là tăng cường tính độc lập và sáng tạo trong tư duy của học sinh phổ thông và sinh viên cao đẳng, đại học. Các môn học thuộc lòng sẽ giảm bớt. Những biện pháp đánh giá tư duy độc lập của học sinh được tăng cường kể cả biện pháp được phép tham khảo sách giáo khoa trong các kỳ thi và kiểm tra.

Hai là sử dụng công nghệ thông tin. Giáo viên và học sinh đều được trang bị kiến thức cơ bản về tin học và huấn luyện sử dụng máy vi tính để có thể dễ dàng tiếp cận với mạng Internet. Khi cần, họ có thể tra cứu tài liệu từ các trung tâm dữ kiện lớn nhất thế giới. Hiện nay, ở nhiều trường học, học sinh đã có thể sử dụng thành thạo máy tính, đĩa CD-ROM.

Ba là mở rộng đào tạo đội ngũ kỹ sư đồng thời là những nhà quản lý Sinh viên tốt nghiệp các trường công nghệ không chỉ thông thạo công nghệ thực hành mà còn nắm vững kiến thức thuộc các lĩnh vực quản lý hành chính, luật pháp, kinh doanh. Những học sinh xuất sắc ở các trường phổ thông sẽ được ưu tiên tuyển thẳng vào các trường đại học danh tiếng.

Một chuyến biểu diễn tại Trung Quốc

Chuyến thăm và biểu diễn của đoàn Nghệ thuật Quốc gia Việt Nam từ ngày 29/8 - 10/9 vừa qua tại Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa đã thành công rực rỡ. Về hát, có ba nghệ sĩ tiêu biểu của ba dòng ca hát: dân gian, cổ điển quốc tế và nhạc nhẹ. Lần đầu tiên, một nghệ nhân cao tuổi của dòng ca hát dân gian - hát xẩm - được mời tham gia vào đoàn biểu diễn ở nước ngoài và bà đã chiếm được tình cảm của khán giả nước bạn.

Do hoàn cảnh địa lý và lịch sử, Việt Nam và Trung Quốc từ lâu đã chịu ảnh hưởng lẫn nhau về văn hóa. Trong lĩnh vực âm nhạc, nhạc cụ cổ truyền của hai nước có nhiều loại giống nhau. Tuy nhiên, trong chuyến

lưu diễn lần này, các nghệ sĩ hàng đầu của Việt Nam đã sử dụng những nhạc cụ độc đáo, chỉ của riêng Việt Nam. Trên sân khấu của Hải điện Kịch viện (Bắc Kinh) ngay đêm đầu tiên, hàng ngàn khán giả nước bạn đã bị cuốn hút bởi những âm thanh độc đáo Việt Nam. Lần đầu tiên tiếng đàn đá Việt Nam vang lên ở Trung Quốc đã làm mê hồn khán giả. Các âm thanh đặc biệt của tre nứa Việt Nam đã khiến các bạn rất thích thú và ngưỡng mộ.

Ở Bắc Kinh cũng như Quảng Châu, nhiều nghệ sĩ Trung Quốc đã đến xem và trao đổi về chuyên môn với các nghệ sĩ trong đoàn. Ông giám đốc nhà hát Phương Đông đã nhận xét: “Tôi đã xem các bạn Việt Nam biểu diễn cách đây trên hai mươi năm nhưng lần này các bạn đã biểu diễn với phong cách rất mới, sôi động, mang tính dân tộc và kết hợp được với những màu sắc hiện đại nghe rất hay, rất lạ và thú vị. Các bạn đã thực sự thành công”.

Lịch sử Hà Nội

Thủ đô Hà Nội đến nay đã có gần một nghìn năm lịch sử. Nhưng ngược dòng thời gian, ta sẽ thấy, vùng đất này có lịch sử xa xưa hơn rất nhiều. Khoảng thế kỷ V, IV trước Công nguyên, thời đại các vua Hùng dựng nước, nước Việt cổ có hai tộc người: Âu Việt và Lạc Việt. Các vua Hùng cai trị nước Văn Lang, mà cư dân chủ yếu là người Lạc Việt, còn người Âu Việt có thủ lĩnh riêng của họ là Thục Phán. Sau chiến tranh chống Tần (208 trước CN), Thục Phán đem quân bao vây và lật đổ triều vua Hùng. Thục Phán lên làm vua, sáp nhập Âu Việt và Lạc Việt thành một nước lấy tên là Âu Lạc. Vua Thục đã đưa trung tâm đất nước Việt cổ từ miền trung du xuống miền đồng bằng là Cổ Loa (ngoại thành Hà Nội ngày nay). Vua Thục đã xây ở đó thành Cổ Loa nổi tiếng. Cổ Loa không chỉ là trung tâm chính trị - xã hội, mà còn là trung tâm nông nghiệp và luyện kim, trung tâm giao lưu kinh tế - văn hóa quan trọng ở vùng đồng bằng sông Hồng. Khoảng đầu năm 179 trước CN, một tướng Trung Quốc sau nhiều lần xâm lược Âu Lạc nhưng thất bại, cuối cùng đã chiếm được thành Cổ Loa. Nước Việt bị Trung Hoa thống trị suốt 1000 năm.

Thế kỷ X sau CN, Ngô Quyền lãnh đạo dân nước Việt giành độc lập. Ông lên làm vua, định đô ở Cổ Loa. Sáu năm sau, Ngô Quyền mất. Vùng

đất Hà Nội bị bỏ quên. Những thời vua sau đó (Đinh, Tiền Lê) đều chọn Hoa Lư (Ninh Bình) làm thủ đô.

Đến cuối 1009, Lý Công Uẩn lên làm vua, sáng lập ra vương triều Lý (1009 - 1225). Năm 1010, Lý Công Uẩn tự viết Chiếu dời đô, nói rõ lý do dời đô và quyết định chọn thành Đại La (Hà Nội).

Có một huyền thoại kể rằng: Mùa Thu năm Canh Tuất 1010, Lý Công Uẩn đi thuyền ngược dòng Nhị Thủy, dời đô từ Hoa Lư về thành Đại La. Bỗng nhiên một con rồng vàng hiện ra dưới chân thành, bơi tới gần thuyền vua rồi bay lên trời. Vì thế, vua đổi tên Đại La thành Thăng Long (có nghĩa là rồng bay).

Tại sao con người lại ốm đau?

Tại sao quá trình tiến hóa hàng triệu năm lại không loại bỏ tất cả những gene chỉ tồn tại để hành hạ hoặc giết chết con người?

Hai nhà nghiên cứu người Mỹ, nhà y học Randolph Nesse và nhà sinh vật học tiến hóa George Williams; đều là những người sáng lập bộ môn y học Darwin, đã đi tìm các nguyên nhân về mặt tiến hóa của những căn bệnh mà con người thường mắc phải. Theo họ, nhiều căn bệnh hoàn toàn không thừa chút nào đối với con người, vì “khả năng chịu đau đớn là một hành động tự vệ có ích”. Chẳng hạn như cơn sốt. Cơn sốt thường là phản ứng của cơ thể trước việc nhiễm trùng, vì rất nhiều vi trùng không có khả năng sinh sản khi nhiệt độ của cơ thể lên cao. Một vài loại bệnh tiêu chảy thực ra là hành động đuổi một loại vi trùng ra khỏi cơ thể. Nỗi sợ hãi và cảm giác đau đớn bảo vệ con người trước những khả năng bị chấn thương nguy hiểm. Cảm giác khó chịu sáng sáng của những người phụ nữ mang thai có nhiệm vụ ngăn cấm những bà mẹ tương lai này làm hại đứa con chưa ra đời bằng những chất độc có trong đồ ăn thức uống.

Hai nhà nghiên cứu cũng thừa nhận rằng loài người không bao giờ có thể chiến thắng được bệnh tật. Chúng ta yếu hơn các loài vi trùng và các loại virus rất nhiều, vì chúng có khả năng sinh sản rất nhanh. “Quá trình tiến hóa của vi trùng trong một ngày có thể trải qua những bước phát triển mà chúng ta cần tới hàng ngàn năm”. Một khi hệ thống đề kháng của cơ thể tìm ra được cách chống đỡ một loại virus nào đó, nó ngay lập tức quay trở lại dưới một cái vỏ khác và cuộc chiến lại bắt đầu

từ đầu. Ngay cả trí thông minh cũng không giúp được con người trước những tên sát nhân tí hon này. Càng ngày càng có nhiều loại vi trùng chiến thắng được các loại kháng sinh. Phải chăng qua quá trình chọn lọc tự nhiên, một số virus này sẽ có khả năng thoát khỏi sự tấn công của các loại thuốc chữa bệnh mới nhất trên thị trường.

Nhịn ăn - một căn bệnh kỳ lạ của phụ nữ

Béo phì đang là một cơn ác mộng đối với nhiều phụ nữ. Họ tìm mọi cách để giảm cân, từ uống dấm, ăn ít đến hoàn toàn nhịn ăn. Họ làm tất cả chỉ mong có được một thân hình thon thả. Nhưng mọi chuyện không đơn giản như vậy. Ở bệnh viện tâm thần số 14 Mát-xcơ-va có một chuyên khoa đặc biệt chuyên chữa trị cho các cô gái mắc một căn bệnh kỳ lạ. Đó là bệnh sợ ăn, hậu quả của một thời gian dài nhịn ăn để giảm cân.

Các cô gái béo thường rất đau khổ vì thân hình của mình nên quyết định tìm mọi cách để giảm cân. Cô chọn phương pháp đơn giản mà nhanh đạt kết quả nhất là nhịn ăn. Cô tìm mọi cách để trốn tránh bữa ăn và nếu không được thì ăn rất uể oải, sau đó vào toa-lét để nôn ra tất cả. Không những thế cô còn dùng thuốc để rửa ruột và dạ dày cô lúc nào cũng trống. Cứ thế trọng lượng của cô giảm mạnh.

Sau một thời gian dài sức khỏe của các cô gái nhịn ăn trở nên tồi tệ. Để giữ thăng bằng họ bắt đầu hút thuốc rất nhiều (khoảng 2 bao 1 ngày), uống cà phê không đường và uống rượu. Cơ thể béo tốt của họ hoàn toàn biến mất, thay vào đó là một thân hình gầy yếu nặng khoảng 25 - 30 kg. Và cuối cùng họ phải vào bệnh viện tâm thần số 14 điều trị.

Tất cả các cô gái vào đây đều còn rất trẻ, nhiều người là sinh viên của những trường đại học danh tiếng. Họ cùng có chung một bệnh là bệnh sợ ăn. Thức ăn đối với họ là một thứ tra tấn. Trong bữa ăn, các cô y tá luôn phải dỗ dành họ nhưng họ vẫn ăn một cách nhỏ nhẹ. Rõ ràng là họ không cảm nhận được mùi vị của thức ăn. Nhân lúc cô bạn ngồi bên cạnh không chú ý, một cô gái vội bỏ thịt sang đĩa của bạn. Súp được mọi người “nhờ tay” làm đổ đầy bàn. Thức ăn được giấu đi vào mọi nơi có thể như túi áo, túi quần và cả giày nữa. Trong đầu các cô gái tội nghiệp

này hình như lúc nào cũng có sự tính toán: “lượng calo của mỗi loại thức ăn là bao nhiêu và làm thế nào để tổng thức ăn ra khỏi dạ dày?”.

Với nhiều phương pháp chữa trị và thái độ tận tâm với công việc, các bác sĩ ở bệnh viện 14 đã chữa khỏi cho 2/3 số cô gái đến đây. Hầu hết các cô gái này khi xuất viện trọng lượng cơ thể đều đã tăng 10 kg so với khi mới nhập viện. Còn 1/3 số bệnh nhân không còn khả năng chữa trị.

Thế mới biết, để có được một thân thể thon thả đâu có dễ. Sử dụng phương pháp ăn kiêng cùng với rèn luyện thể thao có lẽ là cách làm hợp lý nhất. Nếu không, với phương pháp như của các cô gái nói trên thì tác hại thật khó lường.

Các ngôi sao điền kinh học động vật và vượt động vật

Vận động viên chạy cự ly ngắn người Mỹ C.Sherill là người đầu tiên tìm ra bí mật chạy nhanh của giới động vật và đã áp dụng cách xuất phát của con Căng-gu-ru. Sherill đã thắng liền trong ba cuộc thi thể thao Ô-lim-pic.

Nhà điền kinh vĩ đại người Phần Lan Paavo Numi đã khám phá ra cách chạy tiết kiệm sức nhất của giới động vật và sáng tạo ra phong cách chạy mới cho thời đại ông. Ông đã lập liền 10 kỷ lục thế giới, giành 9 huy chương vàng trong ba đại hội Ô-lim-pic. Sau Numi là vận động viên da đen Jess Owen. Quan sát hoạt động của loài mèo, tham khảo công trình nghiên cứu của các nhà khoa học, ông đã tạo nên một cuộc cách mạng thật sự trong kỹ thuật chạy: để đạt được tốc độ tối đa, các vận động viên phải biết chạy một cách thư giãn. Suốt hai năm nghiên cứu và luyện tập, ông đã làm nên một thành công phi thường chưa ai sánh được: trong vòng 45 phút, ông lập liền 5 kỷ lục thế giới trong các cự ly khác nhau và ít lâu sau lại lập kỷ lục thứ sáu thế giới về nhảy xa.

Để thử sức, Owen đã chạy thi với ngựa và thắng ngựa ngay trong cự ly 100m. K.Watts cũng chạy thi với ngựa sáu ngày liền. Sau sáu ngày chạy liên tiếp với quãng đường dài 556 km, Watts đã vượt ngựa 30 km.

Giải thích sự kiện đó, các nhà khoa học thể thao cho biết rằng ở cự ly xa, con vật thiếu dai sức so với các vận động viên đã tập luyện. Con

báo có thể chạy với tốc độ tối đa 120 km/h nhưng chỉ chạy được 90 km. Voi có thể đạt tốc độ 42 km/h trong cự ly 100m. Đà điểu châu Phi chạy được 80 km/h nhưng không quá 800 m.

Vận động viên chạy ma-ra-tông nổi tiếng Abebe Bikila của Ê-ti-ô-pi tham gia luyện tập với một con sư tử đã thuần hóa. Hai nhà điền kinh vĩ đại của Ke-nya là Kipchogo Keimo và Wilson Kiprugut có phương pháp luyện tập khác nhau nhưng đều kết luận là cách luyện tập tốt nhất là luyện tập với đà điểu. Vận động viên hai lần vô địch Ô-lim-pic của Liên Xô cũ Vladimir Kuts luôn luyện tập với thỏ rừng bằng cách chạy theo nó từ sáng đến tối...

Chèo - một loại hình nghệ thuật dân tộc truyền thống

Nghệ thuật hát chèo, tuồng, múa rối nước, dân ca... là những loại hình nghệ thuật truyền thống đã tồn tại ở Việt Nam hàng trăm năm nay. Trong đó, nghệ thuật hát chèo được người nông dân miền Bắc đặc biệt yêu thích và được phổ biến rộng rãi ở vùng đồng bằng sông Hồng. Trước đây, chỉ riêng hai tỉnh Thái Bình và Hải Hưng đã có gần một nghìn đoàn chèo bán chuyên nghiệp và nghiệp dư.

Có một thời gian dài, đối với người nông dân Việt Nam không hình thức giải trí nào lôi cuốn họ bằng nghệ thuật chèo vì đó là món ăn tinh thần duy nhất của họ. Những hội chèo được tổ chức theo định kỳ ở các làng và đôi khi kéo dài cả tuần lễ. Khi xem các vở chèo, người nông dân thấy được đời sống thực của mình, với những mặt tích cực và tiêu cực, với những ước mơ cũng như những quan niệm rất cụ thể về cái tốt và cái xấu.

Bên cạnh đó, cái hay của chèo còn ở những lời hát, điệu múa và âm nhạc phù hợp với từng hoàn cảnh và nhân vật riêng. Những lời hát trong chèo sử dụng rất nhiều tục ngữ, ca dao, dân ca có từ lâu đời. Các diễn viên biểu diễn tâm trạng bằng các điệu múa, nhưng những điệu múa ấy không trừu tượng như một số loại hình nghệ thuật khác mà rất cụ thể. Nó có nguồn gốc từ sinh hoạt và lao động của người nông dân.

Đặc biệt trong chèo còn có những vai hề hết sức hài hước. Nó làm cho người ta quên hết mệt mỏi sau một ngày lao động vất vả.

Hiện nay, một số đoàn chèo chuyên nghiệp đã được thành lập ở một số tỉnh và thành phố. Qua chèo, người xem vẫn cảm nhận được những giá trị đạo đức cao quý như lòng dũng cảm, sự hy sinh, sự trung thành... Do vậy, những vở chèo cổ mặc dù khác xa với thực tế hôm nay nhưng vẫn làm khán giả từ già đến trẻ xúc động. Bên cạnh đó, để đáp ứng nhu cầu của khán giả, những đề tài về cuộc sống hiện đại cũng dần dần được đưa vào trong chèo và cũng đã có nhiều tác phẩm thuộc loại này được người xem hoan nghênh.

O‘zbekistonda turizm salohiyati

O‘zbekiston o‘zining ko‘plab tarixiy-me‘moriy yodgorliklari, turfa xil iqlimi va tez sur‘atlarda rivojlanishi bilan butun dunyo diqqatini o‘ziga tortmoqda.

Asrlar mobaynida O‘zbekiston Buyuk ipak yo‘lining savdo, savdogarlar va sayohatchilar, jo‘g‘rofiyashunoslar va missionerlar, isti‘lochilar va zabt etuvchilarning yo‘lida joylashgan edi. Ayni paytda esa, O‘zbekiston tashabbuskor, madaniyat, tarix, an‘ana va ekzotik mamlakatlarga qiziquvchilar uchun maftunkor sayyohlik yo‘nalishlaridan biriga aylanmoqda.

O‘zbekiston ajdodlardan bugungi kungacha saqlanib qolgan me‘moriy yodgorliklari bilan faxrlanadi. Xivadagi Ichan-Qala majmuasi, Buxorodagi tarixiy markazlar, Shahrisabz va Samarqand shaharlari UNESCO ning “Butun dunyo me‘rosi” ning maxsus ro‘yxatiga kiritilgan. Bu shaharlardagi takrorlanmas yodgorliklar va me‘moriy inshootlar o‘tmish zamonlarni o‘zida aks ettirib, mamlakat tarixida katta rol o‘ynaydi.

Toshkent

Toshkent – O‘zbekistonning poytaxti va Markaziy Osiyodagi eng katta shaharlardan biri. O‘tmishdagidek hozirgi paytda ham Toshkent o‘zimizning O‘zbekiston Havo Yo‘llari va xalqaro aviakompaniyalar yordamida xalqaro transport yo‘nalishlarining chorrahasidir.

Toshkent dunyoning eng qadimiy shaharlaridan biridir. 2009-yilda u o'zining 2200 yilligini nishonladi. Bir paytning o'zida Toshkent zamonaviy ishlab chiqarish markazidir, bu yerda 500 dan ortiq kompaniyalar turli xil mahsulotlar; samolyotdan traktorgacha, televizordan to'qimachilik va oyoq kiyimlargacha ishlab chiqaradi. Toshkent tez sur'atlarda tarixiy yodgorliklar va zamonaviy osmono'par binolarning o'zaro uyg'unligida zamonaviy rivojlangan xalqaro megapolisga aylanmoqda.

Bugungi kunda O'zbekistonda yuzga yaqin muzeylar ishlab turibdi va ularning yarmi mamlakatning poytaxtida joylashgan. Ularning har biri o'zbek xalqining boy madaniy merosini aks ettiradi. Poytaxt markazida Temuriylar tarixi Davlat Muzeyi joylashgan bo'lib, uning ulkan ko'k gumbazi Samarqandning qadimiy gumbazini eslatadi. Uning eksponatlari O'zbekiston hududida o'rta asrlardagi davlatchilik shakllarini shakllanishidan guvohlik beradi va Amir Temur davridagi fan, madaniyat va san'atning rivojlanishini aks ettiradi.

Xiva

Buyuk ipak yo'li davridan buyon butunlay saqlanib qolgan shahar Xivadir. U "ochiq osmon ostidagi muzey" deb nomlanadi. Shahar markazidagi ko'plab me'moriy yodgorliklar joylashgan Ichan-Qala majmuasi XVIII asr oxiri XIX asrning birinchi yarmiga tegishli. Buyuk Ipak Yo'lining chorrahasida joylashganligi va bu yerdan karvon yo'li o'tganligi sababli Ichan-Qalaga dunyoning to'rt tomoniga qaragan to'rtta darvozalar qurilgan. Qal'a devorining balandligi huddi haqiqiy sharq ertaklaridagi kabi shaharga maftunkor ko'rinish beradi.

Minoralar osmonga yetay deydi, va ularning orasida O'zbekistondagi eng uzun minora Islom-Xo'jadir. Uylarning tekis tomlari uzra maqbara va masjidning charaqlagan ko'k gumbazlari viqor bilan turadi. Xivada xon saroylaridan bir qanchasi saqlanib qolgan bo'lib ulardan eng mashxuri marosimlar o'tkaziladigan, xon dam oladigan va xon xaramlari yashaydigan zal joylashgan ulkan Tosh-xovli saroyidir. Tashqi tomon va devor mozayka bezakli toshlar bilan qoplangan. Shaharning ajoyibligini bilish, tor ko'chalarini o'rganish va

”ochiq osmon ostidagi muzey” ning asl taftini his qilish uchun bir kun ham kamlik qiladi.

Bozorlar

Sharqona bozorlar haqidagi an’anaviy tasavvurlar; to‘kin-sochinlilik, xushmanzaralilik, shovqunlilikni O‘zbekiston bozorlarida yaqqol ko‘rish mumkin. Yaxshi bozor maxsulotlar bilan to‘lib toshishi, rang barang, baland ovoz va hayqiriqlar eshitilib turilishi, savdolashish bo‘lishi kerak.

Mevalar va sabzavotlar rastasi oldidan o‘tayotgan har qanday odam mo‘l-ko‘llikdan va rangbaranglikdan hayratda qoladi. Sharq bozorlari ayniqsa yoz va kuzda hayratlanarli tusga kiradi.

Bozorning qizg‘in hayoti erta tongda boshlanib kech tushganda tugaydi. Savdogarlarning mijozlarni chaqirishi, avtomabillar shovqini, milliy musiqa ovozi, zirovorlar isi va qovurilgan go‘sht hidi, rastalardagi rang-barang mevalar va sabzavotlar sharqona bozorning takrorlanmas jozibasini yaratadi.

Mehmonxonalar

Qadimdagi karvonsaroylar o‘rnini zamonaviy qulay mehmonxonalar egalladi. Sayyohlik hududlarda joylashgan mejmonxonalar har qanday mehmonning talabini qondirishi mumkin. Yagona ”qiyinchilik” didga mos keluvchi dizayn yoki komfortni tanlashda bo‘lishi mumkin. Yevropa uslubini hush ko‘ruvchilar uchun zamonaviy interyerlarga ega mexmonxonalar, aksincha sof ma’nodagi sharqona muhitni hohlovchilarga esa o‘zining naqshli eshiklari, rang-barang gilamlardan tortib sharqona ayvonlargacha ega bo‘lgan mexmonxonalar ham muhayyodir. Toshkent, Samarqand, Buxoro va Urganch kabi katta shaharlardagi birinchi darajali mehmonhonalardan foydalanishingiz mumkin.

Hozirgi kunda O‘zbekistonda 350 dan ortiq mehmonxonalar sayyohlarni qabul qilib xalqaro standartlarga mos ravishda xizmatlar ko‘rsatmoqda.

VYETNAMCHA – O‘ZBEKCHA LUG‘AT

A a

ân hận	afsus
ăn vụng	yashirinib ovqatlanmoq
ảnh hưởng	ta’sir qilish
áo bà ba	ba ba ko‘ylak
ầu	beparvolik bilan

B b

bậc thang	qadam
bán chạy	sotish
bắn khoăn	chalkash
bán rong	savdogarlik
bánh bao	kofte
báo Lao động	“Mehnat” gazetasi
báo Thanh niên	“Yoshlar” jurnali
báo Văn nghệ	“San’at” gazetasi
bất công	adolatsiz
bất được	tutmoq
bất lực	kuchsiz
bầy	tuzoq
bến cảng	port
bệnh vực	himoyachi
béo ngậy	yog‘li
bi quan	pessimistik
biên tập viên	muharrir
bình đẳng	tenglik
bình quân	o‘rtacha
bó	bir to‘da
bò	sigir
bộ chỉ huy	bosh qarorgoh
bổ ích	foydali
bỏ qua	o‘tkazib yuborish
bỏ rơi	tashlab ketilgan
bổ sung	qo‘shimcha

bốc hơi	bug‘lanish
bồi dưỡng	tarbiyalash
bom đạn	bombalar
bừa bãi	beg‘araz
bức thiết	shoshilinch
buôn bán	savdo
C c	
cải thiện	yaxshilash
cạn	sayoz
căn bệnh	kasallik
cạnh tranh	raqobat qilish
cao học	aspirantura
cắt bớt	kesish
cây tùng	Sedrus daraxti
chan	chan
chân	oqartirish
chân giả	protez oyoq
chấn thương	jarohat
chặt	chop
chi phí	xarajat
chiếm	buxgalteriya hisobi
chiến tranh	urush
chín	pishgan
chinh phục	zabt etmoq
chính quy	rasmiy
chủ đạo	asosiy oqim
chủ quan	sub‘ektiv
chức	lavozim, vazifa
chứng minh	isbotlash
chuôi gươm	tutmoq
chuyên gia	mutaxassis
cơ cấu	tuzilishi
cơ sở	asos
cổ thụ	qadimiy
cố vấn	maslahatchi

công nhân	ishchi
công ty trách nhiệm hữu hạn	mas'uliyati cheklangan jamiyat
cửa	arra; arralamoq
<i>Đ đ</i>	
đặc điểm	xarakterli
đại lý	agentlik
đảm đương	zimmasiga olish
đăng	joylashtirmoq
đánh cá	baliq ovlash
đánh dấu	belgi
đào	qazish
đấu tranh	jang, jang qilish
đầu tư	sarmoya kiritish
đẩy	qopqoq
đề bạt	rag'batlantirish
đề tài	mavzu
đề xuất	taklif qilish
đèn pin	chiroq
<i>D d</i>	
di tích	yodgorliklar
di truyền	genetik
địa đạo	yashirin yer osti yo'li
địa hình	topografik
dịch vụ	xizmat
điều độ	moderatsiya
điều khiển	boshqaruv
điều trị	davolash
đỉnh cao	cho'qqisi
đỗ vỡ	tanaffus
doanh nghiệp	korxona
doanh nghiệp	korxona
doanh thu	daromad
độc quyền	monopoliya

đôi	tepalik
đòi hỏi	talab qiladi
đơn vị	birlik
đồng nghiệp	hamkasb
dù	soyabon
dự kiến	kutilgan
dự án	loyiha
đua	poyga
đục	shaffof emas
đúng giá	aniq narx, o‘z narxi
dứt khoát	aniq
duy nhất	faqat
duy trì	saqlab turish
duyet	ko‘rib chiqmoq, ko‘zdan kechirmoq
G g	
ghê	dahshat
gia tăng	kattalashtirish
gia vị	ziravorlar
giặc	dushman
giải đáp	javoblar, shubha gumonlarga barham berish
giải trí	o‘yin-kulgi
gỡ	olib tashlash
gồm	o‘z ichiga olmoq
gừng	zanjabil
H h	
hài kịch	komediya
hầm	xondaq, yer ostidagi boshpana
hạn chế	chegara
hành khô	quruq piyoz
hành tinh	sayyora
hành tinh	sayyora
hành trình	sayohat

hạt tiêu	qalapmir
hiện tượng	hodisalar
hiếu	taqvodorlik
hồ	chuqur
hòa bình	tinchlik
hoa mắt	bosh aylanishi
hoang đường	fantastika
học sinh giỏi	yaxshi talabalar
hương vị	hid
<i>I i</i>	
ích kỷ	xudbin
<i>K k</i>	
kế hoạch hóa	rejalashtirish
kéo lưới	qoralama
khắc phục	tuzatish
khai giảng	ochilish
khí quyển	ozon
khóa học	kurs
không gian	bo'sh joy
khu tập thể	jamoaviy hudud
khủng hoảng	inqiroz
kiên trì	qarshilik qilish
kinh ngạc	ajoyib
kinh nghiệm	tajriba
kinh tế	iqtisodiyot
kỳ vọng	kutilgan
<i>L l</i>	
lãi suất	stavka foizi
làm dâu	kelin bo'lmoq
lâm nghiệp	o'rmon xo'jaligi
lan	orhideya
lặn	sho'ng'ish

lãng mạn	romantik
lao	sil kasalligi
lắp	o‘rnatish
lặt vặt	har xil
lên thẳng	to‘g‘ridan-to‘g‘ri
Liên hợp quốc	BMT
luật	qonun
lúng túng	noqulay
lưỡi gươm	qilich tig‘i
lương thực	ovqat
lý thuyết	nazariya
lý thuyết	nazariya
M m	
mặc cảm	g‘am chekish, o‘zini aybdor sezmoq
mạng lưới	tarmoq
mẫu vật	namuna
mẹo	maslahatlar
mì vằn thắn	vonton lapshasi
miễn phí	bepul
mồ hôi	ter
mọc	o‘sadi
môi trường	muhit
mục tiêu	maqsad
mục tiêu	maqsad
mừng thọ	baxtli hayot
muharir	biên tập viên
N n	
na ná	o‘xshash
nạn	muammo
nâng	ko‘tarish
nảy	sakrash
ném bom	bomba
nếp sống	turmush tarzi

ngậm	ushlab olmoq (ogʻzida ushlash)
nghĩa quân	isyonchilar
nhịệp vụ	mayor
ngóc ngách	yoriqlar
ngư nghiệp	balıqchilik
người cao tuổi	qariyalar
nguyên liệu	ingredient
nhà du hành vũ trụ	astronavt
nhiên liệu	yoqilgʻi
như thường lệ	doimgidek
niên	yil
nổi	suzuvchi
nước dùng	suvdan foydalanish
nướng	panjara
Ô ô	
ô nhiễm	ifloslangan
oi bức	gʻamgin
ôn thi	tayyorgarlik
P p	
phạm vi	chegara
phần	qismi
phân biệt	farqlash
phản nản	shikoyat qilish
phát đạt	gullab-yashnamoq
phát huy	targʻib qilish
phát sáng	porlash
phóng	ishga tushirish
phóng sự	reportaj
phụ lão	keksa
phụ trách	masʻul boʻlish
phúng viếng	hamdardlik bildirish
phường	palata
phương ngôn	maqol
pin	batareya

Q q	
quân đội	armiya
quân y	harbiy
quốc doanh	davlatga tegishli
quý hóa	qimmatli
quyền lợi	to‘g‘ri
R r	
rạn nứt	yoriq
S s	
sấn	tunnelchilarning taomi
sản phẩm	mahsulot
sản xuất	ishlab chiqarish
sao Hỏa	Mars
sát	yaqin
say sưa	mast
sự nghiệp	faoliyat, harakat
sức học	o‘rganish qobiliyati
sung phổi	zotiljam
sương mù	tuman
T t	
tái	qayta
tâm hồn	yurak, qalb
tâm tình	samimiy, qalbgaga xos tuyg‘ular
tâm trạng	kayfiyat
tấn công	hujum
tàn tạt	nogiron
thắc mắc	tushunarsiz, tashvishli savol
thám hiểm	kashf qiling
thần	xudo
thắng lợi	g‘alaba

thành lập	o‘rnatish
thanh minh	tushuntirmoq
thanh sắt	quyma temir
thảo luận	muhoqama qilish
thảo luận	yaxshi muhoqama
thảo luận	muhoqama qilish
thất bại	muvaqqafiyatsizlik
thất nghiệp	ishsizlik
thế kỷ	asr
thể xác	tanasi
thị trường	bozor
thiệt thòi	kamchilik
thơm phức	xushbo‘y
thông tin	ma‘lumot
thu hẹp	tor
thử nghiệm	tajriba
thu nhập	daromad
thuận lợi	qulay
thực phẩm	ovqat
thuế	soliq
thung lũng	vodiy
thuộc	tegishli
thuyết minh	tushuntirish berish
thuyết phục	ishontirish
tiền sĩ	shifokor
tiểu thủ công nghiệp	hunarmandchilik
tín hiệu	signal
tin nhanh	tezkor yangiliklar
tinh thần	ruh
tòa soạn	tahririyati
tối đa	maksimal
tồn tại	mavjud
tổng cộng	jami
trái đất	yer
trầm trọng	jiddiy
trầm uất	depressiya

trí óc	miya
trí thức	intellektuellik
trích	iqtibos; matndan bir parcha
triệu chứng	simptom
trình bày	hozir
trốn tránh	qochmoq
trong số	orasida
trung bày	namoyish etmoq
trung học	o‘rta maktab
truyền thuyết	afsona
tử kính	stakan
tư lệnh	qo‘mondon
tự nguyện	ixtiyoriy
tuổi thọ	uzoq umr ko‘rish
tỷ lệ	nisbat
tỷ trọng	nisbat
U u	
uy tín	obro‘si
V v	
vai trò	roli
vận tốc	tezlik
vật chất	material
về hưu	nafaqaga chiqish
vốn	poytaxt
vốn	mablag‘
vớt	baliq
vung	belanchak
vượt	o‘tish
vút	tashlab yuborish
X x	
xâm lược	tajovuz
xanh mắt	yashil ko‘zlar

xay	maydalash
xét nghiệm	sinov
xuềnh xoàng	tartibsiz
Y y	
ý tưởng	fikr
yên tâm	tinch, hotirjam bo‘lmoq

O‘ZBEKCHA – VYETNAMCHA LUG‘AT

Aa	
adolatsiz	bất công
afsona	truyền thuyết
afsus	ân hận
agentlik	đại lý
ajoyib	kinh ngạc
aniq	dứt khoát
armiya	quân đội
asos	cơ sở
asosiy oqim	chủ đạo
aspirantura	cao học
asr	thế kỷ
astronavi	nhà du hành vũ trụ
Angliya	Anh
amaki	chú
asta-sekin	dần lên
arra; arralamoq	cưa
Bb	
baliq	vớt
baliq ovlash	đánh cá
baliqchilik	ngư nghiệp
batareya	pín
baxtli hayot	mừng thọ
beg‘araz	bừa bãi
belanchak	vung
belgi	đánh dấu

beparvolik bilan	ầu
bepul	miễn phí
bir to‘da	bó
birlik	đơn vị
BMT(Birlashgan millatlar tashkiloti)	Liên hợp quốc
bo‘sh joy	không gian
bomba	ném bom
bombalar	bom đạn
bosh aylanishi	hoa mắt
bosh qarorgoh	bộ chỉ huy
boshqaruv	điều khiển
bozor	thị trường
bug‘lanish	bốc hơi
buxgalteriya hisobi	chiếm
bosh muharrir	tổng biên tập
<i>D d</i>	
dahshat	ghê
daromad	doanh thu
daromad	thu nhập
davlatga tegishli	quốc doanh
davolash	điều trị
depressiya	trầm uất
doimgidek	như thường lệ
dushman	giặc
<i>F f</i>	
fantastika	hoang đường
faqat	duy nhất
farqlash	phân biệt
fikr	ý tưởng
foydali	bổ ích
faoliyat, harakat	sự nghiệp
<i>G g</i>	
genetik	di truyền

gullab-yashnamoq	phát đạt
gaplashmoq	nói chuyện
gavjum	đông người
guruh	lớp
gullab-yashnamoq	phát triển mạnh mẽ
gilam	thảm
gumbaz	mái vòm
H h	
hamdardlik bildirish	phúng viếng
hamkasb	đồng nghiệp
har xil	lặt vặt
harbiy	quân y
hid	hương vị
himoyachi	bệnh vực
hodisalar	hiện tượng
hozir	trình bày
hujum	tấn công
hunarmandchilik	tiểu thủ công nghiệp
hujum qilmoq	tấn công
I i	
ifloslangan	ô nhiễm
ingredient	nguyên liệu
inqiroz	khủng hoảng
intellektuellik	trí thức
iqtibos; matndan bir parcha	trích
iqtisodiyot	kinh tế
isbotlash	chứng minh
ishchi	công nhân
ishga tushirish	phóng
ishlab chiqarish	sản xuất
ishontirish	thuyết phục
ishsizlik	thất nghiệp
isyonchilar	nghĩa quân

ixtiyoriy	tự nguyện
J j	
jami	tổng cộng
jamoaviy hudud	khu tập thể
jang, jang qilish	đấu tranh
jarohat	chấn thương
javoblar, shubha gumonlarga barham berish	giải đáp
jiddiy	trầm trọng
jigar rang	nâu
jurnalist	nhà báo
jismoniy mashq qilmoq	tập thể dục
jahli chiqmoq	tức giận
joylashtirmoq	đăng
K k	
kamchilik	thiệt thòi
kasallik	căn bệnh
kashf qiling	thăm hiểm
kattalashtirish	gia tăng
kayfiyat	tâm trạng
keksa	phụ lão
kelin boʻlmoq	làm dâu
kesish	cắt bớt
koʻtarish	nâng
kofte	bánh bao
komediya	hài kịch
korxona	doanh nghiệp
korxona	doanh nghiệp
kuchsiz	bất lực
kurs	khóa học
kutilgan	dự kiến
kutilgan	kỳ vọng
koʻrib chiqmoq, koʻzdan kechirmoq	duyet

<i>L l</i>	
lavozim, vazifa	chức
loyiha	dự án
limon	chanh
lola	hoa tulip
loyiha	dự án
<i>M m</i>	
ma'lumot	thông tin
mablagʻ	vốn
mahsulot	sản phẩm
maksimal	tối đa
maqol	phương ngôn
maqsad	mục tiêu
Mars	sao Hỏa
mas'ul bo'lish	phụ trách
mas'uliyati cheklangan jamiyat	công ty trách nhiệm hữu hạn
maslahatchi	cố vấn
maslahatlar	mẹo
mast	say sưa
material	vật chất
mavjud	tồn tại
mavzu	đề tài
maydalash	xay
mayor	nghiệp vụ
miya	trí óc
moderatsiya	điều độ
monopoliya	độc quyền
muammo	nạn
muharrir	tổng biên tập
muhit	môi trường
muhokama qilish	thảo luận
muhokama qilish	thảo luận
mutaxassis	chuyên gia
muvaffaqiyatsizlik	thất bại

<i>N n</i>	
nafaqaga chiqish	về hưu
namuna	mẫu vật
nazariya	lý thuyết
nazariya	lý thuyết
nisbat	tỷ lệ
nisbat	tỷ trọng
nogiron	tàn tật
noqulay	lúng túng
namoyish etmoq	trưng bày
<i>O o</i>	
obro'si	uy tín
ochilish	khai giảng
olib tashlash	gỡ
oqartirish	chần
orasida	trong số
orhideya	lan
ovqat	lương thực
ovqat	thực phẩm
ozon	khí quyển
<i>P p</i>	
palata	phường
panjara	nướng
pessimistik	bi quan
pishgan	chín
porlash	phát sáng
port	bến cảng
poyga	đua
poytaxt	vốn
protez oyoq	chân giả
<i>Q q</i>	
qadam	bậc thang
qadimiy	cổ thụ

qalapmir	hạt tiêu
qariyalar	người cao tuổi
qarshilik qilish	kiên trì
qayta	tái
qazish	đào
qilich tig'i	lưỡi gươm
qimmatli	quý hóa
qismi	phần
qo'mondon	tư lệnh
qo'shimcha	bổ sung
qonun	luật
qopqoq	đậy
qoralama	kéo lưới
qulay	thuận lợi
quruq piyoz	hành khô
quyma temir	thanh sắt
R r	
rag'batlantirish	đề bạt
raqobat qilish	cạnh tranh
rasmiy	chính quy
rejalashtirish	kế hoạch hóa
roli	vai trò
romantik	lãng mạn
ruh	tinh thần
reportaj	phóng sự
S s	
sakrash	nảy
saqlab turish	duy trì
sarmoya kiritish	đầu tư
savdo	buôn bán
savdogarlik	bán rong
savol (tushunarsiz, tashvishli savol)	thắc mắc
sayohat	hành trình

sayoz	cạn
sayyora	hành tinh
sayyora	hành tinh
sedrus daraxti	cây tùng
shaffof emas	đục
shifokor	tiến sĩ
shikoyat qilish	phản nản
sho‘ng‘ish	lặn
shoshilinch	bức thiết
sigir	bò
signal	tín hiệu
sil kasalligi	lao
simptom	triệu chứng
sinov	xét nghiệm
soliq	thuế
sotish	bán chạy
soyabon	dù
stakan	tủ kính
stavka foizi	lãi suất
sub‘ektiv	chủ quan
suvdan foydalanish	nước dùng
suzuvchi	nổi
samimiy, qalbga xos tuyg‘ular	tâm tình
<i>T t</i>	
ta’sir qilish	ảnh hưởng
tahririyati	tòa soạn
tajovuz	xâm lược
tajriba	kinh nghiệm
tajriba	thử nghiệm
taklif qilish	đề xuất
talab qiladi	đòi hỏi
tanaffus	đỗ võ
tanasi	thể xác
taqvodorlik	hiếu
tarbiyalash	bồi dưỡng

targʻib qilish	phát huy
tarmoq	mạng lưới
tartibsiz	xuềnh xoàng
tashlab ketilgan	bỏ rơi
tashlab yuborish	vứt
tayyorgarlik	ôn thi
tegishli	thuộc
tenglik	bình đẳng
tepalik	đồi
ter	mồ hôi
tezkor yangiliklar	tin nhanh
tezlik	vận tốc
tinchlik	hòa bình
toʻgʻri	quyền lợi
toʻgʻri narx	đúng giá
toʻgʻridan-toʻgʻri	lên thẳng
topografik	địa hình
tor	thu hẹp
tuman	sương mù
tushuntirish berish	thuyết minh
tunnelchilarning taomi	sắn
turmush tarzi	nếp sống
tushuntirmoq	thanh minh
tutmoq	bắt được
tutmoq	chuôi grom
tuzatish	khắc phục
tuzilishi	cơ cấu
tuzoq	bẫy
tinch, hotirjam boʻlmoq	yên tâm
U u	
urush	chiến tranh
ushlab olmoq (ogʻzida ushlash)	ngậm
uzoq umr koʻrish	tuổi thọ

V v	
vodiy	thung lũng
vonton lapshasi	mì vằn thắn
X x	
xarajat	chi phí
xarakterli	đặc điểm
xizmat	dịch vụ
xudbin	ích kỷ
xudo	thần
xushbo'y	thơm phức
xondaq, yer ostidagi boshpana	hầm
Y y	
yashil ko'zlar	xanh mắt
yashirinib ovqatlanmoq	ăn vụng
yaxshi muhokama	thảo luận
yaxshi talabalar	học sinh giỏi
yaxshilash	cải thiện
yer	trái đất
yil	niên
yodgorliklar	di tích
yog'li	béo ngậy
yoqilg'i	nhiên liệu
yoriq	rạn nứt
yoriqqlar	ngóc ngách
yurak, qalb	tâm hồn
yashirin yer osti yo'li	địa đạo
yaqin	sát
Z z	
zabt etmoq	chinh phục
zanjabil	gừng
zimmasiga olish	đảm đương
ziravorlar	gia vị

zotiljam	sung phổi
O‘ o‘	
o‘rganish qobiliyati	sức học
o‘rmon xo‘jaligi	lâm nghiệp
o‘rnatish	lắp
o‘rnatish	thành lập
o‘rta maktab	trung học
o‘rtacha	bình quân
o‘sadi	mọc
o‘tish	vượt
o‘tkazib yuborish	bỏ qua
o‘xshash	na ná
o‘yin-kulgi	giải trí
o‘z ichiga olmoq	gồm
G‘ g‘	
g‘alaba	thắng lợi
g‘amgin	oi bức
g‘ayrat	nhiệt tình
g‘azablanmoq	giận dữ
g‘olib	người thắng
g‘am chekish, o‘zini aybdor sezmoq	mặc cảm
Ch ch	
chegara	hạn chế
chegara	phạm vi
chiroq	đèn pin
cho‘qqisi	đỉnh cao
chop	chặt
chuqur	hố
charchamoq	mệt (mệt mỏi)

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

O'zbek tilidagi adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh. Yangi O'zbekiston demokratik o'zgarishlar, keng imkoniyatlar va amaliy ishlar mamlakatiga aylanmoqda: uchebnoye posobiye/ Sh. Mirziyoyev. – 2021
2. Mirziyoyev Sh. Yangi O'zbekiston strategiyasi: O'quv qo'llanma/ Sh. Mirziyoyev. – 2021
3. Mirziyoyev Sh. Milliy tiklanishdan-milliy yuksalish sari 4-tom: uchebnoye posobiye/ Sh. Mirziyoyev. – 2020
4. Qodirova D., Vyetnam tilida cái hisob so'zining qo'llanilishi, ilmiy to'plam, Toshkent, 2010 - yil.
5. Qodirova D. "Vyetnam tili (davom ettiruvchi kurslar uchun) mavzulik, T, 2009-yil.
6. Hoshimova S., Xozirgi xitoy tilida reduplikatsiya, Toshkent, 2009 - yil

Rus tilidagi adabiyotlar:

1. Шилтова А.П., Учебное пособие по вьетнамскому языку, М., 1989.
2. Быстров И.С., Нгуен Тай Кан, Грамматика вьетнамского языка, Ленинград, 1975.

Vyetnam tilidagi adabiyotlar:

1. Đoàn Thiện Thuật, Nguyễn Khánh Hà, Phạm Như Quỳnh Thực hành tiếng Việt trình độ C, sách dùng cho người nước ngoài (Xorij talabalari uchun vyetnam tili amaliyoti), NXB Thế Giới Năm XB 2007.
2. Đoàn Thiện Thuật, Nguyễn Khánh Hà, Trịnh Cẩm Lan, Nguyễn Phương Trang Thực Hành Tiếng Việt Trình Độ B NXB Thế Giới Năm XB 2013.

3. Diep C.B “Ngữ pháp tiếng Việt” (“Vyetnam tili grammatikasi”), Hanoi, 2003.
4. Nguyen Hu’u Quynh, “Ngữ pháp tiếng Việt” (Vyetnam tili grammatikasi), Hanoi, 2007.
5. Ngữ pháp tiếng Việt. Đinh Văn đừc. Từ loại. (In lại và bổ sung). Nhà xuất bản đại học quốc gia Hà Nội – 2001.

Lug‘atlar:

1. Аликанов К.М., Русско-вьетнамский словарь, Москва, Русский язык, 1987.
2. Глебова И. Соколов А. Вьетнамско-русский словарь. М., 1992.-С 792.
3. Современный энциклопедический словарь. 1997 - ОСР, Палек 1998.
4. Xojiyev A. Lingvistik terminlarning izohli lug‘ati. T., 1985. 164 b.

Internet saytlari:

1. www.google.com/
2. www.wikipeedia.org
3. www.uzbekistan-geneva.ch/www.wattped.com
4. www.vietnamise.com
5. www.thegioi.vn
6. www.studocu.com/vn
7. www.primavista.ru/rus/dictionary/abc/vietnamsky